

60^e jaargang
[nummer 4 • 2013]

De Gildetrom

Magazine van de Noord-Brabantse schuttersgilden

Veertiende Internationaal
Vendeltreffen

BELIEN

Uw gildekleding en
toebehoren, perfect op maat
gemaakt in eigen atelier.

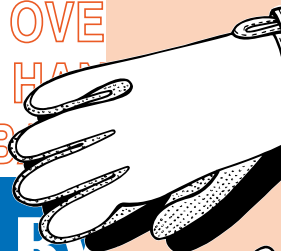
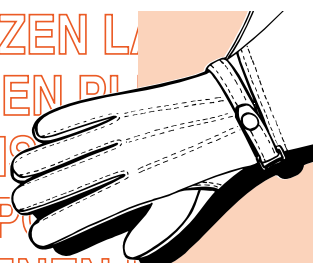
Wij zijn gespecialiseerd in sjerpen,
hoeden (in vele modellen, kwaliteiten
en kleur) en gildekousen tot ver over
de knie (alleen bij ons verkrijgbaar).
Ook kunnen logo's (patroonsheiligen)
ingeborduurd worden!

Alle door ons geklede gilden worden
ook door ons onderhouden!

Kerkstraat 20, 3930 Hamont, België
Telefoon: 00 32 - 11 - 44 52 58

LAARZEN LAARZEN LAARZEN
PLUIMEN PLUIMEN PLUIMEN
BATONS BATONS BATONS
POMPONS POMPONS POMPONS
UNIFORMSCHOENEN
LEERWERK LEERWERK
TWIRLSCHOENEN
INSTEPSCHOENEN
OVERSCHOENEN
HANDSCHOENEN
BATON-TASSEN

VAN BEERS B.V.
S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 2722 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031 (416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SHAKO'S

EDELSMEDERIJ
NOL COOPMANS V.O.F.
GESLAGEN SCHOONHEID

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a,
Tel.: (040) 241 85 86, Fax: (040) 241 20 78

Uw totaal
pakket
leverancier
voor
het gilde

van Herp
music fashion

Handelsweg 15-15a
5071 NT Udenhout
Tel.: 013-511 49 23
Mob: 06-54 29 63 66
Internet: www.musicfashion.nl
E-mail: info@musicfashion.nl

Driemaandelijks magazine van de
Noord-Brabantse schuttersgilden
Uitgave van de stichting De Gildetrom
ISSN 1380-233x
Jaargang 60 (2013) nummer 4

HOOFDREDACTEUR

Peter van Kuijen
Morgenroodstraat 10, 5641 HD Eindhoven
T (040) 281 50 31 E p.van.kuijen@on.nl

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR

Harry Kloppenburg
Broekkant 20, 5094 GA Lage Mierde
T (013) 509 28 98 E hkloppie@gmail.com

CORRECTOR

Felix Crooijmans
Gravenstraat 14, 5663 GC Geldrop
T (040) 285 05 43 E fmwcrooijmans@onsbrabantnet.nl

VERSLAGGEEFSTER

Joke van Gils
Bergstraat 20, 5175 AA Loon op Zand
T (0416) 36 23 25 E joke.vangils@home.nl

AFGEVAARDIGDEN

Noordbrabantse Federatie
Ton de Brouwer
Ruitersweg 6, 5674 XB Nuenen
T (040) 284 22 12 E a.debrouwer01@onsnet.nu

Europese Gemeenschap van Schuttersgilden

Gerard van Eum
Grootmaat 11, 6903 XA Zevenaar
T 06 48794166 E vaneumg@tele2.nl

KRINGREDACTEUREN

LAND VAN CUIJK
Hannie Hamers-Heessen
Walstraat 47, 5371 AL Ravenstein
T (0486) 41 15 52 E fam.hamers@planet.nl

KEMPENLAND

Piet van de Wiel
Boekweitstraat 34, 5632 KJ Eindhoven
T (040) 241 09 78 E ripilimielki@kpnplanet.nl

MAASLAND

Hetty Verhoeven
Bergstraat 24, 5386 KL Geffen
T (073) 5323244 M 06 30 58 26 09
E hettyverhoeven@home.nl

KWARTIER VAN OIRSCHOT

Jan van Gelooven
Bendastraat 55, 5011 TB Tilburg
T (013) 455 64 17 M 06 55 33 83 74
E janvangelooven@gmail.com

PEELLAND

Frans Aldenzee
Nieuwe Uitleg 10, 5761 ED Bakel
T (0492) 34 19 48 E almo-unique@planet.nl

BARONIE EN MARKIEZAAT

Rien de Krom
Konijnenberg 3, 4661 AH Halsteren
T (0164) 68 55 99 E mfdekrom@home.nl

ADMINISTRATIE EN ABONNEMENTEN

Henk van den Broek
Beukendreef 39, 5056 CA Berkel-Enschot
T 013 52 85 520 E secretariaat@degildetrom.nl

BETALINGEN

RABOBANK Steensel
Rekeningnummer: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom

Van de hoofdredactie

Door de studie -archief -tentoonstellingscommissie van kring Kwartier van Oirschot is een onderzoek gedaan naar de wijze waarop gilden hun gildebezit hebben veiliggesteld, mocht het gilde in een slapende toestand raken.

Deze enquête is volledig in dit nummer opgenomen.

Per 1 januari 2014 treedt een nieuw federatief reglement voor vendelwedstrijden in werking. Dit heeft uiteraard consequenties voor de vendeliers.

Ieder jaar worden gildebroeders voorgedragen voor opname in de Ridderorde van de Heilige Sebastiaan in Europa. Een nadere toelichting hierover verder in dit nummer.

Er ligt een wetsvoorstel op tafel waarin vastgesteld is dat de financiering van de maatschappelijke stage per augustus 2015 op houdt. Het houdt echter niet in dat deze vorm op die datum stopt. Er zijn nog andere mogelijkheden.

De zestigjarige jubilarissen krijgen ook deze keer weer de volle aandacht.

Helaas hebben we niet alle jubilarissen kunnen interviewen, daarom wordt het in het volgende jaargang voortgezet.

Er is in 2013 weer veel gebeurd in het gildewezen van Brabant. Leuke en verdrietige gebeurtenissen zijn ons overkomen. Het jubeljaar van De Gildetrom loopt ten einde. We hebben er, dacht ik, goed aandacht aan besteed. Het leven gaat verder, ook voor De Gildetrom. En in het komende jaar doet de redactie weer haar uiterste best er iets moois van te maken.

Het bestuur en de redactie van De Gildetrom wensen u allen een Zelig Kerstfeest en een goed begin van 2014.

Peter van Kuijen

Sluitingsdatum inzenden kopij voor 2014

nummer 1, 04 februari

VOORWAARDEN

Abonnementsprijzen 2013:

Particulier abonnement € 10,50 (indien een machtiging tot automatische overschrijving is verleend € 7,50). Collectief abonnement via gilde € 7,50.

Indien geen machtiging tot automatische overschrijving is verleend, wordt voor de incasso van het totaalbedrag per gilde € 3,00 in rekening gebracht.

Buitenlands abonnement: € 17,50. Het abonnement geldt voor een kalenderjaar en wordt geacht te zijn voortgezet, indien niet vóór 1 november opzegging heeft plaatsgehad. Nieuwe abonnementen kunnen onmiddellijk ingaan. De redactie houdt zich het recht voor, teksten naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Advertentietarieven worden op aanvraag medegedeeld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting De Gildetrom. De ingezonden artikelen vallen buiten de verantwoordelijkheid van de hoofdredactie.

Vormgeving en layout: Olafs Grafische Vormgeving

Druk: Drukkerij Vos Gemert. Oplage: 3500 stuks

Ontwerp, opmaak, drukken en verzenden van uw magazine of andere periodieke uitgave.
Jubileumboeken, brochures en folders voor uw evenementen.

Wij informeren u graag over de vele mogelijkheden binnen uw budget.

Bel Frans Vos, 06-533 661 45.

drukkerij vos

Dommel 36
5422 VH Gemert

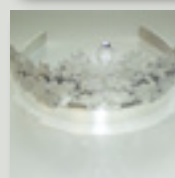
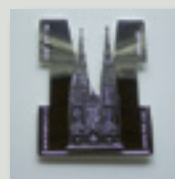
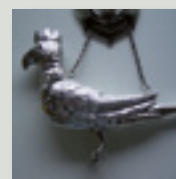
T 0492 39 11 11
E info@vosdruk.nl
I www.vosdruk.nl

Goud- Zilver Atelier
Andriessen

voor al uw
Schutters en Gilde zilver

Dorpsstraat 18
5708 GH Helmond
Tel. 0492-550792
www.andriessen-helmond.nl

JOHN BIJSTERVELD
MEESTER GOUDSMID / EDELSMID

Leenderweg 37
5554 CK Valkenswaard
TEL. 040 - 204 24 89
goudsmidbijsterveld@hetnet.nl
www.goudsmidbijsterveld.nl

EXCLUSIEF GILDEWERK
VOOR EEN PERSOONLIJK ACCENT

 **Seezo Uniformen,
meesters in maatwerk**

Een veelzijdig assortiment voor schutterij, gilde, muziek en showband.
Comfortabele uniformen met een perfecte pasvorm voor een herkenbare identiteit en een stijlvolle presentatie.

Seezo
Meesters in maatwerk

www.seezo.nl

Seezo Uniformen B.V. St. Janstraat 38 - 7256 BC Keijenborg Gld.
Tel. (0575) 46 16 41. (na 17.00 uur: (0575) 46 19 38). Fax (0575) 46 26 69
info@seezo.nl

189

Sint Martinusgilde Tongelre gastheer veertiende Internationaal Vendeltreffen

194

**Feestweekend
in Maarheeze;
de gildebroeders
zijn apetrots!**

202

**Boekelse
schooljeugd
maakt kennis
met gilde**

Inleiding

Door Peter van Kuijen 167

Informatief

Ridderorde van de Heilige Sebastiaan
in Europa 170
Een nieuwe service van
de stichting voor Outer en Heerd. 171
Gildebroeder op pelgrimstocht naar
Santiago de Compostela 171
Enquete veiligstelling van gildebezit. 172
Maatschappelijk stage: voor de gilden een
brug te ver of een gemiste kans? 176
Een nieuw vendelreglement 178
Cultuurfonds ten behoeve van de
Noord-Brabantse schuttersgilden 179

60 jaar De Gildetrom

60 jaar De Gildetrom 180

Reportage

Sint Martinusgilde Tongelre gastheer veer-
tiende Internationaal Vendeltreffen 189
Meer dan 240 jaar gildebroeder
in Leende 192
Feestweekend in Maarheeze;
de gildebroeders zijn apetrots! 194
Het bed opschudden en
tradities koesteren 196

Interview

Eén jaar Europakoning en -prins 198

Jeugd 201

Ingezonden 138

Federatienieuws 206

Foto oude doos 206

Kringnieuws

Land van Cuijk. 208
Kempensland 211
Maasland 214
Kwartier van Oirschot. 223
Peelland 227
Baronie en Markiezaat. 231

In memoriam

Mogen zij allen rusten in vrede. 232

Elk jaar worden gildebroeders voorgedragen voor opname in de Ridderorde van de Heilige Sebastiaan in Europa. Indien het ordenskapitel met de voordracht instemt, wordt tot opname besloten. Wat is de betekenis van deze ridderorde? Naspeuring op de website van de EGS leert ons het volgende.

Ridderorde van de Heilige Sebastiaan in Europa

Het is geen ridderorde die verleend wordt vanwege iemands verdiensten, maar een orde van gelijkgerichte mensen, die met elkaar hetzelfde doel beogen. De orde werd in 1985 in Eupen (B), bij gelegenheid van het Europees Schutterstreffen aldaar, opgericht. Stichter hiervan was de Europese Gemeenschap van historische Schuttersgilden (EGS). Als grootmeester trad aan zijne keizerlijke en koninklijke hoogheid, aartshertog dr. Otto von Habsburg, lid van het Europees Parlement. Hij was ook de initiatiefnemer tot oprichting van de orde. De orde werd statutair verbonden aan het Huis Habsburg, dat in elk geval de grootmeester aanwijst. Zo werd als opvolger van dr. Otto von Habsburg op 31 augustus 2008 in het keizerdom te Aken zijn zoon Karl von Habsburg als nieuwe grootmeester beëdigd.

Heel wat mensen uit Europa konden al voor de orde en de EGS worden geïnteresseerd. Vertegenwoordigers van de kerk, staatslieden, politici maar ook veel mensen die geloven in dit Europa en die de christelijke waarden in het oude Europa willen behouden, zijn tot de orde toegetreden. Via de investituur wordt men er lid van en op dit moment telt het meer dan 350 leden. Een vijftigtal leden komt uit Nederland. De investituur geschiedt door de grootmeester van de orde: Karl von Habsburg. Bij diens afwezigheid wordt hij waargenomen door de prior: Charles-Louis Prins van Merode. Dit vindt plaats tijdens een plechtige eucharistieviering.

De orde is een gemeenschap die zich ten doel heeft gesteld onder het motto:
PRO DEO PRO EUROPA CHRISTIANI
UNITATE PRO VITA (voor God, voor een
verenigd christelijk Europa, voor het leven),
om zich in te zetten voor de vreedzame ontwikkeling van een verenigd christelijk Europa. De leden verplichten zich in het bijzonder door hun voorbeeldige levenshouding en ze zetten zich persoonlijk in voor kerk en samenleving. Een belangrijk gegeven voor de orde is dus de band met de katholieke kerk.

De orde wordt geleid door het ordekapittel. De grootmeester zit het kapittel voor. De organisatie van de orde wordt geleid door de griffier. De vormgeving van de EGS in vijf regio's leende zich ook voor de regionale opzet van de orde. Net zoals bij de EGS bestaat de orde uit vijf commanderijen. De commandeuren van de orde hebben als leider van elke commanderij zitting en stemrecht in het ordekapittel. De vijf commanderijen zijn:

Commanderij 1:

Duitsland, ten noorden van de Main

Commanderij 2:

Duitsland, ten zuiden van de Main,
Oostenrijk, Zwitserland en Italië

Commanderij 3:

Scandinavië, Groot Brittannië en Nederland
(hiertoe behoren: de Noord-Brabantse
Federatie van Schuttersgilden, de Oud
Limburgse Schuttersfederatie, de Federatie
van Gelderse Schuttersgilden, Det Broderlige
Papegoye Gillit.)

Commanderij 4:

België, Frankrijk, Portugal, Spanje en
Griekenland

Commanderij 5:

Oost Europa met op dit moment als zwaar-
tepunt Polen, Kroatië en Tsjechië.

WAT HOUDT DE ORDE IN?

Je inzetten voor God, het geloof, is een van de grote uitdagingen van onze tijd. Ook de orde wil deze uitdaging aan. Gebaseerd op een eeuwenoude traditie heeft het gildewezen in Europa op vele manieren een relatie met belangrijke elementen van het christendom, om van daaruit de ontwikkeling van de christelijke waarden te borgen en verder te helpen ontwikkelen. De orde stelt zich voor alles ten doel het christelijke karakter van het schuttersgildenwezen in stand te houden, te versterken en uit te dragen.

In het presidium hebben uit ons land zitting:
Vicevoorzitter: Jos Verbeeten, St. Anthonis;
Penningmeester: Louis Litjens, Helden;
Regiosecretaris: Gerard van Uem, Zevenaar;
Ceremoniaris: Henny Hoppenbrouwers,
Rijsbergen.

Voor meer informatie zie: www.e-g-s.eu ■

Het magazine 'In Brabant', het tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed, heeft in de zesde editie van 2013 een artikel gepubliceerd over de Brabantse Europa-koning en Europa-prins, met daarbij een bijlage met de meningen van historici en gildenvorsers over de oorsprong van het fenomeen vogelschieten. De federatieve SAT-commissie heeft deze publicatie geregeld.

De laatste jaren is er niet veel gepubliceerd over de stichting voor Outer en Heerd. Toch hebben wij als stichting niet stil gezeten en waar nodig ons steentje bijgedragen. Wij willen de gildeleden informeren over een nieuwe service die we aan het ontwikkelen zijn.

Een nieuwe service van de stichting voor Outer en Heerd

Op gildedagen zie je gilden voorbijtrekken en dat geeft altijd een blij en goed gevoel. Gelukkig zijn er nog genoeg gilden met veel leden die trots in de optocht lopen, maar een oplettende kijker ziet ook dat er gilden zijn die elk jaar wat inkrimpen en het steeds moeilijker krijgen. De stichting Outer en Heerd wil iets gaan betekenen voor deze gilden. Niet dat de stichting zorgt voor nieuwe gildebroeders of -zusters, maar ze wil samen met deze gilden naar de toekomst kijken. Stel dat die gilden nog kleiner worden en dat ze niet meer aan optochten op gildedagen mee kunnen deelnemen. Is er dan een mogelijkheid om samen met een ander gilde uit het dorp of stad samen te gaan? Of wat zijn dan de con-

sequenties als het gilde besluit om te stoppen of te gaan slapen? Wij als stichting Outer en Heerd hebben hier over nagedacht. Wij willen voor de gilden die niet meer verder kunnen een vangnet zijn. Wij willen deze gilden de mogelijkheden bieden om hun dierbare gildeattributen in bruikleen en/of in bewaring te geven aan de stichting. We moeten dit idee nog verder uitwerken en preciseren, maar hebben al de mogelijkheid om het gildebezit in een goede ruimte onder te brengen. Dit kan voor de gilden een grote geruststelling zijn. Bij verschillende gilden staat in de statuten dat bij het slapen gaan van een gilde het bezit naar de plaatselijke kerk of gemeente gaat. Maar die zekerheid is er niet meer, steeds meer kerken

worden gesloten en gemeenten worden heringedeeld. Wij denken dat de stichting Outer en Heerd deze leerme kan vullen.

Er moet nog veel gedaan worden om alles tot in de puntjes geregeld te krijgen. Maar de stichting is er volop mee bezig. Voor de gilden die er over nadenken hoe het verder moet kan dit een geruststelling zijn.

Het idee van deze service is door Kring Kempenland ondersteund en is recentelijk als advies toegevoegd bij de laatste versie van het huishoudelijk reglement.

Wilt u meer weten, aarzel niet en neem contact op met de secretaris van de stichting Leo van Heertum, tel 040-204 44 29. ■

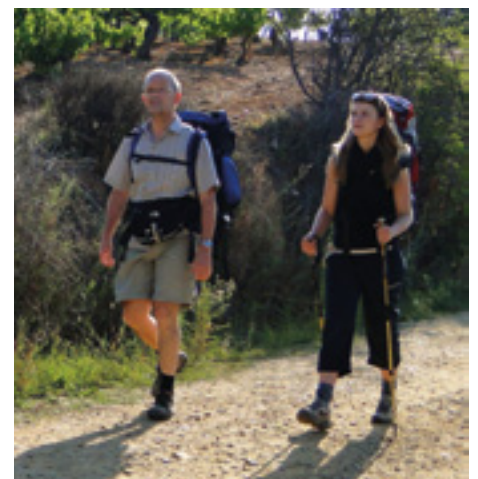
Het gildewezen gaat met recht prat op de sfeer van broederschap binnen de gelederen. Eenzelfde soort sfeer tref je ook onderweg naar Santiago, maar dan in het kwadraat en tussen wildvreemde mensen uit alle landen van de wereld.

Gildebroeder op pelgrimstocht naar Santiago de Compostela

Net als in het gildewezen is er ook de verbinding met het verleden. Met honderdduizenden lopen de mensen in de middeleeuwen naar Santiago. De route ontwikkelt zich tot een kralensnoer van kloosters, kerken, kapellen en kathedralen. Kleine romaanse juweeltjes en trotse gotische wegwijzers naar de hemel. Je kunt nu onderweg de middeleeuwen nog overal aanraken. En de dorpjes onderweg ademen een geest uit die bij ons al lang vervlogen is. Jan van Gisbergen, lid van het Kringbestuur van het Kwartier van Oirschot en vaandrig van het St. Jorisgilde Hooze Mierde, is viermaal naar Santiago

getrokken. Een paar keer met de fiets en een paar keer te voet. Met woorden en met bijna duizend kleurenfoto's beschrijft hij in zijn prachtige boek de landschappen, de gebouwen, de geschiedenis en legendes, het leven op het Spaanse platteland, de andere pelgrims en vooral die sfeer onderweg. "Daarom ging ik telkens weer terug", zegt hij, "om die sfeer opnieuw in te ademen." Deze sfeer kan een inspiratiebron zijn voor broederschappen als de gilden.

Voor nadere gegevens zie de website van de uitgever: www.goedewolf.nl. ■

Jan's dochter Merlijn liep ook een weekje mee.

Door de studie-, archief-, en tentoonstellingscommissie van de kring Kwartier van Oirschot is een onderzoek gehouden naar de wijze waarop gilden hun gildebezit hebben veilig gesteld mocht het gilde in een slapende toestand raken. De conclusies van het onderzoek geven handvaten voor gilden om gildenchatten voor het nageslacht te behouden.

Enquete veiligstelling van gildebezit

1 INLEIDING

Ieder gilde heeft in de loop der jaren, zelfs eeuwen, een zeer waardevolle en cultuur-historisch buitengewoon belangrijke collectie aan gildebezittingen opgebouwd. Met het oog op een goed beheer van dit kostbaar bezit, is het voor ieder gilde van groot belang een goede regeling te treffen aan wie het beheer over dit bezit wordt overgedragen in geval een gilde 'slapend' raakt.

Het kringbestuur van het Kwartier van Oirschot acht het van belang dat alle gilden binnen dit Kwartier een zo goed mogelijke regeling treffen voor de overdracht van hun gildebezit bij een eventueel 'slapend' gaan van hun gilde.

Het bestuur staat hierbij twee doelstellingen voor ogen:

1. Het in stand houden van het materieel cultureel erfgoed van gilden die 'slapend' raken.
2. Het bezit van een gilde dat 'slapend' raakt, op een zodanige manier veilig stellen dat het na een eventuele herleving van het desbetreffende gilde door de overheid hiervan weer in bezit genomen kan worden.

Het is deze tweede doelstelling die overdracht van gildebezittingen aan een museum uitsluit.

2 BEZITTINGEN

Gilden hebben allerhande soorten bezittingen. Dat kan variëren van koningszilver tot archiefstukken en van een eigen gildeterrein tot antieke gebruiksvoorwerpen, zoals een oud vaandel of antieke trom. Feitelijk zijn al deze bezittingen voor een (her-)levend gilde van groot belang: een gilde staat in een eeuwenoude traditie en dus is alles wat die verbinding met het verleden tastbaar maakt, essentieel om als gilde de eigen identiteit te kunnen beleven en aan derden zichtbaar te maken; eveneens is het voor een gilde wezenlijk om binnen de samenleving waar men deel van uitmaakt, ook een fysieke plek te

hebben waar het kan samenkomen en zich kan manifesteren.

Omdat lang niet alle gilden (nog) over eigen onroerend goed beschikken, is de inventarisatie beperkt gebleven tot de volgende categorieën:

- Het gildezilver, waaronder met name het konings- en keizerszilver, de hoofdmanssikkels en –staven en het prijzenzilver.
- De vaandels, vendels en standaarden, de trommen en bazuinen.
- De gildelokosten voor zover die eigendom zijn van het gilde.
- Het archief van het gilde.

Sommige gilden hebben binnen deze vier categorieën een uitgebreide hoeveelheid bezittingen; bij gilden die nog maar vrij recent zijn herleefd en waar veel van het vroegere bezit verloren is gegaan, is dat vaak niet het geval. Niettemin is het totale bezit van een gilde zo aanzienlijk dat voor een zorgvuldige opslag ervan al gauw een opbergruimte van enkele kubieke meters is vereist.

3 'SLAPEND' GAAN VAN EEN GILDE

Van het 'slapend' gaan van een gilde is sprake wanneer een gilde een dermate klein aantal gildeleden heeft, dat het al zijn activiteiten beëindigt. De meeste gilden hebben in hun kaart aangegeven bij welk ledental dit het geval is (dit varieert van minstens vijf tot zeven [gewone] leden). Melden zich op een later moment weer voldoende (nieuwe) gildeleden (de minimum aantallen variëren van acht tot tien leden) dan herleeft het gilde en herneemt het zijn vroegere activiteiten. De eertijds in bewaring gegeven bezittingen worden dan weer opeisbaar. In een enkel geval wordt het vroegere bezit slechts in bruikleen aan het herleefde gilde gegeven.

4 INVENTARISATIE

Om een beeld te krijgen welke gilden in de kring van het Kwartier van Oirschot een regeling hebben getroffen voor het veilig stellen van hun bezittingen, heeft het kringbestuur besloten zijn studie-, archief en tentoonstellingscommissie (s.a.t. -commissie) hiernaar een inventarisatie te laten uitvoeren. In de najaarsvergadering van 2011 heeft het bestuur dit besluit aan de algemene ledenvergadering voorgelegd en is het door de aangesloten gilden bekrachtigd.

Hierop heeft de s.a.t. -commissie een schriftelijke vragenlijst opgesteld en deze aan de secretariaten van de aangesloten gilden toegestuurd. Hierbij is gebruik gemaakt van de adresgegevens zoals die staan vermeld in het Vademecum 2011. De enquête is de secretariaten op 4 februari 2012 toegestuurd met het verzoek deze op uiterlijk 18 februari ingevuld te retourneren. Aan het overgrote deel van de gilden is deze enquête in digitale vorm toegestuurd; in een enkel geval gebeurde dit per post. Op 19 februari is aan de gilden die de enquête nog niet hadden teruggestuurd, een herinnering gestuurd met het verzoek de enquête uiterlijk 3 maart ingevuld terug te sturen. Hierna is op 4 maart aan een aantal gilden dat nog niet had gereageerd, een tweede herinnering gestuurd met het verzoek de enquête in te vullen en vóór 10 maart aan de s.a.t.-commissie terug te sturen. Er is geen derde herinnering verzonden.

5 DE VRAGENLIJST

Het vragenformulier bestond uit de volgende vragen:

1. De identificatiegegevens van elk gilde (naam en plaats van vestiging).
2. Het al dan niet beschikbaar hebben van een regeling voor het veilig stellen van de gildebezittingen in geval het gilde 'slapend' raakt.

3. De (letterlijke) inhoud van deze mondelinge of op schrift vastgelegde regeling.
4. In welk document deze regeling – in geval van een schriftelijke weergave – is vastgelegd (de kaart, een notariële acte of anderszins).

6 UITKOMSTEN

6.1 Respons

Van de veertig gilden die bij het Kwartier van Oirschot zijn aangesloten, hebben er 35 de enquête ingevuld en aan het secretariaat van de s.a.t.-commissie teruggestuurd. Dat betekent dat 87,5 % van de aangesloten gilden op de enquête heeft gereageerd, een hoge respons!

6.2 Overdrachtsregeling gildebezit

Van de 35 gilden die aan de enquête hebben deelgenomen, hebben er 25 een regeling getroffen voor de overdracht en instandhouding van hun gildebezit en die op schrift gesteld.

Een gilde heeft een mondelinge regeling getroffen en 24 gilden hebben de overdracht schriftelijk vastgelegd.

Van de 35 gilden binnen het Kwartier van Oirschot die op de enquête hebben geantwoord, blijkt dus ruim een kwart (28.6 %) geen regeling getroffen te hebben voor het overdragen en in bewaring geven van hun gildebezittingen ingeval zij 'slapend' worden. Mochten ook de gilden die niet aan de enquête hebben deelgenomen, hiervoor geen regeling hebben getroffen, dan zou dat percentage nog verder kunnen oplopen.

6.3 Inhoud overdrachtsregelingen

De regelingen die 24 gilden getroffen hebben voor het veilig stellen van hun bezittingen, zijn in drie varianten te verdelen

Beherende instantie	Aantal gilden
Gemeente (variant 1)	11
Stichting (variant 2)	8
Parochie (variant 3)	2
Nog te bepalen	2
Niet in enquête aangegeven	1
Totaal	24

De twee meest voorkomende varianten zijn die waarin het gildebezit wordt overgedragen aan de gemeente (10 gilden) waarbinnen het gilde actief is, of aan een reeds bestaande of nog in het leven te roepen stichting (8). Overdracht aan de parochie komt tweemaal voor; één van deze gilden geeft aan dat de overdracht in tweede instantie gebeurt aan de gemeente of aan een door de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden in het leven geroepen stichting. In één geval heeft een gilde in de enquête niet aangegeven hoe de overdracht van het gildebezit geregeld is. De meeste gilden hebben de overdrachtsregeling opgenomen in hun kaart; daarnaast zijn er ook gilden die zeggen de overdrachtsregeling in een notariële akte hebben opgenomen. Sommige gilden hebben de regeling zowel in een notariële akte vastgelegd als in hun kaart. Twee gilden geven aan voor de overdracht van hun bezittingen nog een regeling te willen treffen. Eén gilde heeft in een notariële akte vastgelegd dat het bezit of aan de gemeente of aan een stichting wordt overgedragen; een ander gilde heeft in zijn notulen opgenomen de overdracht – aan bijvoorbeeld de heemkundekring – nog te willen regelen.

6.4 'Slapend' gaan of ontbinding van het gilde

Sommige gilden hebben een regeling voor de overdracht van hun gildebezittingen ingeval het aantal (gewone) leden onder het in de regeling genoemde minimum aantal raakt en het gilde zijn activiteiten staakt ('slapend' gaan). Andere gilden hebben een regeling getroffen voor het geval het gilde op basis van een hiertoe strekkend besluit van de algemene ledenvergadering wordt ontbonden of opgeheven. Er zijn ook regeling die in beide situaties voorzien.

6.5 Nadere toelichting op de drie varianten

Wat de overdracht van gildebezit in de praktijk inhoudt, hebben diverse gilden in hun regelingen nader omschreven.

De gemeente als beheerder

Elf gilden hebben vastgelegd dat het gildebezit aan de gemeente wordt overgedragen. De condities waaronder dit gebeurt, laten echter wel verschillen zien, variërend van uitsluitend 'bewaring', via 'toegankelijk voor bezichtiging en gebruik ten nutte van de gemeenschap' tot 'overdracht in eigendom':

Bewaring:

'Zodra het Gilde in de toekomst uit minder dan negen gildenbroeders bestaat, zal de gemeente ... alle bezittingen van het Gilde in bewaring verkrijgen onder voorwaarde dat het gemeentebestuur deze bezittingen zonder enige kosten wederom ter beschikking zal stellen van Gilde ... zodra dit Gilde tegenover de gemeente ... zal hebben aangetoond wederom uit ten minste negen gildenbroeders te bestaan en bereid te zijn de doelstelling na te streven zoals vermeld in art. 2 van deze statuten.'

"Wordt het Gilde overeenkomstig de wet ontbonden of bij besluit van de algemene vergadering, dan heeft het Gilde opgehouden als rechtspersoon te bestaan en zullen alle bezittingen in eigendom moeten worden overgedragen aan het gemeentebestuur.

Voor het geval geoordeeld mocht worden dat een nieuw of heropgericht gilde een voortzetting is van een ontbonden gilde, waarvan de bezittingen in eigendom zijn overgedragen aan het gemeentebestuur, kan het nieuwe heropgerichte gilde de noodzakelijke gilde-attributen in eigendom verkrijgen."

Bezichtiging:

Na ontbinding van het gilde zullen de overblijvende bezittingen bij notariële acte door de vereffenaars moeten worden overgedragen aan de wereldlijke overheid ... om aan deze, in overleg met de vereffenaars, een bestemming te geven waardoor die bezittingen in en voor de gemeenschap ... bewaard blijven en waarbij die bezittingen voor bezichtiging en gebruik ten nutte van de gemeenschap toegankelijk blijven.

EIGENDOM:

Indien het aantal leden van het gilde tot vijf is gedaald of het gilde wordt ontbonden zullen ... alle bezittingen van het gilde ... (onder welke ook begrepen het Koningszilver) aan de gemeente ... in eigendom worden overgedragen. Die eigendomsoverdracht moet plaatsvinden bij notariële akte, bevattende een specifieke opgave van het overgedragene onder voorwaarde:

- a. voor het geval, mocht worden geoordeeld, dat het gilde als rechtspersoon is blijven bestaan het gilde na herleving;
- b. voor het geval mocht worden geoordeeld dat het gilde als rechtspersoon is opgehouden te bestaan, een nieuw binnen >>

de gemeente ... opgericht gilde, dat als voortzetting van het ontbonden gilde kan worden aangemerkt, het gebruiksrecht van de in eigendom overgedragen zaken zal verkrijgen, zodra het herleefde, casu quo nieuwe gilde kan aantonen tien actieve leden te hebben.

In dit geval is sprake van bruikleen.

Eén van de gilden geeft de gemeente het recht het gildebezit te vorderen:

Alle bezittingen van het gilde zullen alsdan bij een notariële akte ter bewaring en beheer worden gegeven aan de gemeente ... die alsdan het recht heeft deze overdracht te vorderen.

De kerkelijke overheid als beheerder

Twee gilden hebben de parochie aangewezen als beheerder van het gildebezit. Ook hier variëren de condities waaronder deze overdracht plaatsvindt:

Bezichtiging:

Na ontbinding van het gilde zullen de overblijvende bezittingen, bij notariële akte, door de vereffenaars moeten worden overgedragen aan de Rooms Katholieke Kerkelijke Overheid ... om via deze in overleg met de vereffenaars en met de Wereldlijke Overheid ... een bestemming te krijgen, waardoor de bezittingen in en voor de gemeenschap ... bewaard blijven en waarbij de bezittingen voor bezichtiging en gebruik ten nutte van de gemeenschap toegankelijk blijven.

Bewaring/Eigendom:

Zodra het gilde vijf of minder gewone leden heeft, zal het zijn activiteiten staken en geacht worden als rechtspersoon te blijven bestaan. Alle bezittingen van het Gilde zullen ter bewaring worden overgedragen aan het Rooms-Katholieke Kerkbestuur der Parochie ... met dien verstande, dat zodra het gilde tegenover de beherende instantie zal hebben aangetoond wederom tien of meer actieve leden te hebben de overgedragen eigendommen op verzoek van de overheid in volledige eigendom en bezit aan het gilde worden overgedragen. ... Wordt het gilde overeenkomstig de wet ontbonden of bij besluit van de algemene vergadering, dan heeft het gilde opgehouden als rechtspersoon te bestaan en zullen alle bezittingen in eigendom moeten worden overgedragen aan het kerkbestuur der Parochie ...”

Is de parochie niet in staat het beheer van het

gildebezit op zich te nemen, dan legt één van deze beide gilden deze taak bij de gemeente, en uiteindelijk bij een stichting neer:

“Alle bezittingen van het gilde zullen ter bewaring worden overgedragen aan het Rooms-Katholieke Kerkbestuur der Parochie ... en bij gebreke daarvan aan de Gemeente ... en bij gebreke daarvan bij de stichting ...welke speciaal voor dat doel in het leven is of wordt geroepen door de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden.

Stichting als beheerder

In de regelingen die binnen het Kwartier van Oirschot voor het beheer van het gildebezit zijn opgesteld, is de overdracht aan een stichting de variant waar acht gilden voor hebben gekozen. Er zijn vier stichtingen te onderscheiden:

1. De stichting die bestaat uit de vier hoofdlieden van de Oirschotse gilden.
Na ontbinding van het gilde vervallen alle gilde-attributen, het gildezilver en overige bezittingen aan de te Oirschot gevestigde stichting ‘Stichting Oirschotse Gilden’ onder de ontbindende voorwaarde dat in Oirschot te eniger tijd een gilde wordt opgericht dat feitelijk kan worden beschouwd als een voortzetting of ‘heroprichting’ van het onderhavige gilde, met gelijksoortige statuten, een identieke werkwijze, structuur en opzet. Bij invulling van deze voorwaarde worden alle bezittingen in eigendom overgedragen aan het nieuwe gilde.
2. De stichting ‘Voor Outer en Heerd’.
Statutair is ... vastgelegd dat bij ontbinding van het Gilde alle bezittingen om niet worden overgedragen in juridisch eigendom aan de stichting ‘Voor Outer en Heerd’ te Eindhoven., die deze zaken wederom om niet in volle eigendom moet overdragen aan een later opgericht gilde.
3. De stichtingen die elk van de drie Tilburgse gilden in het leven heeft geroepen ‘tot instandhouding’ van het eigen gilde.
In deze stichtingen zijn nu reeds “alle roerende en onroerende bezittingen van het gilde ... ondergebracht. Jaarlijks worden in de jaarvergadering alle nieuw verworven gildeattributen overgedragen aan deze Stichting. Ieder van deze gilden heeft het “gebruiksrecht van de Gildenchat, zijnde het zilver en de attributen van het Gilde alsook de [oude stukken uit de] archieven ...”. Deze stichtingen zijn bij notariële akte opgericht “om

ten eeuwige dage te blijven voortbestaan”.

Mocht het stichtingsbestuur besluiten om de stichting te ontbinden dan neemt het wettelijk gezag van de vestigingsgemeente de beheerstaak op zich en ‘vervallen de roerende goederen aan dit wettelijk gezag’.

4. De stichting welke speciaal in het leven is of wordt geroepen door de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden.

7 CONCLUSIE

In de overdrachtsregelingen die 24 gilden van het Kwartier van Oirschot hebben getroffen, wordt een externe instantie aangewezen als beheerder van het gildebezit. In alle gevallen gaan deze gilden er - expliciet of impliciet - van uit dat deze bezittingen weer in gebruik genomen kunnen worden wanneer het ledental weer toeneemt en dus herleeft. Dat dit van een stichting die uitdrukkelijk met dat doel in het leven is geroepen, verwacht wordt, is te begrijpen, al zal het realiseren van deze doelstelling nog niet zo eenvoudig zijn.

Het is echter de vraag of van een gemeente of parochie verwacht mag worden dat die als permanent beheerder van bezittingen van een andere rechtspersoon optreedt. Niet alleen is dat geen taak van een gemeente of parochie, maar het vraagt ook de nodige voorzieningen om deze bezittingen op een deugdelijke manier op te slaan zodat die in een zo goed mogelijke conditie bewaard blijven. Er is niet alleen een ruimte van meerdere kubieke meters nodig, maar lang niet elke ruimte is geschikt voor een langdurige opslag van het kwetsbare materiaal waar een gilde over beschikt. Want wat een gilde aan attributen heeft, is niet alleen behoorlijk omvangrijk, maar ook heel divers. De bewaarcondities voor zilveren voorwerpen, trommelvellen, zijden vaandels, documenten, foto's, enzovoort, lopen nogal uiteen.

De desbetreffende parochies of gemeenten worden in de regelingen verantwoordelijk gehouden voor een deugdelijke opslag van alle materialen. Daarnaast worden zij ook geacht dit materiaal ook weer aan het herleefde gilde beschikbaar te stellen, of zelfs weer in eigendom over te dragen. En dit allemaal om niet! Een bewaarregeling laat zich makkelijk en met relatief weinig moeite en kosten in fraaie volzinnen notarieel vastleggen. Dat is bepaald niet het geval waar het gaat om het verantwoord opslaan van kostbaar materiaal zonder dat daar enigerlei financiering tegenover staat.

Ook van een heemkundekring kan dit niet worden verwacht; ook daar ontbreekt het vaak aan voldoende ruimte; bovendien zijn deze verenigingen veelal niet kapitaalkrachtig. De conclusie kan geen andere zijn dan dat de regelingen die een aantal gilden binnen het Kwartier van Oirschot heeft getroffen met het oog op een eventuele overdracht van hun bezittingen, gebaseerd zijn op niet realistische verwachtingen. Voor de vier Oirschotse en de drie Tilburgse gilden ligt dit mogelijk anders – wellicht is daar wel voorzien in de nodige faciliteiten om de bewaar- en instandhoudingstaak adequaat te kunnen uitvoeren.

Het hoort niet tot de kerntaken van gemeenten, parochies en verenigingen om aan derden geschikte opslagruimte te bieden. Natuurlijk kunnen gemeenten en parochies de bereidheid hebben materialen van derden op te slaan, maar dat brengt dan wel de nodige risico's met zich mee. Allereerst is het de vraag of deze instanties en instellingen geschikte bewaarcondities kunnen bieden. Op de tweede plaats is lang niet zeker of het opgeslagen materiaal op termijn niet wordt verplaatst en – mede hierdoor – uiteen valt en zoek raakt. Geen gemeente of parochie zal verantwoordelijk willen zijn eigendommen van derden ten eeuwigen dage te willen bewaren.

Op de derde plaats is het afwachten of latere gemeente- of parochiebesturen de door hun voorgangers ten behoeve van de gilden getroffen voorzieningen nog steeds – om niet! – beschikbaar willen stellen.

De nu getroffen regelingen – die van de Tilburgse en Oirschotse gilden mogelijk uitgezonderd – bieden alleen schijnzekerheden. Om het gildebezit van veertig gilden zeker te stellen is een centrale voorziening nodig, vergelijkbaar met die welke een groot aantal Nederlandse religieuze ordes en congregaties hebben getroffen in het Sint-Agathaklooster van de Kruisheren in de gelijknamige plaats. Het is het oudste klooster van Nederland, gesticht in 1371. In dit klooster is sinds 2006 het Erfgoedcentrum voor Nederlands Kloosterleven gevestigd waar zo'n honderd Nederlandse kloostergemeenschappen hun archieven, boeken en voorwerpen bijeen hebben gebracht. Het spreekt voor zich dat elk van de participerende kloosters financieel bijdraagt in de instandhouding van deze gezamenlijke voorziening. Om gildebezit voor langere tijd veilig op te slaan, zijn er twee mogelijkheden, die ook gecombineerd kunnen worden, gerealiseerd:

1. Gebruik te maken van de mogelijkheid het archief van een rechtspersoon in bewaring te geven aan het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) in 's-Hertogenbosch. De desbetreffende rechtspersoon blijft eigenaar van het eigen archief en kan het raadplegen. Bij het BHIC zijn de bewaarcondities voor archiefmateriaal optimaal. Een gilde kan bijvoorbeeld besluiten tot het in bewaring geven van het oudste en meest kostbare en kwetsbare deel van zijn archief. Binnen de kring van het Kwartier van Oirschot zijn diverse gilden met heel bijzondere archiefstukken. Ook al zijn die nu uitermate vitaal en omvangrijk, dan is het bij het BHIC in bewaring geven van deze oude archiefstukken zeker een punt van overweging.
2. Besluiten tot de oprichting van een eigen beheersstichting door de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden. Bij deze stichting kunnen gilden (delen van) hun archief onderbrengen en ook hun meest kostbare attributen. Gilden die 'slapend' raken kunnen er al hun bezit in onderbrengen.

(R. de Visser is secretaris s.a.t.-commissie kring Kwartier van Oirschot) ■

1 Niet duidelijk is of met 'vastlegging in een notariële akte' wordt bedoeld dat voor de overdrachtsregeling een aparte notariële akte is opgesteld, of dat de met notariële akte het voor de passeren van de gildentatuten (de kaart) is bedoeld.

CORRECTIE

Door: Joke van Gils

Ik bekén. In het artikel 'Een nieuwe publiekstrekker voor kringdagen' in de vorige uitgave van De Gildetrom heb ik een fout gemaakt. Ik heb de term 'volbloed' gebruikt in de plaats van de term 'warmbloed'. Jo van Heel heeft tijdens zijn interview gesproken over warmbloedpaarden en ik heb daar onbewust volbloedpaarden van gemaakt. Het was fijn dat Jo zo veel vertrouwen in mij had dat hij er geen behoefte aan had om het

artikel te controleren. Maar degene die voor mij het artikel inhoudelijk gecontroleerd heeft, niet zijnde iemand van de redactie en ook niet de corrector van De Gildetrom, heeft daar spijtig genoeg over heen gelezen. Ook de leden van de redactie zijn, wat betreft de hippische sporten en paarden, geen inhoudsdeskundigen. Mea Culpa. ■

Is jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

Ten gevolge van een wetsvoorstel dat er nu ligt, houdt de financiering van de maatschappelijke stage per augustus 2015 op. Maar dat houdt niet in dat deze vorm ook per die datum stopt.

Maatschappelijk stage: voor de gilden een brug te ver of een gemiste kans?

WAT IS MAATSCHAPPELIJKE STAGE?

Volgens deze regeling zijn scholieren in het voortgezet onderwijs verplicht minimaal 30 uur maatschappelijke stage te doen. Tijdens deze stage verrichten zij vrijwilligerswerk zoals bijvoorbeeld helpen in een buurthuis, sportactiviteiten organiseren, gastheer/vrouw zijn tijdens een activiteit, werken op een zorgboerderij, of een website maken voor een vrijwilligersorganisatie.

Voor jongeren is de maatschappelijke stage vaak de eerste kennismaking met een professionele organisatie (zorginstelling) of met een vereniging, waarin zij zichzelf positief moeten presenteren. Het hele proces van een stage zoeken, contact opnemen en het daadwerkelijk volbrengen van de stage is een leerervaring die jongeren helpt in hun verdere loopbaan.

De maatschappelijke stage kan bijdragen aan het burgerschap van leerlingen, door enerzijds de leerlingen relevante vaardigheden aan te leren en anderzijds door leerlingen het belang te laten inzien van vrijwillige inzet. Door zich maatschappelijk in te zetten onder begeleiding van de school, krijgen leerlingen competenties mee die belangrijk zijn voor hun maatschappelijk functioneren, hun sociale vaardigheden en hun begrip van burgerschap. Op die manier ervaren kinderen wat het betekent om actief op een positieve manier mee te doen in de samenleving. Het is aan de middelbare school hoe men deze stage organiseert: in welk schooljaar, in samenwerking met de gemeente (makelaarsfunctie), in overleg met hulporganisaties, verenigingen en instellingen. De bedoeling is ook dat jonge mensen ervaren dat er vrijwillige inzet nodig is willen bepaalde diensten en verenigingen kunnen voortbestaan.

EEN PRAKTIJKVOORBEELD

Het gilde Sint Bavo van Raamsdonk heeft er in het schooljaar 2012-2013 voor het eerst ervaring mee opgedaan. Op en na de stagemarkt in mei 2012, georganiseerd door de gemeente en waar alle verenigingen zich konden presenteren, meldden zich 19 jongens en meisjes aan, om:

- 1 enige lessen in het leren schieten met de handboog te volgen, en
- 2 daarna het schieten door te leren aan andere personen, en
- 3 ter aanvulling ander vrijwilligerswerk te doen bij een activiteit van het gilde.

Voor het beheersen van het handboogschieten waren twintig lessen nodig. Die hebben 17 van de 19 deelnemers op een plezierige en sympathieke manier gevolgd; praktisch elke

zaterdagmiddag waren ze present en onder leiding van een ervaren instructeur en twee leden van het gilde verliep dat prima. Het in praktijk brengen van het geleerde gebeurde op de gildejeugddag van 7 juni en op de gildedag van kring Baronie en Markiezaat van 9 juni 2013. Aan het eind van de rit gaven drie deelnemers te kennen te willen blijven schieten. In een gesprek bij ieder aan huis bleek dat dit een serieus verzoek was en dat ook de ouders dit ondersteunden. Als gevolg van deze stage zijn er dus drie jeugdleden toegetreten tot het gilde. Zij hebben onder tussen een jeugdkostuum en nemen geleidelijk aan deel aan de gildeactiviteiten. Ook in april 2013 is er weer een stagemarkt geweest. Twintig nieuwe deelnemers zijn gestart.

Jeugdgildedag Raamsdonk.

WORDT DEZE VORM WEGBEZUINIGD?

In het regeerakkoord is afschaffing van de maatschappelijke stage opgenomen; het kabinet wil de maatschappelijke stage vanaf het schooljaar 2015-2016 niet meer verplicht stellen voor scholieren. Dit heeft tot gevolg dat de financiering voor de scholen én voor de gemeenten met ingang van augustus 2015 vervalt. Scholen kunnen echter de maatschappelijke stage doorzetten en de door leerlingen gemaakte uren meetellen als onderwijstijd. Wel of geen subsidie: dit verandert niets aan het feit dat vrijwilligerswerk onder jongeren belangrijk is. Op 24 september jl. is de petitie "Jong geleerd is oud gedaan" ten behoeve van het behoud van de maatschappelijke stage aangeboden aan de Vaste Kamercommissie van het Ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap. Deze petitie is door een groot aantal bij de maatschappelijke stage betrokken organisaties getekend. En niet zonder effect. Premier Rutte heeft beloofd opnieuw te gaan kijken naar de Maatschappelijke stage. Vrijwillige inzet genereren - enthousiasmeren in een solide structuur in de driehoek vrijwilligersorganisaties-scholen-leerlingen kost nu een klein beetje geld, maar levert ons als samenleving later veel op.

Door alle bezuinigingen wordt er steeds meer een beroep gedaan op vrijwillige inzet. Verenigingen kampen met vergrijzing, weten geen goede manier te vinden om jeugd blijvend te binden. De kweekvijver voor die vrijwillige inzet ligt bij jongeren. En de jongeren willen best. Burgerschapszin, het dragen van verantwoordelijkheid in een vereniging zijn geen vanzelfsprekende eigenschappen. Het is goed als jeugdige personen in hun schoolperiode hiermee geconfronteerd worden. De maatschappelijke stage is hiertoe een mogelijkheid. Bovendien wordt, door deze regeling, een brug geslagen tussen het reguliere onderwijs en de vrijetijdssector. Het is een vorm die aansluit bij het idee van de brede school. De thuissituatie, het onderwijs en de invulling van de vrije tijd vormen een geheel. Door de Maatschappelijke stage kunnen waardevolle verbanden en netwerken ontstaan tussen scholen en maatschappelijke en culturele organisaties. Een gilde heeft alles in huis om hier een functionele rol in te spelen: solidariteit en sportiviteit. Maar benutten de gilden deze mogelijkheid? Weten we de goede wegen te vinden?

INVESTEREN IN JONGEREN

Scholen kunnen na 2015 de Maatschappelijke stage doorzetten en de door leerlingen gemaakte uren meetellen als onderwijstijd. Het is een onderwijsdoel: de inzet van scholieren in de samenleving onder verantwoordelijkheid van de school. Voor een school is het van belang om te kijken naar de manier waarop de financiering geregeld kan worden, met een kritische blik naar wat er daadwerkelijk aan middelen en uren nodig zou zijn voor het behouden van de maatschappelijke stage. De Maatschappelijke stage is zeker niet het duurste vak op school maar wel het duurzaamste: voor de leerlingen, scholen en de maatschappij. Binnen de beschikbare onderwijstijd kunnen scholen een efficiënt bemiddelingssysteem organiseren. De verwachting is dat, mocht de subsidiëring vervallen, meer dan 60% van de scholen voor voortgezet onderwijs deze vorm continueren. Er zijn ook v.o.-scholen die er nu al niet goed raad mee weten; een school met 1500 leerlingen moet elk jaar voor zo'n 300 leerlingen een stageplaats zoeken. Dat lukt alleen indien er voldoende stage-aanbieders zijn, onder andere het gilde, en indien de schoolleiding het structureel in het onderwijs inbouwt.

Gemeenten voelen de hete adem van de bezuinigingen, maar hebben nu en in de nabije toekomst alle burgers nodig. De kweekvijver voor die vrijwillige inzet ligt bij jongeren. Dit komt ook naar voren in het onderzoek 'De gouden glans van Maatschappelijke stage' dat in 2011 door het landelijk instituut Movisie is uitgevoerd. Dit onderzoek toont aan dat maar liefst 25% van de leerlingen na hun stage vrijwilligerswerk blijft doen. Jongeren hebben vaak een gekleurd beeld van vrijwilligerswerk (het is saai, betreft voornamelijk de zorg, enz.). Wanneer ze kennismaken met vrijwilligerswerk dat aansluit bij hun belevingswereld, raken ze

Voorlichting op school.

enthousiast.

Wie in jongeren wil investeren via de maatschappelijke stage, investeert tegelijkertijd in de eigen vereniging. Het is een gebaande weg, die gereed ligt voor gebruik, ook voor de schuttersgilden.

GAAT DIT AAN DE GILDEN VOORBIJ?

Het contact met de scholen voor voortgezet onderwijs vereist vanzelfsprekend tijd, inzet, organisatie vanuit het gilde. Het gilde treedt op als stage aanbieder.

- Wat bied je vanuit het gilde als interessant werk aan?

- Hoe kom je in contact met de school, met de stagebegeleider?

Er zijn mogelijkheden om op deze manier de contacten met de jeugd een nieuwe impuls te geven. Via deze invalshoek kan het stoffige imago, dat sommige/veel jongelui van een gilde hebben, veranderen.

Na een aantal lessen schieten, trommen en vendelen gevolgd te hebben, kunnen de deelnemers het geleerde in praktijk brengen:

- 1 Op Koningsdag, Monumentendag, bij de ontvangst van een schoolklas in het gildehuis.
- 2 Op een feestdag in eigen dorp of stad, wanneer iedereen gelegenheid krijgt om met het gilde kennis te maken, bijvoorbeeld met schieten.
- 3 Op een activiteitendag / sportdag van de middelbare school: de deelnemers van de Maatschappelijke stage demonstreren de mogelijkheden aan klasgenoten.

We moeten nog wennen aan deze nieuwe vorm. De politiek heeft deze regeling in het leven geroepen omdat overal het vrijwilligerswerk terugloopt en jongelui al gauw klaar staan met 'wat levert het mij op'. De maatschappelijke stage geeft een gilde zekere kansen, die we niet onbenut moeten laten. Aan de kant blijven staan werkt voor alle partijen negatief.

Graag een reactie: h.muskens@hetnet.nl ■

Op 1 januari 2014 is er een nieuw federatief reglement voor vendelwedstrijden van kracht. Dit artikel beschrijft de consequenties ervan voor de vendeliers.

Een nieuw vendelreglement

Het veranderen van een federatief reglement gaat niet snel. Nieuwe ideeën ontstaan meestal in de kringen. Maar omdat zowel de kringcommissies als de federatiecommissie gewoonlijk eens per jaar vergaderen gaat er vaak een paar jaar overheen voordat er over een aanpassing van het reglement gestemd kan worden. Als het dan zo ver is moeten minimaal vier van de zes stemmen voor het voorstel stemmen. Alleen de kringafgevaardigden hebben stemrecht, de voorzitter en secretaris stemmen niet mee, zij zijn enkel ondersteunend aan de commissie. Het besluit van de vendelcommissie wordt als advies voorgelegd aan het bestuur van de NBFS. Het federatiebestuur neemt het uiteindelijke besluit om tot wijziging c.q. aanpassing over te gaan. Er staan zeven wijzigingen in het nieuwe reglement. Daarin zijn alle veranderingen die tussen 2001 en 2010 zijn aangenomen verwerkt evenals twee echt nieuwe veranderingen.¹

1. De indeling van de jeugdklassen

In het oude reglement zijn er twee jeugdklassen: de klasse t/m 13 jaar en de klasse van 14-16 jaar. In het nieuwe reglement blijven de twee jeugdklassen bestaan, maar ze krijgen een andere naam: de klasse t/m 12 jaar en de klasse van 13-15 jaar. De beide klassen moet minimaal 5 minuten wedstrijdvendelen. Voor de deelnemers verandert er feitelijk niets, als een vendelier per 1 januari 16 jaar is vendelt hij of zij niet meer in een jeugdklasse. Men gaat uit van de leeftijd die de vendelier heeft op 1 januari van het jaar waarin gevendeld wordt.

2. Senior vendeliers hoeven op hun veertigste niet naar de vaandelklasse

Senior vendeliers van de klasse C vendelen minimaal acht minuten klassiek tijdens een wedstrijd, vendeliers van de klasse B vendelen vier minuten klassiek en vier minuten acrobatiek en de klasse A-vendeliers vendelen vijf minuten klassiek en vijf minuten acrobatiek. Dat blijft zo. Er zijn ook nog twee vaandelklassen: de vaandelklasse met acrob-

tiiek en de vaandelklasse zonder acrobatiek. De vaandelklasse met acrobatiek kent twee leeftijdscategorieën: van 40 – 49 jaar en 50 jaar en ouder. In beide vaandelklassen wordt minimaal acht minuten gevendeld. Voorheen promoveerde een vendelier in de C, B, of A klasse bij het bereiken van de 40 jarige leeftijd verplicht naar de vaandelklasse met of zonder acrobatiek. Nu mag elke vendelier op zijn/haar veertigste er voor kiezen om al dan niet te promoveren naar de vaandelklasse.

3. Meer mogelijkheden tot promotie

In het verleden was er alleen de mogelijkheid tot promotie van de C naar de B, of van de B naar de A-klasse tijdens de jaarlijkse kringdag. In het nieuwe reglement is opgenomen dat een vendelier die tijdens het NBFS federatietoernooi gemiddeld 8 punten haalt eveneens promoveert.

4. Er is een nieuwe vendelmaat

Voorheen waren er maar twee maten vendels toegestaan: 1,40 x 1,40 en 1,80 x 1,80 meter. Nu mogen de jongste vendeliers t/m 9 jaar (per 1 januari) aan wedstrijden meedoen met een vendel van 1,20 x 1,20 meter. Voor groepsvendelen in de jeugdklasse geldt echter dat er slechts twee opeenvolgende maten zijn toegestaan. Bij de senioren mag enkel een groot vendel (180 x 180) gebruikt worden.

5. Er is een nieuwe jeugdcategorie bij het indoor vendelen

De jongste jeugd (t/m 9 jaar) kan voortaan ook mee doen aan het indoor vendeltoernooi dat telkens in november wordt gehouden. De richtlijnen voor de indoor vendelwedstrijd zijn summier omdat het (echt waar) geen officieel federatietoernooi is maar wel een toernooi van de NBFS. Het is gebleken dat dit toernooi in een behoefte voorziet. Daarom wordt door de jeugdcommissie van de NBFS momenteel onderzocht of het toernooi in de toekomst kan worden uitgebreid tot een evenement voor alle jeugdige gildeleden.

6. Strafpunten voor te kort vendelen

Wedstrijdvendelen is aan tijd gebonden. De jury neemt de tijd op vanaf de start tot en met het moment waarop het vaandel is opgerold. De jury schrijft de gevendelde tijdsduur op. Als tijdens de puntenoptelling geconstateerd wordt dat de vendelier korter heeft gevendeld dan de minimale tijd van zijn klasse krijgt hij of zij 1 strafpunt per halve minuut.

7. Materiaal dat niet aan de eisen voldoet.

Als de vendeljury twijfelt aan de afmeting of het gewicht van een vendel of vendelstok moet het materiaal gecontroleerd worden vóórdat de vendelier aan zijn of haar wedstrijddeelname begint. De jury verwijst de vendelier hiervoor naar de wedstrijdleiding die het materiaal zal controleren. Blijkt het materiaal niet aan de in het vendelreglement genoemde eisen te voldoen, dan betekent dit dat de vendelier wordt uitgesloten van deelname, tenzij hij of zij zich voor het einde van de wedstrijd bij de jury kan melden met materiaal wat wel aan de eisen voldoet.

De veranderingen 6 en 7 zijn nieuw.

Het vendelreglement geldt voor alle vendelwedstrijden die vallen onder de auspiciën van de NBFS.

Het is onverkort van kracht bij wedstrijden waaraan vendeliers uit meerdere kringen deelnemen.

Op kringgildedagen kunnen de regels afwijken van het reglement. ■

¹ Alle informatie in dit artikel komt van de voorzitter van de federatieve vendelcommissie Jos van de Ven en de secretaris Leo Konings: Joke van Gils interviewde hen op 30 augustus 2013.

Cultuurfonds ten behoeve van de Noord-Brabantse schuttersgilden

Het komt regelmatig voor dat een gilde een historisch gildenchild wil verwerven, een oud gildeattribuut wil restaureren, de eigen geschiedenis wil publiceren of een andere activiteit wil ondernemen om het behoud van het eigen culturele erfgoed te bevorderen maar dat de eigen financiële mogelijkheden onvoldoende zijn.

Het Cultuurfonds werd opgericht om in dergelijke gevallen met een steuntje in de rug de zelfwerkzaamheid aan te moedigen. Zo werd enkele jaren geleden in Londen een fraai gildenchild uit 1613 ontdekt dat nu, mede dankzij het fonds, het oudste schild is van het Sint Sebastiaansgilde in Oirschot.

Wellicht zijn er gilden die van het bestaan van ons Cultuurfonds niet op de hoogte zijn, waardoor plannen op dit gebied niet van de grond komen. Daarom is het een goede zaak de bekendheid ervan te vergroten.

Om het vermogen van het Cultuurfonds in stand te houden zijn (per jaar) de uitkeringen beperkt tot (maximaal) de jaarlijkse opbrengsten, zoals de rente uit beleggingen en incidentele donaties. Een oproep tot bijdragen, schenkingen en legaten is daarom zeer op zijn plaats.

Het bestuur van het Cultuurfonds bestaat uit:
Frits Speetjens, oud-burgemeester van

Oirschot

Peter Thoben, oud-directeur van Museum Kempenland Eindhoven

Hans Schreuder, oud-voorzitter van Kring Kwartier van Oirschot

Henk Luiten, oud-voorzitter van Kring Kempenland

Aanvragen kunnen gericht worden aan de secretaris-penningmeester Hans Schreuder (Boxtelseweg 18, 5298 VC Liempde).

Gezien de beperkte bekendheid van het Cultuurfonds leek het nuttig er weer eens de aandacht op te vestigen. ■

Door: Jan van Gelooven

Op een van de zonnige dagen in de afgelopen zomer heb ik een bijzondere ontmoeting met een viertal opmerkelijke gildebroeders van gilde Sint Joris, Oirschot. Frans Schepens, Hendrik van der Hamsvoort en Harrie van Oirschot vertegenwoordigen de oude garde van het Sint Joris Gilde terwijl Henk van Hout, oud correspondent van De Gildetrom de "jongere garde" vertegenwoordigt. De uitnodiging voor dit interview komt van de actieve koning - schrijver van het gilde Rien van Ruremonde die de, in 2012 nieuw geopende, gildeaccommodatie ter beschikking stelt.

Drie gildebroeders diep geworteld in de tijd, diep geworteld in Sint Joris

In het kader van een terugblik op zestig jaar De Gildetrom zijn een aantal artikelen geplaatst waarin met gildebroeders, die tot de vaste lezerskern behoren, teruggekeken wordt op ons lijfblad en de ontwikkelingen die de gilden doorgemaakt hebben in de afgelopen tijd.

Van veel veranderingen is in De Gildetrom melding gemaakt en het is niet uitgesloten dat door bijdragen gilden anders tegen zaken aan zijn gaan kijken.

Frans Schepens (81) komt, als vele gildebroeders met hem, voor het eerst in contact met het gilde via een familierelatie. "Dat is nog een tijd dat je vader aan de schoolleiding vrij vraagt om op de teerdag pijlen te kunnen rapen". Kom daar in deze tijd nog eens om bij de schoolleiding? Wil je op school tussendoor eens vrij hebben dan moet je bij het gilde of misdienaar zijn. De band tussen de Stratumse school en de Stratumse Guld is dan nog veel hechter.

Wanneer hij 18 jaar oud is promoveert Frans tot vendelier en deze functie is ook zo belangrijk dat hij er zelfs vrij voor krijgt van militaire dienst en niet alleen in het Brabantse Bergen op Zoom maar ook op de kazerne in Ede, een plaats waar de gilden toch geen gemeengoed zijn.

In de jaren dat Frans in het Sint Joris Gilde actief is, is hij nooit een schutter geweest maar heeft zich altijd ingezet voor het vendelen en als lid van de overheid.

In het vendelen heeft hij zich ingezet voor de interne opleiding van vendeliers en is als deskundig jurylid dikwijls aanwezig bij gildefeesten. Het mooie vendelspel heeft hem altijd getrokken. Met een grootseminarie in de gemeente ben je verzekerd van veel priesterwijdingen waar je als vendelier op mag treden voor dat de missionarissen vertrekken

naar verre oorden.

In de afgelopen jaren is ook het vendelen veranderd. Doordat de vendeliers hun grenzen gaan verleggen wordt het spel met dundoek en stok steeds spectaculairder en daardoor aantrekkelijker voor het publiek. Frans kan wel stellen dat het vendelspel in de afgelopen jaren op een hoger niveau getild is.

"Waar de ontwikkelingen ophouden?" daar kan Frans niets over zeggen, dat ligt besloten in de creativiteit die de vendeliers aan de dag leggen.

De vendelcommissies van kring en NBFS staan ook open voor nieuwe ontwikkelingen omdat men daar ook wel inziet dat stilstaan een achteruitgang betekent.

Voor het publiek is het vendelen een van de meest aantrekkelijke onderdelen van een gildefeest en het is aan de vendeliers om de uitdaging aan te gaan en de show te stelen. Maar hier ligt ook een belangrijke taak voor kring en Federatie om dit meer gedisciplineerd te laten verlopen.

Wie Sint Joris Gilde uit Oirschot zegt kan niet om **Hendrik van der Hamsvoort (81)** heen. Hendrik heeft de familietraditie van zijn grootvader en vader voortgezet en is een verdienstelijke organisator van schietwedstrijden binnen en buiten het gilde en is daarbij meestal ook wedstrijdleader. Daarnaast stelt hij jarenlang het jaarprogramma van de wedstrijden kruisboog op wip samen.

De belangstelling voor het schieten is voor hem de drijfveer geweest om zich aan te sluiten bij Sint Joris. Hij ziet al heel snel dat het schieten belangrijk is voor het gilde. Reglementen zijn er in die tijd nauwelijks, zowel binnen het gilde als in de kring. Niet dat die in de begintijd nodig zijn. "Binnen het gilde loopt toch wel, maar je gaat naar

wedstrijden toe en daar zijn de meningen zoveel verdeeld. Er is wel veel belangstelling maar er is niets geregeld"

Een toen ter tijd opgericht schietcommissie van de kring heeft uiteindelijk het verloop van de wedstrijden in een reglement vastgelegd. "Dat heeft erg veel vergaderen gekost maar dan ligt er ook een gedegen stuk".

Er is steeds overleg met de achterban van Sint Joris die via Hendrik praktische punten aandragen.

Als Sint Joris zijn veel prijzen gewonnen, wat de belangstelling doet toenemen.

Ook het reglementeren binnen de federatie werpt uiteindelijk toch zijn vruchten af en het huidige reglement is nog steeds gebaseerd op het eerste product.

De jaarlijkse verschietsing om het Gemeenteschild en Heemkundeschild, onderling met de 4 Oirschotse gilden samen, is voor hem nog steeds de mooiste wedstrijd die op het programma van het gilde staat.

Hendrik is van mening dat het aantal wedstrijden vandaag de dag veel te veel van het goede is. Dat zou zich best eens tegen het schieten kunnen gaan werpen. "De boog en de schutter moeten ook rust nemen".

Met deze laatste stelling is het niet iedereen mee eens omdat de onderlinge band en dus de broederschap door bijeenkomsten in de vorm van wedstrijden verstevigd wordt.

De 7 jaar geleden gestarte Oirschotse winter-verschietsingen geven hiervoor de ruimte.

Iedereen wil een wedstrijd organiseren en dat kan alleen maar als je je gezicht zelf ook laat zien bij andere gilden. Dat geeft een overvol programma. De schutters zijn zwaar belast, want ze zijn daardoor elke zondag bezet.

De discussie die momenteel actueel is gaat over de leeftijdsgrens.

Hierin is men duidelijk. De veiligheid staat

voorop en het zelfstandig schieten op jeugdige leeftijd moet niet mogelijk zijn. Sint Joris is van mening dat men onder de 16 jaar pas mag schieten als er een geoefende schutters op grijpafstand staat, zodat men snel in kan grijpen.

Een ander probleem is de organisatie van gildefeesten. Steeds minder gilden durven het aan om een kringdag of vrij gildefeest te organiseren.

De tegenwoordige gildefeesten hebben in toenemende mate te maken met aangescherpte regelgeving en een afnemende sponsorbereidheid. Dit moet eens op kringniveau besproken worden. Er zijn in het gildewezen een aantal hoogtijdagen zoals teerdag en het koningschieten maar een gildefeest, met competitie-element en gildebroederlijke samenkomst, hoort daar ook zeker bij.

Bij zijn afscheid als jarenlang lid van overheid is Hendrik benoemd tot ereleden van het gilde. Een eretitel waar Hendrik tot op de dag van vandaag zichtbaar blij mee is.

Harrie van Oirschot (81) wordt in 1946 lid van het gilde. Na een aanloopperiode waarin hij zowel tamboer als een verdienstelijk schutter is, wordt hij in 1965 hoofddan, een functie die hij 25 jaar vervult. Het is daarom dat hij met trots de titel van erehoofddan draagt.

In 1946 wordt alles gedaan volgens de traditie die van vader op zoon wordt overgedragen.

Regels en formaliteiten zijn er nauwelijks.

Als er bij een gildefeest een optocht is sluit Sint Joris, zoals in die tijden gebruikelijk, pas aan als de optocht langs het café komt waar het gilde moet samenkomen. Het eerste deel van de optocht laat men verstek gaan en men doodt de tijd met het nemen van een alcoholische versnapering.

Het gilde staat in Oirschot bekend als de boerengild. In het buurtschap Straten, waar het gilde actief is, verdient men voornamelijk de kost met het boerenbedrijf. Het is een kleine (gesloten) gemeenschap met een eigen lagere school, boterfabriekje en een winkeltje. Iedereen kende iedereen en iedereen komt bij elkaar over de vloer.

In die tijd moet men om lid te kunnen worden van het gilde binnen de loop wonen (een natuurlijke afwatering op de grens met Oirschot – dorp). Je wordt als gildebroeder geboren en niet gevraagd.

Gildebroeders trekken uit in hun beste pak en daar heb je al een groot onderscheid met de andere gilden uit Oirschot die redelijk uniform gekleed zijn.

De omslag komt in 1973, wanneer tijdens het gildefeest in Deurne het gouden schild wordt behaald door de toenmalige koning van Sint Joris Theo de Bresser.

De opmerkingen tijdens dit gildefeest, beschamen de gildebroeders zo, dat men in korte tijd besluit zich te gaan kostumeren. Met deze kostuums, welke vandaag de dag nog worden gedragen, wordt het gilde voor vol aangezien en de gildebroeders zijn nog trotser dat zij deel uitmaken van Sint Joris Straten uit Oirschot.

In deze periode maakt het gilde veel ontwikkelingen door.

Schietwedstrijden worden gereguleerd en Sint Joris manifesteert zich in en buiten Oirschot als een gilde met een eigen karakter en een gilde dat op tal van manieren van zich laat horen, iets wat tot op de dag van vandaag nog steeds zo is.

Hoewel de deelname aan bijvoorbeeld kerkelijke verplichtingen altijd beter kan, kan Sint Joris toch altijd rekenen op een toenemende belangstelling en daar kunnen veel gilden een voorbeeld aan nemen. Prikkelende artikelen hierover in De Gildetrom kunnen een voorbeeld zijn voor andere gilden.

Harrie zelf vindt het zijn belangrijkste verdienste dat hij er in is geslaagd om al die jaren de eensgezindheid en de solidariteit, de belangrijkste voorwaarden voor broederschap, te bewaren. Dat vergt wel eens overredingskracht, zeker als er alcohol in het spel is, maar in de meeste gevallen wint het gezonde verstand.

Henk van Hout is veel jaren correspondent geweest van De Gildetrom en heeft als geen ander inzicht in het aanleveren van materiaal voor ons lijfblad.

Hoewel Henk geen familiale traditie heeft binnen het gilde heeft hij wel de genen van broederschap in zich en heeft zich op tal van gebieden verdienstelijk gemaakt voor Sint Joris en daarbuiten, zeker ook niet in de laatste plaats als lid van het redactieteam van De Gildetrom maar ook als nog steeds in functie zijnde archivaris van het gilde.

De artikelen die in De Gildetrom zijn gepu-

bliceerd geven helaas weinig dynamiek aan. Verslagen van teerdagen, koningschieten zijn bij veel gilden identiek aan elkaar met als enige afwijking de naam van de nieuwe koning en de datum waarop het evenement plaatsvindt.

Henk is van mening dat veel gilden een matte en vermoeide houding uitstralen.

Geestdrift en uitstraling is soms ver te zoeken.

Specifieke gebruiken die de gilden hebben worden nauwelijks voor het voetlicht gebracht en het is juist die informatie die voor de lezers van De Gildetrom interessant zijn.

Gilden kunnen hierdoor wellicht in onbruik geraakt tradities weer nieuw leven inblazen.

Om de het gilde voor het voetlicht te brengen organiseert Sint Joris diverse evenementen, bijvoorbeeld in de vorm van schietwedstrijden voor derden, KKW (kruisboog kwartet wedstrijden voor niet gildebroeders).

De schietsport is relatief gemakkelijk aan te leren door derden. Het geven van workshops vendelen is moeilijker en daardoor minder aantrekkelijk voor belangstellenden. Doel van deze open evenementen is het in beeld brengen van het gilde bij leken en wellicht het genetisch verborgen gildebroederschap doen ontwaken. Bijna jaarlijks maken een of meer leken de overstap naar gildebroeder.

Dit soort van activiteiten zouden veel meer aandacht in De Gildetrom moeten krijgen om zo de belangstelling van de gildebroeders en van derden voor het gilde te prikkelen. ■

Door: Jan van Gelooven

In het kader van de zestigste verjaardag van De Gildetrom is een groot aantal interviews gehouden met gildebroeders die al vele jaren binnen de gilden actief zijn geweest. Insteek van mijn gesprekken was om de ontwikkelingen binnen de gilden in de voorbije zestig jaar naar voren te brengen. De gesprekken hebben een goed beeld gegeven van de gilden van toen en nu.

Op de koffie in Moergestel

In het kader van de interviewreeks had ik op, wellicht de laatste zomerse dag van 2013, een gesprek met twee markante gildebroeders uit Moergestel.

Harrie Wolfs (erehoofdman van het gilde Sint Catharina) en Jan van Elderen (oud-dekenschrjver van Sint Sebastiaan en Barbara) hebben elk al een gildegeschiedenis van meer dan zestig jaar en hebben dus heel wat ontwikkelingen zien passeren.

De huidige maatschappij is, meer nog dan vroeger, sterk individueel gericht en daarmee krijgt de inhoud van de "broederschap" al heel vlug een stempel van vroeger opgedrukt.

Jan van Elderen vindt het jammer dat nieuwe gildebroeders niet altijd die bevoegenheid hebben die bij ouderen als vanzelfsprekend heet.

De gildebroeders die nu tot het gilde toetreden kiezen, in sommige gevallen, bewuster om lid te worden.

Toen het gilde Sint Sebastiaan en Barbara geen vaandrig had was het de vader van Jan van Elderen die hem als zodanig voordroeg en daarmee was hij gelijk gildebroeder.

Hij heeft deze stap van zijn vader nooit berouwd want met dit toetreden kwam de aangeboren gilde-gene tot ontwikkeling. "Gildebroeder word je niet, daarmee word je geboren" is zijn stellige overtuiging.

Harrie Wolfs werd 65 jaar geleden tamboer toen zijn vader hem vroeg om het gilde te versterken. "Ik ben tamboer geworden en gildebroeder gebleven, maar ik vraag me af of ik ooit ingestemd ben". Dat hij zich als gildebroeder verdienstelijk heeft gemaakt moge duidelijk zijn want zijn carrière binnen het gilde bracht hem tot hoofdman en bij zijn afscheid zelfs tot erehoofdman.

Zo heeft iedere gildebroeder een eigen toetredingsgeschiedenis.

Er gaat een anekdote dat een jongeman die zijn oog had laten vallen op een meisje uit Moergestel bij de eerste kennismaking met haar ouders al te horen kreeg dat hij de vaderlijke zegen pas zou krijgen als de jongeman

toe zou treden tot het gilde.

Binnen Moergestel zijn drie gilden erg actief die ieder een eigen karakter hebben.

In het verleden is er nooit onenigheid geweest binnen de gilden uit Moergestel.

Bij de heilige missen, tijdens de kermis, had elk gilde een eigen altaar met dien verstande dat het koningschietend gilde altijd het hoofd-altaar gebruikte.

Dat er sprake is van een goede verstandhouding blijkt ook uit een periodiek overleg, het samen optrekken bij het koningschieten en het gezamenlijk gebruik van een drietand bij de verschiëting: koningin van de dag op de zaterdag na het vierjaarlijks koningschieten.

"Er is geen enkele vorm van concurrentie tussen de drie gilden uit Moergestel" stelt Jan van Elderen. Gilden kunnen elkaar versterken als ze uitgaan van hun eigen kracht.

"Echte gildebroeders zoeken samenwerking

en hebben een echt dorpsgevoel" aldus Jan.

Vroeger waren bepaalde verplichtingen van de gildebroeder vanzelfsprekend.

"De plicht om een gildebroeder te begraven ging zelfs zo ver dat ik vanuit Driebergen, waar ik werkte, terug naar Moergestel ging om een gildebroeder naar zijn laatste rustplaats te brengen" zegt Jan met weemoed in zijn stem. "Kom daar in deze tijd eens om?"

Voor oudere gildebroeders is het "nieuwe denken" moeilijk te accepteren maar toch moet je er mee leven, zo is de tijd nu eenmaal beaamt Harrie Wolfs.

Harrie Wolfs is vele jaren hoofdman geweest van het gilde Sint Catharina, dat overigens haar gildeaccommodaties heeft op grond van de familie Wolfs.

Hij is trots op het feit dat het gilde, tijdens zijn hoofdmanschap sterk gegroeid is.

Door: Joke van Gils

“Er hebben zich nooit grote conflicten voorgedaan tijdens mijn hoofdmanschap.”

Uit de verhalen uit zijn tijd mag opgemaakt worden dat Harrie een luisterend oor had voor wat er binnen het gilde leefde en dat hij op cruciale momenten beslissingen kon nemen.

“Het hele gilde was een eenheid en dat is de basis om tot een goed gildeleven te komen.”

Harrie vermijdt bewust de term: vereniging want in zijn optiek is er een duidelijk verschil tussen een gilde en een vereniging.

Juist overredingskracht is een kenmerk van een goede bestuurder.

In de gildegeschiedenis van Moergestel zijn voorbeelden ten over van conflicten die opgelost werden doordat overredingskracht het won boven emotionele uitbarstingen. Respect voor elkaar en voor elkaars mening is een van de onderdelen van het gildebroederschap.

Als we beginnen over de toekomstverwachtingen van de gilden in de komende tijd dan moeten we helaas constateren dat we niet over een glazen bol beschikken.

Zowel Harrie als Jan zien een duidelijke toekomst voor het gildewezen in totaliteit en dat in Moergestel in het bijzonder.

Als we solidariteit en respect voor elkaar samen nemen zijn dat de belangrijkste elementen waaruit broederschap bestaat. Beiden zijn geen loze kreten maar zitten in elk mens opgesloten en moeten naar boven komen. De jonge jeugd moet geleerd worden wat het gildebroeder zijn niet ophoudt bij het schieten en teren en de ouderen moeten de jeugd met respect benaderen.

Een gezamenlijke actie van de gilden uit Moergestel om de schooljeugd kennis te laten maken met alle aspecten van de gilden, net zoals dat bij gelegenheid van het landjuweel in de gemeente Oisterwijk gebeurde, is een eerste aanzet om echte gildebroeders nieuwe stijl te werven. Als men daarin slaagt komen deze terug bij het gilde van hun keuze als zij in de maatschappij wat gesetteld zijn en zijn het blijvertjes.

“De eed die een gildebroeder aflegt moet betekenis hebben. Het is een belofte aan het gilde en aan de gildebroeders tot de dood hen scheidt”

Mooie en wijze woorden van markante gildebroeders uit Moergestel waar ik als redacteur helemaal niets meer aan kan toevoegen. ■

Marinus Pijnenburg (83) Vijfenzestig jaar gildebroeder

Ik ben op bezoek bij Marinus en Sjaan Pijnenburg die in dezelfde straat als ik woonden totdat ze vijf jaar geleden verhuisden naar de nieuwe woonzorg combinatie De Venloene in Loon op Zand. De reden van mijn bezoek is dat Marinus dit jaar vijfenzestig jaar lid is van gilde Sint Hubertus. De overdeken Johan Bruurmijn is ook bij het interview aanwezig, want Marinus heeft geheugenondersteuning nodig. Verder is er de hulp van Sjaan, de vrouw van Marinus. Zij stuurt hem perfect bij als hij in de war raakt of verdrietig wordt. Marinus weet nog heel goed hoe verdrietig hij was toen hij pas in De Venloene woonde. Marinus is een boerenzoon en een buitenmens en kon niet meer naar buiten. Toen hij achttien jaar was, werd hij lid van gilde Sint Hubertus. Dat deden alle boerenzonen in Loon op Zand, ook de vier broers van Marinus. Maar ‘die gingen er af’. Gilde Sint Hubertus, Loon op Zand is van oorsprong een boeren- en jagersgilde. Sjaan ging al mee naar de statiedagen toen ze nog niet getrouwd waren. Sjaan herinnert zich nog heel goed de statiedagen die toen in café Concordia waren. Johan vraagt aan Marinus: “Weet je nog dat we de dag van tevoren zelf geschoten wild, zoals hazen, konijnen en fazanten aan een lijn op het toneel hingen?”

Dat weet Marinus nog wel. Het wild werd verloot. Sjaan vertelt enthousiast over de feestavonden op statiedag. “Er waren echte muzikanten. We deden niks als walsen, sjouwen en hossen.”

Marinus deed niet mee aan de schietcompetitie, hij schoot nooit behalve bij het koningschieten. Marinus heeft er de vogel nooit afgeschoten. “Ik wist op tijd op te houden,” zegt hij. Marinus heeft het vaandel gedragen en heeft veel jaren in het bestuur gezeten. Jeu de boules heeft hij altijd heel graag gedaan. Marinus is het prototype van de harde werker. Het gilde kon altijd een beroep op hem doen. Hij maaide het gras, droeg de vlaggenstokken en verkocht heel veel huibbollen, dat zijn broodjes die gezegend zijn door de pastoor. Als je zo’n broodje eet ben je beschermd tegen hondsdoelheid. Gilde Sint Hubertus verkoopt elk jaar vlak bij de naamdag huibbollen deur aan deur. Marinus werkte hard bij de nieuwbouw van het gildehuis. Daarvoor moesten noodlokken van een school afgebroken en weer opgebouwd worden. Het gilde kon daarbij op Marinus rekenen.

Het gildebroederschap van Marinus kan in drie woorden worden samengevat: vriendschap, dienstbaarheid en trouw. ■

Marinus Pijnenburg bij zijn 60-jarig jubileum in 2008.

Door: Joke van Gils

Jan Kemps (77) 61 jaar gildebroeder

Jan Kemps werd in 1952 lid van het Sint Catharinagilde Tongelre. Tongelre is een stadsdeel van Eindhoven. Jan was het vijfde kind in het gezin Kemps, dat in Oirschot woonde. Hij werd geboren op de boerderij die zijn ouders samen hadden opgebouwd. Toen hij 1 jaar was overleed onverwacht zijn vader, hij was nog maar 38. De moeder van Jan, die in verwachting was, bleef met haar gezin op de boerderij in Oirschot wonen. Ze moest immers de kost voor haar gezin verdienen, ze kreeg daarbij de hulp van haar zwager. Het zusje van Jans moeder, tante Mieke uit Tongelre, had een grote kinderwens maar kon geen kinderen krijgen. Ze zei tegen haar zus: "We nemen er wel eentje mee." Tante Mieke en oom Janus kozen voor het (toen nog) jongste kind. De moeder van Jan stemde er mee in op voorwaarde, dat hij terug naar huis zou komen als hij naar de lagere school zou gaan. Dat gebeurde. Toen hij veertien jaar was ging hij definitief bij tante Mieke en oom Janus op de Merckthoeve wonen met de bedoeling dat hij boer zou worden. Zijn oom was bij het gilde en nam Jan altijd mee. Hij werd bevriend met de vendeliers, ze vroegen: "Wilde jij gin vendelier worden?" Hij werd wel vendelier maar geen boer. De grond werd opgekocht voor de bouw van wijkcentrum 't Karregat. Jan ging in 1963 bij de melkfabriek werken. Volgend jaar is hij vijftig jaar getrouwd. Hij hoopt dat hij dan weer een vendelgroet krijgt, net zoals bij zijn trouwen in 1964. Het was heel vanzelfsprekend dat Jan naar het gilde ging, alle mannen uit de familie waren lid van een gilde. De familie van zijn oom was lid van het Sint Catharinagilde. De familie van zijn vrouw was lid van het Sint Martinusgilde, ook uit Tongelre. Dat was heel bijzonder want de twee gilden lagen nogal eens overhoop met elkaar, maar in de familie was dat geen enkel probleem. Jan is altijd vendelier geweest, zijn hoogtepunt als vendelier beleefde hij op het landjuweel in Oirschot in 1980 waar ze de eerste prijs vendelgroep behaalden. Tegenwoordig is hij vaandrig, op zijn zevenenzeventigste is hij nog mans genoeg om het zware vaandel

te dragen. Hij is nooit schutter geweest maar schiet nu wel bij de zestigplusclub. Zestigplussers van verschillende gilden uit de regio komen eens in de maand bij elkaar, zij schieten op de puist en leggen een kaartje. Jan komt graag naar het Catharinahof: "Het is hier een rustige plek, uit de wind en lekker stil". Als ik vraag of hij nog leuke voorvallen weet vertelt hij dat het gilde vroeger demonstraties gaf. Hiervoor maakte men een vogel die uit twee helften bestond, deze werden met een

zwakke verbinding aan elkaar vastgemaakt. Van te voren werd afgesproken wie de vogel eraf zou schieten. Als deze persoon dan schoot werd er aan het touw, dat vast zat aan de vogel, getrokken en viel de vogel. Zo werd minister Marijnen demonstratiekoning tijdens de viering van Koninginnedag 1971 in Den Haag. Verschillende hooggeplaatste figuren hebben door deze truc het gilde een zilveren demonstratiekoningsschild geschonken. ■

Jan Kemps (midden) tijdens teedag 1962.

Jan Kemps als vaandrig in 2012.

Door: Joke van Gils

Hein van de Wiel (77) en Toon van de Wiel (76) *Samen 120 jaar gildebroeder*

Dat de broers Toon en Hein van de Wiel zestig jaar lid zijn van het gilde Sint Antonius Sint Sebastiaan in Haaren vinden ze heel normaal. Hun motto is: je ben gildebroeder voor het leven, je blijft trouw aan je gilde en de tradities van je gilde. Op 25 augustus vierden ze hun zestigjarig jubileum. De familie Van de Wiel is een volbloed gildefamilie. De ooms en de vader van Toon en Hein waren gildebroeder. Het gezin waarin Toon en Hein zijn opgegroeid bestond uit vijftien kinderen: tien jongens en vijf meisjes. Van de tien jongens zijn er acht gildebroeder geworden waarvan er zes lid werden van het gilde Sint Antonius Sint Sebastiaan. Toon: "Onze pa was vaandrig en heeft ons stillekens aan naar het gilde getamboerd." Toon en Hein zijn begonnen als vendeliers. Ze leerden het vendelen bij de club van de Knevels. Dat was een vendeliërsgroep in Oisterwijk, de allerbeste vendelgroep uit die tijd.

Hein was vendelier en vaandrig en schoot zich in 1985 tot koning nadat zijn zoon Bennie de vogel kort daarvoor er af had geschoten. Bennie is maar vijf minuten koning geweest, hij was nog te jong. In 1994 schoot hij zich weer tot koning. Sinds 2001 is Hein wachtend keizer en heeft hij de erefunctie van staande deken. Hein zit er niet op te wachten om keizer te worden want zijn broer Kees is de huidige keizer. Toon vertelt trots dat Hein in 1987 Nederlands kampioen handboogschieten was, maar Hein wuift dat bescheiden weg. Hein heeft een kringonderscheiding. Toon was eerst vendelier, hij was korte tijd tamboer en daarna vele jaren om en om eerste en tweede deken. Hij was hoofdman van 1989 tot 2001, daarna werd hij erehoofdman. Zijn mooiste gildemoment was dat hij zijn broer Hein als koning mocht installeren. Hij heeft in schietcommissies gezeten en ontving voor zijn gildeverdienste een kringonderscheiding.

Ze hebben tegelijk met diverse broers in het bestuur gezeten en waren het tijdens de vergaderingen vaak niet met elkaar eens. Dit leidde tot soms hevige maar altijd leuke discussies, maar ze gingen altijd als broers naar huis.

Sint Antonius Sint Sebastiaan heeft een goede relatie met de twee andere Haarensse gilden. Haaren heeft een drie-gilden-bestuur. Bij het koningschieten eens in de negen jaar zijn de andere twee gilden altijd present. Voor het gilde dat koning schiet begint de dag al om vier uur 's morgens. Dat moet zo vroeg

omdat iedereen die een functie heeft wordt opgehaald en op ieder adres moet er gegeten en gedronken worden. Vroeger begon het eten op elk adres met brandwijn waardoor het wel eens uit de hand liep. Zo reed de standaardrijder een keer met paard en al de kroeg in. ■

Toon links en Hein rechts als vendelier, samen met de standaardrijder, eind jaren vijftig.

Vlnr: Els, Hein, Toon en Annie van de Wiel op 25 augustus 2013. Els is een dochter van Hein en Annie is de vrouw van Toon.

Door: Frans Aldenzee

In de "binnenstad" van Gemert, meer bepaald in de Virmundtstraat, woont de 86-jarige Jac Huijbers samen met echtgenote Pieta. De parkeerplaatsen liggen daar niet voor het oprapen, maar met medewerking van burens kan ik mijn auto pal langs de voordeur parkeren. Ik word verwacht, dus de koffie was reeds bruin en op mijn verzoek nemen we plaats aan de keukentafel, meestal de gezelligste plaats in huis.

Jac Huijbers zestig jaar gildebroeder Sint Antonius en Sint Sebastiaangilde Gemert

Jac is geboren aan de Boekelseweg als helft van een tweeling. In 1951 treedt hij toe tot het gilde als deken, een procedure die bij het Antoniusgilde nog steeds gebruikelijk is. Dit komt niet zomaar uit de lucht vallen, want zijn vader, oom en halfbroer zijn hem reeds voorgegaan. Maar na een jaar moet hij eraf, omdat hij in het huwelijk treedt met zijn Pieta, die hij een jaar eerder heeft ontmoet op een gildefeest in Aarle-Rixtel en getrouwde mannen mogen geen lid zijn van het gilde. Gelukkig is deze regel afgeschaft. Na zijn verblijf in Lierop, waar hij boerde, komt hij in 1956 terug naar Gemert op de plaats waar hij nu nog woont en mag weer volwaardig lid worden van het gilde. Hij is achtereenvolgens deken, zilverdrager en luitenant en koning van 1992 tot 1994. Daarbij is hij van 1967 tot 1990 penningmeester van Kring Peelland en wordt hiervoor benoemd als erelid van de kring. In 1990 gaat hij met het gilde mee naar Rome, daar krijgt hij uit handen van de toenmalige paus Johannes-Paulus II, de communie uitgereikt. Een ervaring die hij nog steeds glashelder voor ogen ziet. In 2006 wordt hij Koninklijk onderscheiden voor zijn maatschappelijke verdiensten binnen en buiten het gilde. Het gilde zelf kent hem in 2007 de onderscheiding toe als lid van verdiensten voor het gilde. Jac heeft vijftig jaar lang het smerigste en

ongezondste werk gedaan dat in de omgeving te doen is, de blauwververij bij de Vlisco. Hierna gaat hij dichterbij huis aan de slag als houtbewerker bij van Hoko. (van Hout Koolen). Het gilde heeft kunnen profiteren van de vakmanschap van Jac, bijvoorbeeld voor het maken van houten kandelaars. Behalve het collecteren in de kerk zorgt Jac goed voor zijn

tuin, die er in de late herfstzon onberispelijk bij ligt. Jac sukkelde de laatste tijd wat met zijn gezondheid, maar ondanks dat blijft hij positief. Het loopt tegen 12 uur en wordt het tijd om afscheid te nemen van deze gastvrije mensen, maar niet voordat ik een foto heb gemaakt van Jac midden in zijn tuin en hen alle goeds had toegewenst. ■

Jac in 1951 als jonge deken.

Jac 2013 in zijn tuin.

Is jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

Door: Frans Aldenzee

Pieter Penninx, wie kent hem niet, wereldberoemd in Kring Peelland, de Noord-Brabantse federatie en in binnen- en buitenland als vendelier, instructeur, jurylid en meer van dat soort zaken. Dit heeft hem onvergetelijk gemaakt binnen en buiten het gildewezen.

Pieter Penninx bijna zeventig jaar gildebroeder Sint Antonius en Sebastiaangilde, Gemert

In 1944, de oorlog was nog net niet afgelopen hier in het zuiden van Nederland, werd Pieter gekozen als nieuwe deken bij "de gruijn van Gimmert". Dit was niet zomaar, want er waren al verschillende familieleden die hem ooit waren voor gegaan. Ik lees in het Gemerts Nieuwsblad van 20 januari 1988, dat Michaël Penninx in 1916 was uitverkoren om tijdens de feestelijkheden rond het Leidens ontzet te vendelen voor H.M. Koningin Wilhelmina. Een Delfts porseleinen bordje, nu in schutsbezit, herinnert nog steeds aan die uitverkiezing en prestatie. Ook de broers van Michaël, Harrie en Willem waren bedreven in het zwaaien met de gildevlag. Zij leerden die kunst aan hun neef Pieter Penninx, die in 1944 tot deken van het gilde werd gekozen. Hij was al zover in de kunst gevorderd, dat hij al direct het vendelzwaaien ging praktiseren. In 1948 viel hem de eer te beurt om in het Olympisch stadion samen met nog 29 andere Brabantse vendeliers het vijftigjarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina en de inhuldiging van de nieuwe koningin Juliana op te luisteren. De nevenactiviteiten van de gildebroeders tijdens hun meerdaags verblijf in Amsterdam zullen we hier maar achterwege laten. In 1962 was het Pieter die een vendelgroep binnen zijn gilde oprichtte. Omdat er weinig jonge gildebroeders waren binnen het gilde ronselde hij jongemannen uit verschillende gildes. Een jaar later waren zij de eerste groep vendeliers op de kringdag in Mierlo-Hout. In 1952 trouwde hij met zijn huidige vrouw Nel en verhuisden zij naar Liessel waar zijn vakkennis niet ongemerkt bleef en het duurde dan ook niet lang of Pieter werd ook lid van het Sint Hubertusgilde, Liessel, waar hij binnenkort zijn vijftigjarig jubileum gaat vieren. In 1969 viel de vendelgroep in Gemert uit elkaar, waar zich intussen een nieuwe groep had aangemeld en met wisselend succes prijzen in de wacht sleepte. In 2001 besteedde het Eindhovens Dagblad van zaterdag 9 juni in een bijlage een volle pagina aan twee

vendeliers; Pieter Penninx en Daan Daniëls. Pieter was een groot paardenliefhebber en in zijn toenmalige woonplaats De Mortel had hij een soort mini circus vooral met

Pieter als vendelier te paard.

paarden. Dit wist hij uitstekend te combineren met zijn vendelkunsten. Zo zijn er dan ook foto's van hem, staande vendelzwaaiend op een paard en een met een piramide op drie paarden, met bovenop onze vendelzwaai. Bij vele gilden uit kring Peelland en daarbuiten heeft hij het vendelen naar een hoger niveau kunnen brengen. Pieter heeft zitting gehad in verschillende vendel- en andere commissies binnen en buiten de kring. Intussen is hij ruim negentig jaar en houdt hij zich momenteel hoofdzakelijk bezig als mantelzorger voor zijn echtgenote Nel. En ondanks zijn verschillende ongevallen die hij in de loop der jaren heeft doorstaan, is hij nog een vitale man met een heldere geest. Na alles wat ik van hem heb vernomen uit zijn mond en medebroeders en gelezen in diverse kranten, verbaast het mij het meest dat het de koninginnen Juliana en Beatrix het niet hebben behaagd hem een Koninklijke onderscheiding aan te bieden. Maar wat niet is kan nog komen. ■

Pieter met echtgenote Nel bij zijn zestigjarig jubileum, 2004.

Door: Joke van Gils

Het Kalmthoutse Sint-Jorisgilde is sinds een jaar lid van de kring Baronie en Markiezaat. Ik haal eerst hoofdman Leo Vanwesenbeeck op om samen met hem naar Jos Hens te rijden. Jos woont op de boerderij waar hij samen met zijn vrouw Maria negen kinderen heeft gekregen en grootgebracht. Jos heeft 32 kleinkinderen, 34 achterkleinkinderen en er zijn er nog vier op komst.

Jos Hens (89) 60 jaar gildebroeder

Jos woont nu in bij zijn zoon Leo en schoon-
dochter Vera en hun kinderen. Vera vraagt
meteen wat we willen drinken. Leo: "Doe mij
maar wat strafs." Jos: "Ik heb niks as Leffe-
donker, is de goe?" Als ik verbaasd kijk legt
Jos me uit dat het normaal is om 's middags
bier te drinken. "Mar dan gin pilske maar een
adbijbier of unne kriek." Ik houd het bij koffie.
Jos werd in 1953 lid. Jos: "Menne nonkel,
Louis van Oevelen ha gin kender, maar hij was
unne echte schutter die gère schoot. Omdat
hij zenne boog nie meer kon draogen moes
ik mee om d'n boog te draogen. Ik bleef wa
kèkke en lirde schiete. Mijn vrouw zat er niks
mee tusse." Leo legt uit dat het in die tijd nor-
maal was dat de man op de zondagmiddag
zijn 'eigen plezierke' had. Moeder bleef dan
thuis om sokken te stoppen of te verstellen.
Om zes uur was Jos altijd thuis want dan
moesten de koeien weer gemolken worden.
In 1966 schoot Jos de koningsvogel er af. De
verwachting was dat Marcel Vanwesenbeeck
zich tot keizer zou schieten, maar Jos was
hem voor. Bij Sint-Joris gunnen ze niemand
een titel, die moet verdiend worden. Jos schiet
niet meer, wel gaat hij op de woensdagmiddag
kaarten. Hij is ouderman, dat is een titel voor
iemand die het langst bij het gilde is. Van hem
wordt verwacht dat hij de tradities goed kent
en deze bewaakt. Jos vindt de gildefeesten
en de broederschap het allermooiste van het
gilde. Hij ondervindt veel steun bij de uitvaart
van zijn vrouw twintig jaar geleden, iedereen is
er. Naar de feesten gaat hij niet meer, maar bij
een uitvaart is hij er altijd.

Het gilde heeft een paar keer op het erf van
Jos een schietwedstrijd gehouden. Van te
voren worden er eieren hard gekookt. Tijdens
de kamp zijn er twee consumpties mogelijk:
een hard gekookt ei voor 10 francs of een
pilske voor 20 francs. Als het zover is haalt een
gildebroeder de eieren uit de kelder en gooit
een ei over naar iemand die om een hard ei
gevraagd had. Hij gooit mis en wat blijkt? De
verse eieren zijn gepakt in de plaats van de

hard gekookte.

Jos vindt dat ze vroeger veel losbandiger
waren dan nu. Ze waren vaker op reis en
omdat het motto 'Nie schiete, nie giete was',
lukte het terugrijden ook niet altijd al te best.
Zo was er eens een gildebroeder die in de
sloot reed en een ander die midden op een
kruising stil bleef staan. Jos: "Iet wa vroeger

kos, da kan niet mir. Er was gin controle en het
was hillemaol nie druk op de weg."

Op 30 juni viert het gilde vierde feest bij het
60-jarig jubileum. Rien de Krom spelt Jos
een decoratie op voor de diensten het gilde
bewezen. Van het gemeentebestuur krijgt hij
een tinnen schaal met inscriptie. Jos bedankt
iedereen met een traktatie. ■

Jos Hens bij zijn 60-jarig jubileum op 30 juni 2013.

Eindelijk is het dan zover. Wij van het Sint Martinusgilde Tongelre, Eindhoven hebben de eer om het veertiende internationale vendeltreffen te mogen organiseren. Dit wordt sinds 1981 om de twee jaar door een van de deelnemende groepen georganiseerd. Het eerste vendeltreffen vindt plaats bij Boerke Naas in Sint Niklaas, België. Dit is een gigantisch succes. Boerke Naas is op een eigentijdse manier bezig met ons cultuurbezit. Wie op het idee is gekomen, om een zodanig mooi evenement om de twee jaar tijdens de pinksterdagen te organiseren, is helaas niet meer bekend. De doelstelling en het streven is om de culturele eigenheid in Europa gestalte te geven. Ook trouw aan tradities en broederschap staan hoog in het vaandel.

Sint Martinusgilde Tongelre gastheer veertiende Internationaal Vendeltreffen

Zo worden er diverse groepen uit Europese landen geselecteerd die hieraan zullen gaan deelnemen. Gelukkig voor ons gilde, zijn wij een van de gegadigden die om de twee jaar mee doen. Omdat wij dit jaar 565-jarig bestaan, hebben wij vier jaar geleden al aangegeven het in 2013 te willen organiseren. Wij zijn ons ervan bewust dat het flink wat werk zal kosten. We zullen moeten zorgen voor onderkomens

voor ruim 190 personen. Helaas haken veel sponsors af en de gemeentelijke instanties laten ons lang in onzekerheid. Maar al met al is het een geslaagd evenement geworden, waar wij met genoeg op terug kijken. Gelukkig kunnen wij gebruik maken van het Beursgebouw in Eindhoven. Dit is een ideaal gebouw met de juiste hoogte. De eerste gasten komen al op vrijdagmiddag aan.

Zo komen de deelnemende verenigingen gedurende de avond een voor een binnen. Men kan de onderlinge vriendschappen weer verstevigen en rond middernacht is een bus geregeld, die de gasten naar hun slaapgelegenheid brengt. Zaterdagmorgen worden de gasten weer opgehaald voor een gezamenlijk ontbijt, waarna we om tien uur bij de burgemeester worden verwacht. >>

Daar wordt door allen een vendeldemonstratie gegeven op het Stadhuisplein. Tijdens de receptie in het stadhuis worden door de groepen cadeaus uit hun streek aan het burgerlijk gezag overhandigd. 's Middags zullen we op diverse plaatsen in het centrum van Eindhoven optredens verzorgen, zodat de bevolking hiervan kan genieten. Het slot optreden op de Markt in Eindhoven is een doorslaand succes waar veel Eindhovenaren van genieten. Na het diner wordt in het Beursgebouw door alle groepen een optreden verzorgd. Tijdens de kringvergadering hebben we flyers uitgedeeld en alle gildebroeders van alle gilden zijn hiervoor uitgenodigd om hiervan te genieten.

Helaas is er weinig animo voor. De optredens duren tot na middernacht, daarna komt de bus de gasten weer ophalen. Op eerste pinksterdag staat een druk programma op de lijst. Na het ontbijt gaan we in optocht naar de Catharinakerk in het centrum van de stad voor een viering waarna de eed van trouw aan het geestelijk gezag wordt gegeven.

's Middags is op ons eigen terrein in de Bogten een schietwedstrijd op de puist voor de gasten. Hier kunnen de gasten kennismaken met het Brabants puistschieten. Gelukkig is het fantastisch weer en de sfeer heel gezellig. Nadien kan men zich gaan oprispen en zullen we

een bonte avond houden in het beursgebouw. Ieder kan hier zijn of haar eigen invulling aan geven. Het wordt een mooie avond met allerlei optredens door alle verenigingen. Ook hier komt na middernacht een einde aan en worden de deelnemers naar hun slaapgelegenheid gebracht. Maandagmorgen zorgen we dat de gasten nog een ontbijt krijgen, waarna afscheid wordt genomen. Over twee jaar zien we elkaar weer in Frankrijk of in Duitsland. Dat staat nog niet vast. Dat wij, Sint Martinusgilde Tongelre, erbij willen zijn is vast en zeker. Dit soort evenementen, waarbij onderlinge broederschap voorop staat, willen we niet missen. ■

In Leende zijn vier gildebroeders meer dan zestig jaar lid van het Sint Catharina – Barbaragilde. Dat zijn Piet van Meijl, Bart van Dijk, Antoon van Meijl en Frans van Happen. Piet is vendelier geweest, Bart tamboer, koning van 1974 tot 1977, Antoon, tamboer, koning van 1956 tot 1959. Frans van Happen, vendelier, van 1960 tot 1969 bestuurslid.

Meer dan 240 jaar gildebroeder in Leende

Deze vier broeders staan in hun jonge jaren aan het begin van datgene wat het gilde nu meer dan zestig jaar later is. Het is alleen jammer dat de meesten van hen dat zelf niet meer bewust kunnen meemaken vanwege hun vergevorderde leeftijd. Als we zien wat voor activiteiten hun gilde dit jaar georganiseerd heeft, dan hebben ze ondanks het feit dat ze het zelf niet meer bewust kunnen meemaken, toch veel goed werk gedaan voor het gilde. Ze hebben er hun schouders ondergezet en het resultaat mag er zijn. Naast de kringdag, de eigen onderlinge

activiteiten en gezamenlijke dingen met gilden in de buurt, hebben ze ook nog tijd gemaakt voor het koningschieten op kermismaandag 19 augustus 2013.

De dag begint met een mis in de Sint Petrus Bandenkerk in Leende. Daarna volgt de vernieuwing van de eed van trouw, gevolgd door de vendelhulde aan het geestelijk en wereldlijk gezag. Via een rondgang door Leende komt het gilde terug bij het gildeterrein waar de schutsboom wordt gevrijd en de huidige koning Jan van Weert van zijn koningsattributen wordt ontdaan en staat er voor alle

gildebroeders en –zusters een gildemaal klaar. Dan kan het koningschieten gaan beginnen. Na een spannende strijd met maar liefst 362 kogels is het uiteindelijk Rob Boullart die het laatste stukje van de vogel naar beneden schiet. Hij wordt hiermee de nieuwe koning. Rob Boullart (43) van beroep schilder, is in zijn jeugd al lid van het gilde. Na een kleine onderbreking komt hij in 1999 weer terug om in 2001 weer officieel lid te worden. Rob is al die jaren tamboer geweest, iets wat hij altijd graag heeft gedaan en nog steeds doet. Met een aantal tamboers is hij zelfs vorig jaar begonnen aan een opfriscursus. Maar ook het schieten is voor Rob geen onbekend terrein. Hij is een van de actieve deelnemers aan de schietwedstrijden. Het koningschieten is voor Rob zeker niet onbekend. Het toeval wil dat de grootvader van Rob, Peter Boullart zich in 1950 en in 1952 tot koning schiet van het gilde Sint Catharina, Valkenswaard. Maar wat toch wel het meest bijzondere daaraan is, is dat zowel Rob als zijn grootvader beiden op 19 augustus koning worden. Het gildebloed heeft Rob dan ook niet van een vreemde, naast zijn grootvader is ook zijn eigen vader lid van het gilde in Valkenswaard. Naast het koningschieten vindt ook het schieten om de Pastoor de Vrieswisseltrofee plaats voor de jeugd. De winnaar hiervan is Joep Jutten. Ook wordt er nog door leden op de kleine puist geschoten. Hierbij is Linda Heijmans eerste. 's Avonds staat de installatie van de nieuwe koning op het programma. Hierbij mag de nieuwe koning na het wassen van zijn handen, als teken van reinheid, over het hoofdvaandel lopen. Dit is een voorrecht, normaal mogen alleen de paus en de koning het vaandel betreden. Hierna wordt de nieuwe koning zijn koningsmantel omgehangen en met verdere koningsattributen aangekleed. Daarop volgt een vendelhulde en door de

Joep Rutten winnaar Pastoor de vrieswisseltrofee.

tamboers wordt een tromhulde gebracht aan hun collega Rob. Aansluitend volgt weer een rondgang door Leende om de nieuwe koning te tonen en wordt de avond gezellig afgesloten bij een van de Lindse cafés.

Nog geen maand later is het weer raak met een andere activiteit. Ditmaal voor de NBFS. Samen met het Sint Catharina en Barbaragilde uit Geldrop wordt op zondag 15 september 2013 op het gildeterrein van het Sint Catharina en Sint Barbaragilde, Leende bij sportpark De Groote Speel het jaarlijkse federatietoernooi vendelen, trommen, bazuinblazen en standaardrijden gehouden. Het toernooi vindt ieder jaar plaats in één van de zes kringen van de federatie. Dit jaar is kring Kempenland

aan de beurt. Deze kring is met zijn 52 gilden de grootste van de provincie. Door de fijne weersomstandigheden kunnen naast de ruim 192 deelnemers ook vele bezoekers worden verwelkomd. De dag begint met een korte optocht over het gildeterrein, gevolgd door een slangendefilé door de standaardruiters. Bij de opening wordt door de regerend deken Erik van Happen even stil gestaan bij het overlijden van Ad van Helvoort (secretaris van het Geldropse gilde) eerder dit jaar. Hij zat in de organisatie van dit toernooi en is tijdens de voorbereidingen helaas komen te overlijden. Na de massale opmars en de vendelgroet is het woord aan de hoofdmans van het gilde van Geldrop, Felix Crooijmans. Hij heet net als de burgemeester van Heeze-Leende, de

heer Verhoeven, iedereen van harte welkom. De officiële opening is in handen van Jos Verbeeten, voorzitter van de NBFS. Na het hijsen van de federatievlag kan de strijd beginnen. Om half zeven vindt de prijsuitreiking plaats, waarbij de kampioenen naar voren mogen komen. Ook het Leendse gilde blijft niet met lege handen achter. De beide gilden kunnen terug zien op een druk bezochte en geslaagde dag.

Dit allemaal gezien en, hoewel zij het niet allemaal meer kunnen meemaken, hebben die oude gildebroeders eer van hun werk. Ze laten te zijner tijd een springlevend gilde achter. ■

Koning Rob Boullart.

Zaterdag 29 juni 2013 zijn troubadours al vroeg in de weer om het winkelend publiek te herinneren aan het Schransfeest dat het gilde voor die avond heeft georganiseerd.

Feestweekend in Maarheeze; de gildebroeders zijn apetrots!

Later op de middag krijgen deze dorpsomroepers nog versterking van een veertigtal enthousiaste muzikanten van het Groot Niet Te Vermijden Mareser Dans- en Showorkest. Samen met de eerder verspreide flyers, de grote spandoeken en uitnodigingen heeft dit tot gevolg, dat ongeveer zevenhonderd mensen komen genieten van de heerlijke kippenboutjes, hapjes van het speenvarken, balkenbrij, zult en sparerib. Gelukkig kunnen ze dat buiten doen aan de lange tafels op het gezellige binnenterrein bij het nieuwe gildehuis 'de Schutse'. In een op de situatie toegesneden wagenspel wordt teruggegrepen op de vijf eeuwen geschiedenis. Maarten van Rossum – gespeeld door Mart van Og, hoofdmann van het gilde – de legeraanvoerder die hier vijf eeuwen geleden huis heeft gehouden, is zijn streken nog niet verleerd. Mede door het spel van ervaren andere spelers wordt de voorstelling enthousiast

onthaald en de toeschouwers genieten met volle teugen. Met het weer wordt ook de sfeer die avond alleen maar beter, zeker nadat de Trepkesband het moe geblazen gelegenheidsorkest in de inmiddels wat behaaglijker feesttent af kwam wisselen. Deze muzikanten hebben al vaker bewezen dat ze een zaal 'plat' kunnen krijgen, vooral als die bestaat uit een voornamelijk jeugdig publiek. Deze jeugd maar ook de al wat ouderen die zijn blijven hangen omdat het zo gezellig is, genieten echter ook volop van de Stimmungsmuziek en de fratsen van de 'Band in de Lederhosen'. Natuurlijk is er zo nu en dan wel eens een valse noot, maar echte wanklanken ontbreken en alle bezoekers zijn vol lof over de eerste dag van het feestweekend waarin het gilde haar 500-jarig bestaan én de opening van het nieuwe gildehuis viert. De zondag is vooral aan dit laatste feit gewijd. Na een feestelijke mis door twee heren, pater Mervin en pastor

Spooren, met zang van het herenchor en met een uitstekende organist, trekken de genodigden in optocht naar het gildeterrein. Daar hebben de dames van de gildebroeders de tafels gedekt voor de ruim vierhonderd bezoekers die zijn uitgenodigd voor de feestelijke koffietafel. De gildebroeders zelf zijn om acht uur alweer op komen draven om het feestterrein opnieuw in te richten. Na afloop van de lunch worden de bezoekers getraakteerd op een miniconcert van de vooral jeugdige leden van de fanfare die voor deze gelegenheid samen met zangeres Manuela Kiggen speciale nummers hebben ingestudeerd. Dat muziek mensen kan 'raken' bewijzen deze artiesten overduidelijk; veel bezoekers vertellen later, dat ze kippenvel krijgen van de muziek en het gevoel wat dit 'samen genieten' oproept. Nadat de gilden uit de buurt en de Schut van Buul eerst nog een 'massale' opmars, een tromdemonstratie en een vendelgroet hebben

Gezellig aan lange tafels.

In de kerk.

gebracht, is het tijd voor de officiële opening. Enkele korte, dikwijls geestige, toespraken van de hoofdmans, burgemeester Vermue, pastor Spooren en Johan Bax, de districtsraadsheer van het gilde gaan daaraan vooraf. Nadat de burgemeester samen met gildekoning Harry Maas het lint heeft doorgeknipt, blijkt dat achter de deur nog een draak verscholen zit. Met de kapiteinspiek wordt deze door

beiden al snel afdoende bestreden en daarna is er ruimte voor pater Mervin het gebouw te zegenen. Van de receptie wordt gretig gebruik gemaakt het gilde te feliciteren met deze prachtige prestatie die het heeft neergezet en om het gebouw te bekijken. De gelukwensen gaan dikwijls gepaard met een kort maar welgemeend toespraakje, een origineel cadeau of een gevulde envelop. Op de rest van het

feestterrein gaat men inmiddels door met waarmee de avond daarvoor was gestopt: verbroederen door feest te vieren. De overheid en alle gildebroeders kijken terug op een uitstekend geslaagd gildefeest! Ze zijn, om met de woorden van burgemeester Vermue te spreken: terecht apetrots. ■

Gezelligheid in de feesttent.

Op het oog was het programma van de hoofdliedendag hetzelfde als andere jaren. Maar de lezingen waren verrassend vernieuwend. Dit artikel beschrijft de belangrijkste onderwerpen van die dag.

Het bed opschudden en tradities koesteren

Gedeputeerde Bert Pauli opent de hoofdliedendag op 5 oktober 2013 namens de commissaris van de koning Wim van de Donk. Pauli maakt de eerste proefvlucht in de vluchtsimulator van het Museum voor vluchtsimulatie uit Someren. Daarna heet hij iedereen welkom in “uw huis van Brabant”. Jos Verbeeten bedankt vicaris-generaal Ron van den Hout voor de fraaie kerkdienst en verwelkomt Theo Aerts, de opperhoofdman van de Hoge Gilderaad der Kempen. Deze heeft voor elk gilde het boek ‘Gildetradities, een verhaal van beleving en herbeleving’, van professor Stefaan Top. De professor interpreteert in het boek de resultaten van een enquête over tradities bij de Belgische gilden.

VERDIENSTELIJKE GILDEBROEDERS

De federatie heeft aan Martien Bardoel het zilveren schild toegekend voor zijn verdiensten voor het vendelen gedurende een periode van ruim dertig jaar. Loek Swinkels krijgt voor zijn werkzaamheden voor de Europese samenwerking met de EGS en het voorzitter-

schap van Kring Peelland de zilveren medaille opgespeld. Kees van de Ven krijgt deze ook voor zijn jarenlange inzet voor de kruisboog- en handboog-op-wip-schutters. Jan Vromans verdient de zilveren medaille eveneens, maar omdat Vromans overleden is kan deze niet aan hem worden uitgereikt. De federatie heeft besloten om postuum geen uitreikingen te doen, omdat voor postume uitreikingen nieuwe regels moeten worden vastgesteld.

OPROEP AAN HOOFDLIEDEN EN BESTUURDERS

Jos Verbeeten vertelt in zijn jaarrede dat hij niet voor niets de hoofdmannen gevraagd heeft om op de hoofdliedendag aanwezig te zijn. In de contacten van het federatiebestuur met kringen en gilden is gebleken dat er behoefte is aan een visie. Men wil antwoord hebben op vragen zoals: Hoe blijven onze tradities levensvatbaar? Waar staan de gilden in 2025? Wat zijn onze ambities? Is de huidige organisatievorm klaar voor de toekomst? Moeten we herijken en wat willen we herijken?

Met andere woorden: wat moet er gebeuren om te blijven bestaan? Het jeugdbeleid is een stap, maar één stap is niet voldoende. Het federatiebestuur heeft een plan van aanpak gemaakt en wil de kringen en de gilden nauw betrekken bij de toekomstplannen. De inzet en inbreng van de afzonderlijke gilden zijn nodig om het gildebed Brabant-breed op te schudden. Elke kringvoorzitter zal de hoofdmannen hiervoor gaan benaderen. Uitgangspunt is dat de toekomstvisie niet van bovenaf wordt opgelegd maar gevormd wordt in de basis. “Vluchten kan niet meer,” aldus Jos Verbeeten. Het federatiebestuur heeft het communicatie- en adviesbureau Groep 5700 gevraagd bij het veranderingsproces ondersteuning te geven. Verbeeten belooft dat het een boeiend jaar zal worden.

TRADITIES KOESTEREN DOOR INNOVATIE

Dat Patrick Timmermans, de directeur van erfgoed Brabant, vindt dat tradities niet onveranderlijk zijn blijkt aan het begin van zijn

Jos Verbeeten.

Bert Pauli.

Theo Aerts.

Onderscheiding voor Loek Swinkels.

lezing. Hij houdt een klein onderzoekje in de zaal waaruit blijkt dat de meesten het prima vinden dat koningin Máxima over het vaandel liep. Slechts een kleine minderheid is tegen. En dat stemt hem blij. “Tradities hebben we geërfd van onze voorouders en tradities willen we doorgeven aan volgende generaties. Zonder erfgoed zijn we spoorloos,” aldus Timmermans. Hij zegt: “Als we over erfgoed praten, dan praten we over identiteit, over wat geweest is en wat gewenst, over daad en droom, over diepgeworteld en hoog groeien.” Erfgoed Brabant houdt het culturele erfgoed op een eigentijdse manier levensvatbaar,

Patrick Timmermans.

enkele voorbeelden zijn: Brabant Cloud, een nieuwe manier van digitale collectieontsluiting, het project Museumschatjes en de canon Blikken op Brabant. Timmermans adviseert de gilden om kinderen en jongeren op een moderne manier met het gilde-erfgoed kennis te laten maken en om midden in de maatschappij te staan. Jeugd en jongeren leren meer door beleving en verwondering dan door lange verhalen. Timmermans stelt voor om een prijs uit te roepen hoe je op een moderne manier je erfgoed ontwikkelt. Hij noemt enkele voorbeelden: geen vendeldemonstraties meer op scholen maar vendellessen, vendelen op moderne muziek of een trombattle houden.

Timmermans waarschuwt dat we er later geen spijt van moeten krijgen dat we niet meer op de trom geroerd hebben. Een massale opmars van de gilden onder het motto ‘Fikken af van Brabant’, samen met andere culturele organisaties lijkt hem geen gek idee.

MUSEUMMARKT

In de hal van het provinciehuis is een museummarkt. Liefhebbers van zowel de Brabantse kunst, cultuur, techniek en historie komen er aan hun trekken. Het Museum voor vluchtsimulatie uit Someren staat er met een vluchtsimulator waarin bezoekers een vlucht kunnen beleven. Het EDAH museum laat iets zien van de geschiedenis van het EDAH bedrijf en honderd jaar distributie van levensmiddelen. Het Museum voor Religieuze

Kunst uit Uden staat er met een kraam. Het Museum Würth uit 's-Hertogenbosch presenteert bijzondere kunst van buitengewone mensen. Het museum voor vlakglas en emaillekunst uit Ravenstein presenteert zich. De Meierijsche Museumboerderij uit Heeswijk-Dinther laat de bezoekers proeven van het leven en de sfeer op een boerderij in de Brabantse Meierij tussen 1900 en 1930. Vincentre, het Van Gogh museum uit Nuenen geeft een presentatie over het leven van Brabants beroemdste schilder. De film- en fotobank Brabant Collectie presenteert een deeltje zijn immense visuele schatkamer. En het Nederlands Steendrukmuseum staat er met een steendrukkers.

Met de uitdrukkingen ‘Het bed opschudden’ en ‘Tradities koesteren’ bedoelen Verbeeten en Timmermans feitelijk hetzelfde: de gilden moeten met hun tijd meegaan, willen ze blijven bestaan. Ik hoop van harte dat de hoofdmannen en -vrouwen hun gilden betrekken bij de toekomst en dat er vernieuwde doelstellingen komen, gevolgd door acties die de nieuwe doelstellingen zullen verwerkelijken. Wie weet zijn er de volgende hoofdliedendag workshops om op een moderne wijze onze aloude tradities te behouden? ■

¹ Een organisatie die zich inzet voor het behoud van de rijke Brabantse cultuur.

Op 18 september 2013 heb ik een afspraak met gildenchrijver Frans Vriens van gilde Sint-Antonius / Sint-Sebastiaan Udenhout in de gezellige ambiance van café Boslust. Frans is de adjudant van Europakoning Toon Weijtmans en heeft voor me geregeld dat ik 'zijne hoogheid' kan spreken evenals Europaprinss Bram van Bergen van het Sint-Sebastiaangilde uit Oss. Ik wil weten hoe het eerste jaar van hun regeringsperiode verlopen is en wat de invloed van hun functie op hun dagelijkse leven is. Hoewel de beide mannen vrijwel hetzelfde meemaken blijken de gevolgen voor ieder heel verschillend te zijn.

Eén jaar Europakoning en -prins

HET AFSCHIETEN VAN DE VOGEL, EEN HAZARDSPEL

Ik begin het gesprek bij het moment suprême en vraag aan Bram en Toon wat ze voelden toen ze de vogel op 24 augustus 2012 tijdens het Europees Schutterstreffen er af schoten. Bram vertelt dat hij niet eens wist dat hij de vogel er af geschoten had. Zijn bedoeling was dat hij de vogel zou raken langs de gevoelige plek zodat de vogel er niet af zou gaan. Meteen na zijn schot draaide hij zich om zodat hij niet zag dat de vogel viel. Bram: "Ik werd beetgepakt en meegenomen en wist niet waarom. Ik vroeg wat er aan de hand was, maar ik moest doorlopen. Ik voelde me afgevoerd." Bram stond er helemaal alleen voor, niemand van zijn gilde was er bij. Toon heeft een heel ander verhaal. Het was de wens van zijn zoon Gerard dat hij koning zou worden. Toon: "In 2011 hoorde ik dat ik mee

moest naar het Poolse Tuchola. Ik beloofde dat ik mee zou gaan op één voorwaarde: ik kom terug als Europakoning." Voordat de EST-finale waaraan 35 koningen meededen begon sprak Frans Vriens Toon nog aan om er zeker van te zijn dat hij zou beseffen wat de impact van het koningschap zou zijn. Toons reactie was: "Jullie willen dat ik meedoe, dus ik doe het." Toon is het prototype van een schutter: kalm, vastberaden, doelgericht en hij gaat voor de prijs. Toen Toon de vogel er af had werd hij meteen afgeschermd voor het publiek, ook voor de leden van zijn gilde. Ceremoniemeester Henny Hoppenbrouwers begeleidde hem snel naar de tent van de organisatie. Frans Vriens probeerde contact met Toon te krijgen, maar niemand mocht hem spreken. Uiteindelijk kreeg Frans het gedaan dat Gerard Weijtmans zijn vader mocht spreken. Gerard is niet langer dan drie minuten binnen geweest.

DE KRONING, EEN EMOTIONELE RITUS

De installatie van een nieuwe Europese koning en prins gebeurt tijdens de kroningsmis in het bijzijn van de beschermheer van de EGS, de Hertog van Oostenrijk, Karl von Habsburg. De uittredende koning en prins overhandigen hun keten aan de ceremoniemeester, die deze op het altaar legt. Na de preek zorgt de ceremoniemeester ervoor dat de (uittredende en nieuwe) koningen en prinses plaats nemen voor het altaar. Hij begeleidt ook de president van de EGS, Charles-Louis prins de Merode en de EGS-vlag naar het altaar. De celebrant opent de ceremonie met een gebed en zegent de kettingen van de koning en prins samen met de replica's. De president geeft de replica's aan de uittredende koning en prins en spreekt de wens uit dat zij zich in willen blijven zetten voor de EGS. Na het lied 'Laudate

omnes gentes' overhandigt de president de koningsketting aan de nieuwe koning en de prinsketting aan de nieuwe prins. Hij vraagt de heilige Sebastiaan om hen te beschermen en te sterken en wenst dat God hun de kracht zal schenken om hun hoge opdracht te vervullen. Na de installatie volgde een ontvangst in de feesttent waar de Europakoning en Europaprinss boven op het podium door 20.000 gildebroeders en -zusters werden toegejuicht en bezongen in alle talen. Een dag later hielden 320 gilden en schutterijen een optocht door de stad en waren Toon en Bram present op het hoofdpodium om het defilé af te nemen. De afsluiting van de driedaagse festiviteiten was een waar volksfeest met als middelpunt de nieuwe Europese koning en prins.

Beide mannen zeggen dat het een heel emotioneel gebeuren was. Bram voelde aanvankelijk een mix van verdriet en geluk, hij miste zijn familie. Voor Toon was het pure vreugde, hij was samen met twintig Udenhouters in Tuchola om aan de festiviteiten deel te nemen. Ook zij wisten niet wat hun overkwam en werden bij alle plichtplegingen betrokken en genoten van het succes van de koning. Frans: "Er zijn veel vreugdetranen gevloeid."

CHANGEMENT?

Bram vindt dat hij veel veranderd is. De 21-jarige student milieukunde aan de HAS in Den Bosch is naar eigen zeggen in een snel tempo volwassen geworden, hij staat op eigen benen. Hij heeft net als Toon veel volgers op twitter. Hij bepaalt zelf op welke uitnodigingen hij in gaat, waar hij als Europaprinss wel of niet naar toegaat en regelt alles zelf. Hij heeft leren dansen en spreekt vloeiend Duits. Op mijn vraag of hij nu meer vrouwelijke belangstelling krijgt reageert hij ietwat schutterig. Toon lost het heikele punt op door te zeggen dat de

Bram van Bergen en Toon Weijtmans hand in hand, 31 augustus 2012.

vrouwen zelfs voor een 65-jarige koning staan te dringen.

Toon verstaat de levenskunst om onder alle omstandigheden zichzelf te blijven, hij is gewoon Toon gebleven. En hij is tevreden, als fanatiek schutter heeft hij alles gewonnen wat er te winnen valt. De Europakoning maakt deel uit van het presidium dat twee keer per jaar twee dagen vergadert. De EGS vergoedt de reiskosten en de helft van de verblijfkosten van de Europakoning. Toon was ook present bij de ondertekening van het verdrag voor het EST 2018 in de banketzaal van slot Merode in Langewehe.

EEN VORSTELIJK LEVEN

De tournee van Toon begon op dinsdagavond bij zijn thuiskomst. Hij werd tussen een haag van gildebroeders, familieleden, vrienden en bekenden het raadhuis in gelooft en welkom geheten door ceremoniemeester Harrie Moonen. Daarbij waren aanwezig: de vicepresident van de EGS Jos Verbeeten die ook de voorzitter van de NBFS is, de voorzitter van kring Maasland Jack Goudsmits en de Tilburgse burgemeester erehoofdman Peter Noordanus. Toon kreeg van de burgemeester de Tilburg Trofee uitgereikt, een beloning voor personen die zich op uitzonderlijke wijze

verdienstelijk hebben gemaakt gedurende een korte tijd, bij een bijzondere gebeurtenis.

Op 31 augustus 2012 waren Toon en Bram op de koffie bij de commissaris van de koningin, Wim van de Donk en werd op het provinciehuis een foto gemaakt van de Europakoning en -prins, de commissaris van de koningin en de bestuursleden van de NBFS.

Op de hoofdliedendag waren Toon en Bram ook present. De commissaris van de koningin bestuifte daar de ambitie van beide mannen. Ook had hij een verrassing in petto en vertelde dat koningin Beatrix naar Brabant zou komen en dat Toon dan zijn collega zou ontmoeten. Toon kreeg er een kleur van.

Bij de eerste conferentie van de EGS na het EST in de stad Neuss kregen Bram en Toon een rondleiding van burgemeester Herbert Napp en de secretaris-generaal van de EGS Peter-Olaf Hoffmann. De kampioenen moesten met een gouden pen hun handtekening in het gastenboek zetten. De handtekeningen worden in steen vereeuwigd en komen op het tegelpad 'Lauf der Schütze' te liggen. Koningin Beatrix bracht op 9 november 2012 een streekbezoek aan midden-Brabant. Een delegatie van de Brabantse gilden ontving de koningin in Hilvarenbeek. Tijdens een korte wandeling ontmoette de koningin de winnaars

van het EST. Na de officiële bezoeken hield de koningin een nazit (nabespreking) in het gemeentehuis van Reusel-de Mierden waar ze alle betrokkenen van die dag een handje gaf. Toen ze bij de Europese kampioenen kwam zei de commissaris van de koningin tegen Toon: "Leg eens uit wat je meegemaakt hebt." Toon zei dat hij daar wel een half uur voor nodig had. "Dat geeft niet," zei Hare Majesteit. Toon ging aan het vertellen. Alle gasten stonden in een grote kring om de koningin met Bram en Toon heen. Het is jammer dat er geen foto's genomen mochten worden.

Indrukwekkende partylocaties, toegang via de hoofdingang tot de Sint Pieter, een audiëntie bij paus Franciscus, een kamerconcert, een schuttersoptocht door Rome en een pasta party bij de Engelenburch - dat waren de hoogtepunten van de vijfdaagse bedevaart begin mei waaraan Toon en Bram samen met de EGS en zeshonderd Duitse schutterijen aan deelnamen.

Op 12 juni 2013 maakten Toon en Bram deel uit van het ontvangstcomité bij de intocht van koning Willem-Alexander en koningin Máxima in Oisterwijk. Tijdens de kennismaking met het koningspaar zei Toon: "Ik ben Europakoning." Willem-Alexander reageerde: "En ik ben de koning van Nederland." Toon: "Europakoning, dat is meer." Willem-Alexander: "Maar jij bent dat maar drie jaar en ik blijf."

De mannen woonden het jeugd indoor vendeltoernooi bij op 23 november 2012 in Aarle Rixtel. Ze zijn al een keer of vier naar schuttersfeesten in Duitsland geweest. Ze worden op alle Duitse schuttersfeesten uitgenodigd maar hebben besloten om niet meer dan een keer per bond daar bij te zijn. Op de 'Bundeskoninginnentag' van de 600 Duitse schutterijen heeft Toon de openingsdans gehouden met de EGS-secretaresse Frau Stimmel. Het was de eerste en enige keer in zijn leven dat hij gedanst heeft.

ZIJN DE EUROPA-KONING EN -PRINS EEN BOOST VOOR HET BRABANTSE GILDEWEZEN?

Frans vertelt dat de inzet van de Europakoning en -prins in Duitsland heel anders is dan in Brabant. In Duitsland worden ze op handen gedragen en staan zij en het schutterswezen meer in de publiciteit, maar in Brabant weet men niet goed hoe >>

Bram van Bergen, Wim van de Donk en Toon Weijtmans omringd door leden van de NBFS, 31 augustus 2012.

de koning en prins ingezet kunnen worden om de ontwikkeling van het gildewezen te accelereren. Het gilde St. Antonius - St. Sebastiaan uit Udenhout is heel blij met het initiatief van de SAT-commissie dat er een artikel over de Europakoning en -prins in het culturele magazine 'In Brabant' komt maar vindt dat niet genoeg. Het gilde mist een visie en vindt dat er op korte termijn gebrainstormd moet worden over het nieuwe middel dat de Brabantse gilden (nog maar twee jaar) ter beschikking staat. Het gilde mist een media-deskundige en is de mening toegedaan dat er een commissie gevormd moet worden om het Brabantse gildewezen op een hoger niveau naar buiten te brengen. Het gilde heeft hulp gezocht bij de Rabobank.

DE CONSEQUENTIES VOOR HET ST. ANTONIUS - ST. SEBASTIAANGILDE UDENHOUT

Voor de individuele gildeleden zijn de gevolgen van een Europakoning in hun midden niet groot. Maar er zijn zeker financiële en organisatorische consequenties.

Toon wordt altijd begeleid. Zijn begeleiders betalen zelf hun reis- en verblijfkosten, maar ze hebben veel voldoening van hun taak. Een voordeeltje is dat Toon veel consumptiebonnen krijgt en die uitdeelt aan zijn begeleiders, en omdat hij niet drinkt is hij altijd de bob. De koning heeft drie mensen die zijn regelwerk uitvoeren: Frans Vriens is de adjudant, alle telefoontjes, post en mail worden door hem verwerkt en Johan Vriens, de hoofdman, doet de coördinatie. Zij worden ondersteund door de overige leden van hun gilde. Bij elke uitnodiging weegt men af wat de meerwaarde is. Men wil niet dat er alleen maar zwier met de titel gemaakt wordt. Het gilde wil ook anderen mee laten genieten van de feestvreugde. Zo zijn ze op 1 september 2013 met de bus naar een stadsschuttersfeest in Mönchengladbach geweest en hebben daarbij gildebroeders- en zusters van andere gilden uitgenodigd om mee te gaan. Iedereen die mee geweest is vond de ervaring geweldig. Toon nodigde bij de viering van zijn 65ste verjaardag alle Brabantse gildebroeders en

-zusters uit om mee te doen aan een grote schietwedstrijd.

DE CONSEQUENTIES VOOR HET SINT-SEBASTIAANGILDE UIT OSS

In het kort gezegd: geen. Bram regelt zijn eigen zaken en heeft net als Toon, veel volgers op twitter. Hij gaat vaak naar Duitsland en neemt deel aan activiteiten in Nederland. Hij gebruikt drie selectiecriteria: 1) Het gebeuren moet een hoofdfeest zijn. 2) In het eigen land moet het een activiteit voor de jeugd zijn. 3) Hij geeft er de voorkeur aan mee te doen aan de wedstrijden, hij wil geen paradepaardje zijn, zei hij.

Toon heeft één ding nog niet gehad: hij is in Nederland nog niet op de tv geweest. Bram verwacht dat hij zijn rol over twee jaar zal missen. De koning en prins vinden dat ze bijzondere dingen meemaken, zij worden bijna wekelijks verrast. En er zijn veel, ook internationale, vriendschappen ontstaan. Dat ene schot veranderde hun leven en gaf hun de toegang tot Europa. ■

Kennismaking van koningin Beatrix met Europakoning Toon Weijtmans en Europaprinss Bram van Bergen, 9 november 2012.

Bram van Bergen en Toon Weijtmans in een kerk in Rome, 1 mei 2013.

Installatie jeugdleden bij het Onze Lieve Vrouwe Gilde Aarle-Rixtel

Tijdens een goed bezochte teerdag op 14 september 2013 mochten we weer twee nieuwe jeugdleden bijschrijven. Tijdens een mooie en stijlvolle viering in de kerk werden Sem Verstappen en Hein Beniers officieel geïnstalleerd door pastor Arie Wester. Het "ja dat beloof ik" kwam in eerste instantie wat aarzelend en verlegen uit beider mond maar nadat pastor Wester hun enige moed had ingesproken werden de volgende vragen toch volmondig beantwoord. Met het omhangen van de sjerp door koning Eugène Barten was de installatie voltooid. Sem is al een verdienstelijke tamboer en Hein is zich zowel het vendelen als het trommen aan het leren.

Het aantal jeugdleden komt hierbij op tien. We zijn er trots op om zoveel nieuwe jeugdige aanwas te hebben. De feestavond die volgde was een gezellige en waardige afsluiting van de dag, die door de feestcommissie was uitgekend. De nieuwe jeugdleden lieten hierop alle schuchterheid varen en waren nadrukkelijk aanwezig. Het was nog lang onrustig op het Jan van Doorenpaviljoen. ■

De installatie van de jeugdleden.

Nieuwe jeugd bij gilde Aarle-Rixtel

Op kermismaandag zijn bij het Sint Margaretha gilde uit Aarle-Rixtel negen aspirant jeugdleden geïnstalleerd als volwaardig jeugdlid van het gilde. Dit in aanwezigheid van alle gildebroeders die in carré stonden rond de nieuwelingen. Jeroen van Rixtel (16), Thijs Sloots (17), Pieter Smulders (13), Dennis van Delden (11), Jeroen Smulders (15), Daan Kersten (9), Tim van Stiphout (10), Jens van den Tillaar (13) en Teun van Wetten (11). Met de hand aan het vaandel spraken zij de volgende woorden uit: Ik beloof mijn best te doen om een waardig gildebroeder te zijn. Iedereen te helpen waar ik kan. Met hulp van God en onze patronesse Sint Margaretha. Mij te houden aan alle rechten en plichten. En niets te doen in het nadeel van het gilde. Na het afleggen van de eed wordt elke gildebroeder in kwestie door de overheid de baret of de hoge hoed opgezet met de woorden dat hij van nu af aan een waardig gildebroeder is. Na de plechtigheid was er een heuse receptie voor de jeugdgedeelten. ■

Jeugd Sint Margarethagilde Brabants kampioen 2013

Tijdens de Noord-Brabantse federatiewedstrijden in Leende op 15 september 2013 is het 'rode' Sint Margarethagilde weer goed voor de dag gekomen. Onder toezicht van het federatiebestuur van Noord-Brabantse Schuttersgilden, waar ook onze eigen gildebroeder Henk de Hair bij was als afgevaardigde van Kring Peelland, zagen zij bij het onderdeel groepstrommen Jeugd mede onder grote belangstelling van de ouders, opa's en oma's en gildebroeders en gildezusters Daan Kersten, Jeroen van Rixtel, Teun van Wetten en Tim van Stiphout Brabants kampioen 2013 worden. Bij het groepstrommen in de klasse A werd door Teun Heinsbergen, Ronald de Jong, Miko van de Ven en Ed Vincent een tweede prijs in de wacht gesleept en mogen zich Brabants reservekampioen noemen. Tenslotte werd Ed Vincent in de U-Klasse tweede. Een puik prestatie dat is het zeker! Met name voor de jeugd die nog maar net één jaar bezig is. Het bestuur van het Sint Margarethagilde wil de prijswinnaars bij deze van harte feliciteren! ■

Boekelse schooljeugd maakt kennis met gilde

Tijdens het gildefeest van Kring Peelland in Boekel zijn door het gilde Sint Agatha ook de jeugd van de vier basisscholen bij betrokken. Hiervoor is binnen het gilde een speciale werkgroep Scholenproject in het leven geroepen. Het scholenproject bestaat uit twee delen: de voorbereiding op de scholen en de scholenoptocht op vrijdagmiddag 24 mei. Na contact met de directies van de vier basisscholen in de gemeente Boekel blijkt, dat in 2013 in verband met 'Boekel 700', meerderen een beroep doen op de basisscholen, vooral de groepen 7 en 8 worden al zwaar belast. Na overleg wordt besloten het project uit te voeren met de groepen 5 en 6 van de vier scholen; totaal zo'n 240 leerlingen. De tijd die aan het project wordt besteed moet beperkt zijn. De werkgroep geeft in elke klas een gastles van vijftig minuten. De inleiding begint met de DVD 'D'r hedde de Guld', waarna het een en ander over het gilde wordt uitgelegd en de talrijke vragen worden beantwoord. De leerlingen zijn zeer geïnteresseerd en stellen veel gerichte vragen. Na deze lessen wordt op elke school een moment gepland voor een demonstratie trommen en vendelen door enkele gildebroeders. Enkele weken vóór het dorps- en gildefeest worden door de werkgroep op de scholen spullen aangereikt als voorbereiding op de scholenoptocht. Dit zijn lappen stof in verschillende kleuren, stokken, plastic emmertjes en dergelijke. Elke school heeft een eigen hoofdkleur, moet een koningspaar aanwijzen en een pronkvlag (vaandel) maken met een verzonnen naam erop.

SCHOLENOPTOCHT

Het scholenproject wordt afgesloten met de scholenoptocht tijdens het dorps- en gildefeest op vrijdag 24 mei. De basisschoolleerlingen verzamelen zich om één uur op het gildeterrein aan de Bernhardstraat. Daar krijgen de leerlingen eerst een demonstratie vendelen en trommen te zien, waarna zij met hun eigengemaakte vendels en trommen het zelf proberen. Hierna vertrekt de stoet in optocht door het centrum van Boekel, voorafgegaan door de tamboers en bazuinblazers van gilde Sint Agatha. Tussen de vier scholen lopen gildeleden om een scheiding te vormen tussen de deelnemers. De route van ongeveer 2,5 km is zo gepland, dat de stoet over twee schoolpleinen trekt. Een jury, bestaande uit ouders van de leerlingen, beoordelen tijdens de optocht de

verschillende scholen in vier categorieën. Na afloop arriveert de stoet weer op het gildeterrein, waar de gildebroeders en gildezusters een drankje en snoepgoed wordt aangeboden. De prijzen worden uitgereikt door wethouder Henrie Willems, het koningspaar van gilde Sint Agatha, Jan en Mien van Sleeuwen, en kringvoorzitter Henk de Hair. Alle leerlingen krijgen een medaille omgehangen als aandenken aan hun deelname aan het scholenproject. De werkgroep Scholenproject vindt het belangrijk, dat de Boekelse jeugd tijdens dit project heeft kennisgemaakt met de gebruiken en tradities van het gilde in het algemeen en van gilde Sint Agatha in het bijzonder. ■

Jan Leenders

Een jeugdkoninkje.

De scholenoptocht.

Edward Klerks federatiekampioen vendelen jeugdklasse tot 13 jaar

In Leende zijn de Federatiewedstrijden Trommen, Bazuinblazen, Standaardrijden en Vendelen gehouden. Bij het vendelen in de jeugdklasse tot 13 jaar behaalt Edward Klerks, Sint Hubertusgilde, Drunen, de eerste prijs en mag zich dus federatiekampioen noemen. Een resultaat om bijzonder trots op te zijn. Edward vendelt al meerdere jaren. Na diverse prijzen bij diverse wedstrijden is dit wel de hoofdprijs. ■

Edward Klerks, federatiekampioen!

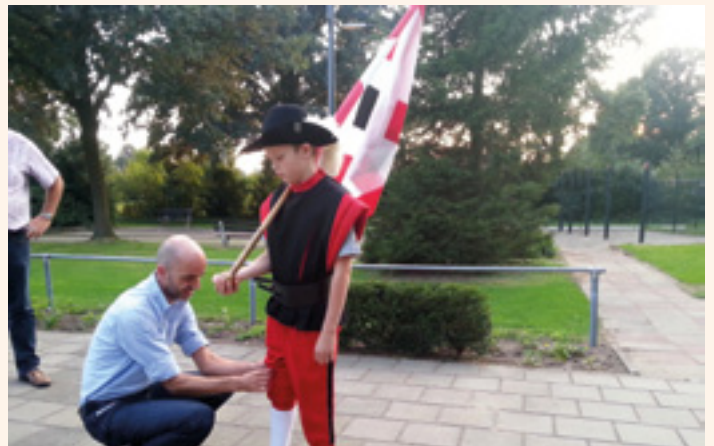
Derde klas Fioretti College beleeft cultuur bij het Sint Barbaragilde

Twee dagen trekken de derdejaarsleerlingen van het Fioretti College door Veghel op zoek naar cultuur. Zo komen ze op bezoek op het zonnige gildeterrein van het Sint Barbara Gilde, want ook de historie hoort daar bij, maar dan door zelf iets er van te ervaren zoals met de kruisboog, de bazuin, het vendel en de trom. Sommigen leken aanleg te hebben voor het kruisboogschieten, want enkelen, zoals Wessel van Zijtveld, schieten zelfs

in die hoge schietboom raak. Er zijn dit jaar drie aspirant-gildebroeders die lid willen worden en een tweetal jonge knullen die zich hebben aangemeld. Steeds meer weet en kent men het gilde; steeds vaker komt er iemand bij. Kom ook kijken net als deze leerlingen van het Fioretti College op ons gildeterrein aan de Geerkens (weg naar Vorstenbosch). ■

Leerlingen Fioretti College krijgen tromles.

Een nieuwe jeugdgildebroeder.

Een mooie dag om weer op terug te kunnen kijken

Na het succes van vorig jaar hebben we dit jaar besloten deze tweede kruisboogwedstrijd in september te organiseren. De belangstelling voor deze wedstrijd is goed: 66 schutters en dat voor een tweede keer en met het gegeven dat er ook een NBFS-wedstrijd werd georganiseerd op dezelfde dag.

Zoals men gewend is bij deze wedstrijden, begint men al vroeg in de morgen met schieten. De eerste schutters zijn er al om tien voor half negen. Rond de klok van drieën wordt de inschrijving gesloten. De wedstrijd zelf is zeer goed verlopen en men is zeer tevreden over het geheel. Op die dag zijn er twaalf schutters met twintig punten en bij het onderdeel kampioen zijn er eenentwintig schutters. Van de zesenzestig schutters hebben vierendertig schutters een prijs gewonnen. Daarnaast mogen alle jeugdschutters die hebben deelgenomen ook een prijs ontvangen.

DE BELANGRIJKSTE UITSLAGEN:

Kampioen: Paul Hoeks van het Sint-Ceciliagilde Veldhoven

1e Personeel: Cees Hoeks van het Sint-Ceciliagilde Veldhoven

De jeugdprijzen:

- 1e prijs Peter Wolfs Jr. van het Sint-Catharinagilde Moergestel
- 2e prijs Marieke Moorman van Sint-Jorisgilde Moergestel
- 3e prijs Remco Bruurs van het Sint-Catharinagilde Moergestel
- 4e prijs Jochem Bruurs van het Sint-Catharinagilde Moergestel ■

V.l.n.r.: Remco Bruurs, Peter Wolfs Jr, Jochem Bruurs en Marieke Moorman.

Eén seconde voor twaalf

Niet vijf voor twaalf, niet één voor twaalf, maar één seconde voor twaalf. Sommige gilden staat het water aan de lippen. En wij doen hier niets aan!! Terwijl vele gilden nadenken, hoe leden te werven en vooral jonge leden, zijn er gilden die alleen maar proberen te overleven. En ook dit lukt niet. Wat dan ?? Wat als een gilde niet meer de kracht en de leden heeft te overleven? Wat gaat er dan gebeuren? “Ja, dan houdt het op” zei eens een gildebroeder tegen mij. Maar denk eens verder. Waar blijven we met de oude ledenlijsten, vaandel, trommen en vooral het eeuwenoude zilver. Kennen we het verhaal nog van het zilver van Kerkrade dat door de bank aan het oud vuil werd meegegeven. Moeten we dat hier in Brabant ook een keer meemaken voordat we gaan nadenken over de gilden die inslapen. Al vele jaren zijn gildebroeders achter de schermen bezig iets op poten te zetten zodat ons oude erfgoed voor het nageslacht bewaard en beschermd kan blijven. Maar dat gaat niet zomaar. Hier liggen juridische drempels. Eigendomspapieren en bruikleenovereenkomsten. Iemand zal de verantwoordelijkheid moeten nemen.

Als gildebroeder of commissie kan dit niet. Dit moet van bovenaf bestuurlijk worden gedragen. Maar waarom gebeurt er dan niets? Zijn de heren niet op de hoogte dan? Ja hoor. De afgelopen jaren zijn zij hier op geweest. Maar ik denk dat het makkelijker is met de levende te praten dan met de doden. Dus als een vereniging gaat slapen. Oké jammer dan, kijken we alleen naar de bloeiende verenigingen. Struisvogelpolitiek noem ik dit, Het niet erkennen van de problematiek die op dit moment rondwaart tussen de Brabantse gilden. We kunnen blijven praten of oplossingen zoeken. De oplossingen zijn er. Er moet alleen een organisatie zijn die hier juridisch de verantwoordelijkheid neemt. Dus bij deze wil ik alle gildebroeders en zusters oproepen lawaai te maken. Lawaai richting onze bestuurders. Lawaai, dat het water al over onze lippen binnenstroomt. Niet lullen maar doen.

“Edel Brabant U ter ere, felle kerels, Were Di “ ■

Frank van Loon

Een schuttersgilde in Denemarken

In juni 2013 waren mijn man, dochter, kleindochter en ik in Denemarken op vakantie. We vertoefden daar in een prachtige grote woning met uitzicht op zee. De woning werd in 2008 gebouwd en is in 2011 in de verhuur gekomen. Alles mooi en nieuw, super! We hadden al heel veel uitstapjes gemaakt en prachtige kerken, gebouwen, glasblazerij en musea bezocht. Natuurlijk wilde onze kleindochter graag een dagje shoppen en natuurlijk gaven we daar gehoor aan. We reden naar Sønderborg, de hoofdstad van het eiland Als. Daar aangekomen bleek er een braderie te zijn dus gezelligheid alom. We struinden allerlei kraampjes en tentjes af. Opeens hoorden wij een muziekkorps in de verte en het geluid kwam steeds dichterbij. Een prachtige fanfare met een twirldansgroep voorop in prachtige rood met witte kostuums. Tot onze verbazing liep daarachter een schuttersgilde met geweren. De schutters waren allen mannen waarvan een met een witte anjer in het knoopsgat van zijn kostuum. Waarom zou dat zijn dachten wij. Ook had hij een prachtig zilveren schild omhangen maar konden niet goed zien wat er op stond. Het schutterskorps werd gevolgd door een Schots doedelzakkorps. Gezien het feit dat mijn man daar een groot fan van is, kon zijn dag niet meer stuk! Wij volgden de hele stoet in afwachting waar ze heen zouden gaan. Een stukje verder op stonden bussen om met het gezelschap verder op reis te gaan. Bij de bus aangekomen hebben wij in het Engels en Duits gevraagd wie zij waren en wat zij zouden gaan doen. Het antwoord was: “Wij hebben net bij het kasteel koning geschoten en deze meneer is de nieuwe koning geworden”. Wij hebben hen gefeliciteerd en foto's gemaakt. Wij vertelden hen dat ook wij deelnemen aan een schuttersgilde in Nederland maar schieten met kruisboog. Na wat heen en weer gepraat met elkaar gingen zij de bus in, zij gingen naar een restaurant voor een koningsmaaltijd met SNAPS!!! Het was voor ons een hele belevenis dit meegemaakt te hebben. Vooral omdat wij zelf ook gildedeelnemers zijn. Wie denkt er nou aan een schuttersgilde als je in het buitenland op vakantie bent; wat was dat genieten. Zij weg, wij verder de braderie op en heerlijk gegeten en gedronken. Het was een bijzondere dag! ■

Marrie van Heumen

Het Deense gilde in optocht met de nieuwe schutterskoning in hun midden.

De nieuwe Deense schutterskoning.

Gildebreuk en erehoofdmanstaf voor Henk de With

In de overheidsvergadering van afgelopen juni heeft erehoofdman Henk de With te kennen gegeven zich terug te trekken uit de overheid vanwege hoge leeftijd en gezondheidsredenen. "Maar", zei hij, "Ik blijf wel lid van het schuttersgilde hoor! Ik ga niet meer mee op reis maar binnen Lexmond en Hei- en Boeicop probeer ik er zoveel mogelijk bij te zijn!"

Henk heeft het schuttersgilde doen ontwaken in 2005. Vooraf heeft hij zich verdiept in het schuttersgilde. In de grote kerk van Lexmond hangt een prachtig groot oud schuttersbord en hij heeft dat nauwlettend bestudeerd. Zijn inspiraties waren enorm groot en hij zocht mensen om hem te ondersteunen met de opbouw van een schuttersgilde binnen Lexmond en Hei- en Boeicop en zo geschiedde. In 2005 was er de inauguratie, alle gildedagen die wij bezochten was Henk aanwezig. Het gilde ligt hem na aan het hart! Tijdens de Openbare Feestelijke Zitting van 14 september 2013 werd Henk in het zonnetje gezet en kreeg een prachtig fotoalbum aangeboden. Maar in het bijzonder werd hem een hoofdmanstaf, ingelegd met opaalblauwe glazen kralen uit de late middeleeuwen (1400-1500 Bron: Leerdams Glasmuseum), aangeboden. Deze glazen kralen zijn gevonden in 1950 waar eerder een groot huis met een kralen hek stond, aan de voet en bedding van het Veenstroompje 'De Laak'. In 2013 waardevol zichtbaar gemaakt en verheven tot de Gilden Kralenbreuk van Lexmond en Hei- en

Boeicop. Het object is vervaardigd door kunstenaar en zilversmid koning Walter Huisman uit Lexmond!

Tijdens deze feestelijke zitting is gildezuster Riet van Rheenen geïnstalleerd door gildenvrouw Ciska Stark. Riet was al enige tijd aspirant-lid en heeft diverse gildedagen bijgewoond om de inhoud van deze dagen af te tasten. Zij is in ons gilde zeer actief deelnemer en was van mening in kostuum te moeten gaan om echt gildedeelnemer te zijn. Vooraf is zij ingeboond met een groot aantal bruine bonen. Met de hand op het hart en met de punt van het vaandel vasthoudend heeft zij de belofte afgelegd.

Ook op deze zitting heeft Jan Schaafsma de belofte afgelegd van herbenoeming als lid van de overheid en als schutmeester van het gilde. Hij had een prachtige speech over het drinkglas en rode zakdoek van zijn voorvaders. Na al deze feestelijkheden was er het hernieuwen van de eed van trouw aan het burgerlijk gezag, het overvenden van de leden van de ereraad door de vaandrig en het gezamenlijk zingen van het Wilhelmus (vers 1 en 6). Vervolgens werd een nieuwe staatsfoto gemaakt en was er in de serre van het sportcomplex het heffen van een glas erewijn, aangeboden door gemeente Zelderik. Burgemeester Coert van Ee had de eer de wijn uit te schenken uit de prachtige tinnen gildewijncan. Daarna waren er een lunchbijeenkomst en schiet- en jeu de bouleswedstrijden. 's Avonds was er een gildemaaltijd. ■

Marie van Heumen

Onlangs overleed Piet Verberne. Over hem is een waar gebeurd verhaal bekend. Dit willen we u niet onthouden.

Koning van welke schut ?

Lierop kermis 1962. Tijdens een gezellig samenzijn kermiszondag van de Lieropse mensen in café van Oosterhout. Ook schoenmaker Piet Verberne (Gzn), ging eventjes van de kermis proeven en kwam terecht tussen een groepje gildebroeders van de Grúún schut of zoals officieel heet het Gilde van Sint Antonius Abt. Na wat gekeuvel te hebben onder een lekker glaasje bier vroeg Grardje Berkens, deken (secretaris) of hij geen lid wilde worden van het gilde (bij het Gilde van Sint Antonius Abt kan men alleen lid worden tijdens Lierop kermis en in de week waarin het patroonsfeest, 17 januari, gevierd wordt). Als hij nu lid werd kon hij kermismaandag meeschieten om de koningstitel. Piet in een joviale bui besloot lid te worden en deed de volgende dag mee met het koningschieten. Het is ongelooflijk maar waar, Piet haalde het laatste gedeelte van de

houten vogel naar beneden en werd, dus bij de allereerste keer dat hij meedeed en nog maar net één dag gildebroeder, koning. Maar nu komt de clou van het verhaal. Tijdens een interview met een journalist van de Helmondse Courant vroeg deze aan Piet van welk gilde hij nou lid was geworden. Hierop moest hij het antwoord schuldig blijven, hij moest te rade gaan bij zijn broer Harrie. Piet had in zijn jonge jaren zich eigenlijk nooit met het gilde beziggehouden ondanks dat zijn vader en zijn broer Harrie fanatieke gildebroeders waren. Maar dit heeft hij later in vele opzichten goedge maakt. Na het behalen van de koningstitel is Piet in zijn 51-jarig lidmaatschap een zeer actieve en betrokken gildebroeder geweest. ■

Huub H. F. van den Eikhof

Opnieuw is een Brabantse traditie aan de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed toegevoegd: de Tradities van de Noord-Brabantse Schuttersgilden. De officiële ondertekening van het certificaat vindt plaats op dinsdagavond 12 november 2013 in het provinciehuis van Noord-Brabant, in aanwezigheid van het federatiebestuur, afgevaardigden van federatieve commissies en de commissaris van de koning Wim van de Donk.

De Noord-Brabantse schuttersgilden op de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed

Het heeft heel wat voeten in aarde gehad voordat het zo ver was. De federatieve SAT-commissie maakte namens de NBFS een erfgoedzorgplan. Het erfgoedzorgplan bevat een omschrijving en identificatie van de gilde-tradities, een beschrijving van de overdracht van tradities aan jongeren, wat de knelpunten daarin zijn en welke maatregelen er op de korte en langere termijn moeten gebeuren om de tradities levensvatbaar te houden. Het zorgplan is onderdeel van de aanvraag om de tradities van de Brabantse schuttersgilden op de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed, hierna lijst genoemd, te plaatsen. Elke gilde dat lid is van de NBFS heeft de aanvraag ondertekend. Het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed, het VIE, beslist of een traditie al dan niet op de lijst komt. De consultants van het VIE schrokken van de omvang van het erfgoedzorgplan. Tijdens de koffie maak ik kennis met VIE-consultant Jos Wassink. Hij vertelt dat het niet gemakkelijk is gegaan. Nooit eerder had het VIE met een zo grote organisatie van doen

De makers van het erfgoedzorgplan: de SAT-commissie en uw verslaggeefster (geheel rechts). Tony Vaessen draagt het certificaat.

en met een dergelijk uitgebreid pakket aan tradities.

“GESCHIEDENIS VIEREN EN AAN DE TOEKOMST APPELLEREN”

Dat is een uitspraak van de commissaris van de koning Wim van de Donk. Hij opent de avond en vertelt in zijn welkomstwoord dat hij aanvankelijk aarzelingen had bij de term erfgoed, omdat je bij bescherming van erfgoed al gauw denkt dat het onder een stolp moet worden bewaard en dat niemand er aan mag komen. Hij wil dat de gilden de tradities blijven vieren want Brabant heeft de gilden nodig.

“TRADITIES BESCHERMEN IS TRADITIES EIGEN MAKEN”

Zo zegt VIE-directeur Ineke Strouken. Zij vertelt dat immaterieel erfgoed gaat om tradities en rituelen in de harten van mensen en dat de passie daarvoor aan volgende generaties wordt doorgegeven. Ineke Strouken: “De gilden weten hoe tradities beschermd worden. Jullie doen het al eeuwen, door het door te geven aan volgende generaties, door het oplossen van knelpunten en een strategie te bedenken en te volgen. Jullie zijn daar sterk in.”

Na de ondertekening van het certificaat door federatievoorzitter Jos Verbeeten legt Ineke Strouken uit dat alleen de NBFS het officiële logo van de lijst mag voeren, de gilden krijgen een afgeleid logo.

Jos Verbeeten vindt het een grote eer dat de Noord-Brabantse schuttersgilden op de lijst staan, maar ook vanzelfsprekend: “Wij vinden dat we op de lijst horen.”

“LEVEN IS VERANDEREN”

Na het officiële gebeuren worden er foto's

gemaakt en wordt er een glaasje geserveerd. We hebben immers wat te vieren. Jos Verbeeten en ik gaan apart zitten voor een gesprekje. Ik leg hem een woord voor waar hij op mag reageren.

Erkenning

Jos: “We hebben vandaag erkenning gekregen. Maar herkenning is even belangrijk.”

Publiciteit

Jos: “Publiciteit hebben we hard nodig, we moeten in het voetlicht treden, onze trots laten zien.”

Verandering

Jos: “Het motto van mijn vrouw en mij is: leven is veranderen. Ook de gilden moeten blijven zoeken naar kansen en naar elan.”

Bescherming

Jos: “Velen denken dat de schutterij alleen om schieten gaat, maar schutten is beschermen. Vroeger was dat statutair vastgelegd. En nog steeds proberen we, in vele vormen, een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving.”

Over twee jaar zal het VIE de uitvoering van het erfgoedzorgplan evalueren. Pas dan weten we of de positie van de Brabantse gilden op de lijst gewaarborgd is. De federatie heeft een stappenplan gemaakt. De federatie gaat met een groot aantal vragen naar de gilden toe om een beeld te krijgen van wat kan blijven en wat gaat veranderen. Op die bijeenkomsten zal de federatie naar de gilden luisteren en zal er gebrainstormd worden over de toekomst. Daarna zal de federatie, ondersteund door een extern bureau, de uitkomsten van de discussies analyseren. De output daarvan zal de basis van onze toekomst worden. ■

Gildecongres 2014

Het gebruikelijke gildecongres zal worden gehouden in het Belgische Zoutleeuw op zaterdag 26 april 2014. Het thema zal zijn "Tussen kromstaf en handboog".

Sprekers zullen zijn prof. Peter Nissen en pater Prior Dirk Hanssens. De inschrijfformulieren zullen in december aan de gildensecretarissen van alle gilden worden toegezonden. ■

Nieuw Reglement Trommen en Bazuinblazen

Het nieuwe reglement is in de Algemene Vergadering van 12 november 2013 vastgesteld en zal met ingang van 1 januari 2014 van kracht worden. Het zal daarna op de gebruikelijke wijze worden verspreid onder de gilden van de N.B.F.S. ■

Nieuw Vendelreglement

Het eerder in 2013 vastgestelde nieuwe vendelreglement gaat in op 1 januari 2014. Ook dit reglement wordt op de gebruikelijke wijze onder de gilden verspreid. ■

Federatiesecretaris

Door privéomstandigheden ziet de huidige federatiesecretaris zich genoodzaakt zijn werkzaamheden voor de federatie in de nabije toekomst te moeten gaan beperken. Gezocht wordt naar een gildebroeder van jongere leeftijd die bereid is op termijn het secretariaat voor een langlopende periode te willen gaan overnemen. Iemand die daarvoor de tijd heeft en ook enige administratieve ervaring heeft.

Voor informatie mail a.debrouwer01@onsnet.nu ■

Wie wat waar wanneer?

Helaas hebben we geen enkele reactie gehad op de foto in nummer 3 van De Gildetrom.

Fotograaf Gaston Remery maakte zowel in 1958 als in 1966 opnamen tijdens de Kringgildedag in Eersel. Links ziet u een gildebroeder met wandelstok: dit is Reinier Strijbos van het Sint Catharinagilde te Strijp, een heel goede vendelier.

Wie kan ons meer informatie verstrekken over de gildebroeders met hoge hoed en kruisbogen? Wellicht kunt u deze foto nu wel dateren?

Dit maal is de keuze gevallen op een foto van het Sint Jorisgilde, Hapert. Wie herkent de gildebroeders bij naam en bij welke gelegenheid is deze foto genomen? Vertel ons wat u weet.

Stuur uw reactie naar de Brabant-Collectie (brabant@uvt.nl) of naar Tony Vaessen (antonius.vaessen@pandora.be)

In de volgende uitgave geven we de reacties op deze foto en wordt er weer een andere uitgelicht. ■

Gildekleintje

TE KOOP:

Voor al uw feestavonden, bruiloften en partijen
Brabants humorist en tonproater WIEL PEERLINGS
De Wiet 27
6027 SH Soerendonk
Website: www.tonpraten.nl
(44 jaar lid St. Jansgilde Soerendonk)

TE KOOP:

Geweer:
WALTHER Kal .22 met toebehoren en wapenkluis.
Aangekocht: 2006.
Prijs n.o.t.k.
Info: 013-528 55 20

Jubilarissen bij het Beerse Sint Anthoniusgilde

De zomerteerdag van 23 juni 2013 is voor de overheid van het Sint Anthoniusgilde een uitstekende gelegenheid om twee jubilarissen in het zonnetje te zetten. Dat gebeurt direct na afloop van de plechtige gildemis in het schutterskwartier 'Crotos'. Om te beginnen is daar Joop Derks die, in aanwezigheid van zijn vrouw Leentje, zijn 25-jarig lidmaatschap viert. Hij bedankt het bestuur en vertelt dat hij het gilde, ook als rustend lid, nog steeds met belangstelling volgt. Als het nodig was, kon er altijd een beroep op hem gedaan worden. Hij ontvangt uit handen van de voorzitter een glazen herinneringsschild met inscriptie. Daarna wordt Arnold Claassen voor het voetlicht gehaald. Hij viert, in aanwezigheid van zijn vrouw Gerda, het indrukwekkende feit dat hij vijftig jaar gildebroeder is. Hij kan terug kijken op een lange en zeer actieve carrière bij het gilde, waarvan de meest aansprekende functie die van dekenschatbewaarder is. Maar ook aan zijn koningschap, dat hij in 1988 met 239 schoten behaalt, bewaart hij goede herinneringen. Hij ontvangt een zilveren herinneringsschild ter gelegenheid van dit bijzondere jubileum. ■

Jan van Lanen na negen jaar opnieuw koning in Beers

Het is op 23 juni 2013, behalve het weer dan, een gildedag 'uit het boekje', die traditioneel wordt begonnen met het ophalen van regerend koning Noud Thelosen en zijn vrouw Marjo. Na het al even traditionele koningsborreltje dat koning Noud schenkt tegen de kou, trekt het voltallige korps naar de kerk voor de plechtige gildemis. Direct na de feestelijke lunch in schutterskwartier 'Crotos' worden de winnaars van de wintercompetitie kruisboog gehuldigd. De eerste plaats is voor Wim Broeren. Het 'kersenklassement', een onderdeel met een extra moeilijkheidsgraad, is gewonnen door Harry Nabuurs. Ook Nick Hendriks wordt voor het voetlicht gehaald omdat hij op 9 september 2012 jeugdkampioen kruisboog 'wip' is geworden. Tenslotte komt het hoogtepunt van de dag: het Koningschieten. De wedstrijd, waaraan 26 gildemannen en -vrouwen deelnemen, wordt onderbroken door regen- en windvlagen, zonder dat dit overigens de resultaten merkbaar beïnvloeden. Integendeel, de nieuwe koning Jan van Lanen wordt, als ervaren schutter, gildekoning 2013 door met het 129ste schot de vogel naar beneden te halen. Hij verbetert daarmee zijn prestatie uit 2004 toen hij voor de eerste keer, met het 271ste schot, de koningstitel veroverde. ■

De nieuwe koning Jan van Lanen (tweede van links) en zijn vrouw koningin Nancy worden toegesproken door burgemeester Hillenaar van Cuijk.

Gemeente Oss ontvangt gemeentevlag van vier Osse gilden

Tijdens het gemeentekoningschieten in Ravenstein wordt de nieuwe gemeentevlag aan wethouder Peters overhandigd. De gemeentevlag is opgebouwd uit de kleuren wit, blauw, rood, geel, groen en is 10 jaar geleden al ontworpen bij het samengaan van de gemeente Oss en de oude gemeente Ravenstein. Sindsdien zijn er geen wijzigingen in het ontwerp gemaakt. Als het Sint Barbara Gilde in 2005 het federatietoernooi organiseert, wordt bij de gemeente Oss de officiële gemeentevlag te leen gevraagd. Wat blijkt, de gemeente heeft zelf geen gemeentevlag en dus wordt er een logovlag meegegeven. Na tien jaar kunnen de gezamenlijke gilden van de gemeente het niet langer aanzien, een gemeente zonder een officiële vlag. Daarom overhandigen zij, namens de aanwezige gilden, het college van B&W de officiële gemeentevlag in de hoop dat deze weldra in de mast bij het gemeentehuis zal wapperen. ■

Overhandiging van de officiële gemeentevlag Oss.

Paul van Lier, Sint Lambertusgilde Huisseling, gemeente- koning Oss

Elk jaar schieten de gilden van de Gemeente Oss om de gildetitel gemeentekoning. Beurtelings wordt dit schieten door een van der Osse gilden georganiseerd. Dit jaar vindt het evenement plaats bij het Ravensteinse Sint Barbara Gilde. De vogel wordt altijd “bevrijd” door de zogenaamde herenscheuten, die gelost worden door burgermeester of wethouder en door de oud gemeentekoning. Daarna wordt er om gildebeurt geschoten. In totaal doen er vier gilden mee, Sint Barbaragilde Ravenstein, Sint Lambertusgilde Huisseling, Sint Sebastiaangilde Oss en Sint Lambertusgilde Maren-Kessel. Heeft het gilde veel leden, dan maak je als lid persoonlijk minder kans dan wanneer er maar een paar leden van je gilde mee schieten. Maar als gilde maak je evenveel kans. Het organiserende gilde bepaalt met welk wapen er geschoten wordt. Dit jaar wordt er met geweer op een houten vogel geschoten. De vogel is weer fraai versierd in de kleuren van het Sint Barbaragilde en wordt sterker gemaakt door deze een aantal dagen in de stadsgracht te leggen. Hierdoor versplintert de vogel veel minder makkelijk. Echter na 146 schoten laat Paul van Lier van het Sint Lambertusgilde Huisseling de vogel van zijn sokkel tui-melen. Paul mag zich, sinds de samenvoeging van Ravenstein bij Oss, voor de tweede keer Gemeentekoning noemen. Volgend jaar mag Huisseling het gemeentekoningsschieten organiseren en zal er met de kruisboog op een gipsen vogel geschoten gaan worden. ■

Koning Harry Hattink van het Sint Barbara Gilde feliciteert de Osse gemeentekoning.

Ben Kuijer koning Soester gilde

De laatste zondag van augustus is elk jaar weer een dag waar naar toe wordt geleefd. Op die dag vindt het koningschieten plaats onder de gildebroeders van het Groot Gaesbeeker Gilde. Op 25 augustus nemen niet minder dan 101 gildebroeders aan de strijd deel. Al vanaf begin juli is er veel aandacht in de plaatselijke media voor deze wedstrijd, die inmiddels is ingebed in een achtdaags durend evenement, in Soest bekend onder de naam “gildefeesten”. De dag begint nog wat somber met wat dreiging in de lucht. Echter, nadat de vogels waren gevreeën, rond 13.30 uur, begint het op te klaren en wordt het steeds zonniger. Dat de vogel zich niet makkelijk laat neerhalen is die middag duidelijk te merken. Pas om kwart voor vijf geeft de papegaai zich gewonnen met het 447ste schot. De 62-jarige Ben Kuijer is de gelukkige. Zijn schot maar ook die van hen die voorgingen wordt gevolgd door vele duizenden toeschouwers. Na het beraad van het bestuur volgde een uitgebreide huldiging op het gildeterrein De Blaak. 's Avonds wordt de koning onder massale belangstelling afgehaald vanaf zijn huisadres om de feestavond bij te wonen in de feesttent. Ben Kuijer bekleedt een jaar lang de belangrijkste functie binnen het Soester gilde. ■

De nieuwe koning Ben Kuijer op de schouders na zijn koningsschot.

Hulde voor pastor Frans Zwarts bij zijn vijftigjarig priesterjubileum

Zondag 8 september viert pastor Frans Zwarts, lid van het pastores-team in Soest, dat hij 50 jaar geleden door de toenmalige aartsbischof Alfrink tot priester is gewijd. Dit gebeurt in een feestelijke viering in een overvolle Petrus en Pauluskerk. Aan het eind van de viering laat ook het Soester Groot Gaesbeeker Gilde haar waardering blijken door pastor Frans Zwartste te overvendelen. Dit is voor hem een grote verrassing, alhoewel hij hier misschien wel op gehoopt heeft. In zijn dankwoord laat hij duidelijk blijken dat hij de aanwezigheid van het gilde zeer op prijs stelt en roemt daarbij de rol van het gilde in de gemeenschap van Soest. ■

Overvendelen van pastor Frans Zwarts, geflankeerd door ouderman Kees Wantenaar en koning Ben Kuijer.

Arie Cornelissen nieuwe koning van het Sint Theobaldusgilde Overloon

Op de verjaardag van zijn echtgenote gebeurt wat hij al erg lang wil. Arie schiet de vogel. Zijn oom, die pauken speelt, haalt Arie in 1970 bij het gilde. Hij bespeelt de klaroen. Dat betekent eerst veel repeteren, dan meelopen. Ook is hij gaan trommen om daarna toch weer klaroen te gaan spelen. Zijn echtgenote is sinds 1995 bij het gilde. Ze zegt tegen hem: "Als jij mee naar Disney gaat, dan ga ik bij het gilde". En zo gebeurt het. Op de vraag, wat moet een koning doen, zegt hij: "Eigenlijk niks. Ja, ge moet er natuurlijk wel altijd zijn als het gilde uittrekt, een foto laten maken, een schild schenken en vaker aanwezig zijn". Hij wil echt koning worden. "Maar ja", zegt Arie, "als je bij de muziek zit, hebben ze liever niet dat je koning wordt". Arie vertelt verder: "Als de vogel valt, denk je niets. Iedereen vliegt op je af. Het besef komt pas na een paar dagen. 't is net een droom. Het mooiste vond ik altijd het muziek maken, maar nu ben ik dan koning en als je koning bent, loop je als koning". ■

De nieuwe koning met koningin.

Is jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

OP 18 MEI 2014 VINDT DE JEUGDGILDEDAG KEMPENLAND
PLAATS BIJ HET SINT AGATHAGILDE IN HEEZE.

Sint-Catharinagilde, Tongelre

22 September 2013 vindt bij het Sint-Catharinagilde, Tongelre het driejaarlijkse koningschieten plaats. Onder prachtige weersomstandigheden wordt de strijd aangegaan, die uiteindelijk beslist wordt door Mario van den Berge. Hij is al eerder koning geweest in 1971, 1974 en 1980. Het is dus zijn vierde koningstitel. Op de gildewei heeft hij de eed van trouw afgelegd met de rechterhand op het hoofdvaandel. Mario, proficiat! ■

Mario legt de eed van trouw af op het hoofdvaandel.

Het kost maar 5 euro

Het kost maar 5 euro om een advertentie van vier regels in 'De Gildetrom' te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal 4 Gildetrom regels, sturen aan:

De Gildetrom, Beukendreef 39, 5056 CA

Berkel-Enschot. Voeg het geld in contanten er bij. Het onderwerp van de advertentie hoeft niet per se op het gilde betrekking te hebben. Mogelijke onderwerpen o.a. de aandacht vestigen op een activiteit, informatie aanvragen over een bepaald onderwerp, groeten of dankbetuigingen of iets te koop aanbieden.

Koningschieten in middeleeuwse sfeer

Eens in de drie jaar schieten de gildebroeders van het Sint Jorisgilde Gestel en Blaarthem op de eerste zondag van oktober om het koningschap. Aangekomen op het schietterrein achter de Genneperwatermolen aan de boorden van de Dommel wordt eerst een groepsfoto gemaakt. Na het opzetten van de gipsen vogel trekken de gildebroeders drie maal links om de schutsboom en moet aftredend koning Frans Verhoeven het koningsvest afdoen ten teken dat het koningschap open staat. Daarna biedt hij het gilde zijn koningsschild aan, een ontwerp van Leo van der Sangen, gildebroeder van het Sint Catharinagilde tot Blortem en Gestel. De heer Paul van Poppel, gebiedsmanager van de Genneper Parken, vrijt als eregast de boom, maar tot zijn teleurstelling mist hij de vogel. Dat overkomt ook de aftredende koning. De negentien gildebroeders die daarna in een door loting vastgestelde volgorde met dezelfde kruisboog en pijl onder de schutsboom plaats nemen, zijn wisselend succesvol. De treffers zitten echter allemaal volop en zo kan het gebeuren dat na 28 schoten, waarvan 13 raak, de vogel in grote brokken naar beneden tuimelt. De laatste schutter is vendelier Hans van den Broek, die het koningschap aanvaardt en door de overheid unaniem waardig wordt bevonden. Aangezien Hans zich in 2004 ook tot koning schoot, mag hij tijdens de installatie niet over het gildevaandel lopen. Wel overtreft hij met zijn tweede titel vader Wil en jongere broer Marcel, die zich respectievelijk in 1974 en 1995 tot koning schoten. Voor het koningsmaal wordt de herberg van het Eindhoven Museum, het vroegere Prehistorisch Dorp aan de Tongelreep, aangedaan. Daar vindt ook het wassen van de handen en het poetsen van de schoenen van de nieuwe koning plaats. ■

Hans van den Broek krijgt het koningsvest omgehangen.

Handwassing in middeleeuwse sfeer.

Nieuwe koning gilde Sint Catharina en Sint Barbara Mierlo

Het Mierlose gilde, Sint Catharina en Sint Barbara, is op kermis-zaterdag 7 september over de brug van het kanaal gegaan naar de woning van gildekoning Huub van de Rijt. Na de vendelgroet worden wij goed ontvangen in de Koninklijke achtertuin, waar tenten zijn opgezet. Dat is maar goed ook want er valt immers enige regen. Wij worden voorzien van koffie met Limburgse vlaai, hapjes, allerlei drankjes en een uitstekende lunch. Na deze gastvrijheid wordt het gildelied "het zwaar stuk" gezongen en vertrekt het gilde met zijn "oude" koning naar het schietterrein op Heiderschoor. Traditiegetrouw wordt daar eerst de boom gevreeën. Daarna heeft wethouder, Renée Hoekman, een eerste en raak schot gelost op de houten vogel. Onze gildebroeders volgden haar voorbeeld. De vogel geeft de strijd op bij het 164e schot, gelost door Johann van den Berg die de nieuwe koning wordt. Johann is jarenlang jonge deken geweest en daarna regerend deken. Hij is een goed schutter, want in de jaren 1973 en 2000 is hij al koning geweest, en in 1968 en 1974 is hij kringkoning. Het bijzondere is dat hij aan het einde van dit jaar zijn vijftigjarig gildebroederschap zal vieren en ook is hij dan vijftig jaar getrouwd.

De vendeliërs, Willem Keeris en Roy Seijkens vendelen voor de nieuwe koning. Daarna wordt de erewijn op het veld genuttigd en ontvangt Johann met zijn koningin, Tiny, de felicitaties van alle aanwezigen. ■

Vlnr: Joseph van den Boomen, Sjoerd Overwater, Johann en Tiny van den Berg en Theo Lenders.

Drie jubilarissen in Mierlo

De teerdag van Gilde Sint Catharina & Sint Barbara, Mierlo, zaterdag 26 oktober, staat in het teken van drie jubilerende gildebroeders. Daarnaast doet het verheugende feit zich voor, dat wij na vele jaren weer een jonge gildebroeder mogen begroeten. Johann van den Berg komt op 1 januari 1964 bij het gilde. Binnen de overheid is hij regerend deken van 1989 t/m 2002. Daarvoor is hij jonge deken van 1970 t/m 1973. Met koningschieten haalt hij drie maal de vogel naar beneden, in 1973, 2000 en 2013. Hij is dus nu koning! Tevens is hij twee maal kringkoning. Wim Janssen wordt met Johann van den Berg ook per 1 januari 1964 broeder van het gilde. Hij heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt als dekenschrijver van 1974 t/m 2001. Al zijn notulen van de maandelijkse broedervergaderingen, de commissievergaderingen en de jaarverslagen worden zeer zorgvuldig, netjes en goed leesbaar in grote boeken met de hand geschreven. Hij is twee maal koning geweest, in 1976 en 1994. Wim van Bommel, veertig jaar lid, is geïnstalleerd op 1 november 1973. Vanaf het begin van zijn lidmaatschap kom je zijn naam in de handgeschreven notulen overal tegen. Hij vervaardigd veel vogels voor schietwedstrijden en koningschieten. Hij is vendeldrager van 1994 t/m 2005, en is nu nog reserve. Driemaal is Wim van Bommel koning, in 1979, 1991 en 2009. De kleinzoon van Wim van Bommel, Willem Keeris wordt op zaterdagavond tijdens het traditionele diner geïnstalleerd als gildebroeder. Willem is al een aantal jaren vendelier, en onlangs achttien geworden. ■

De drie jubilarissen.

Kermisschieten bij Sint Catharina en Barbaragilde Geldrop

Het Geldropse gilde wil wat meer aan de weg gaan timmeren en bedenkt dat het een goed idee zal zijn als de burgers van Geldrop eens mee zullen schieten op kermiszonondag. En zo gebeurt het dat op zondag 1 september 2013 vijf jongens en een aantal volwassenen met elkaar de strijd aanbinden om voor het eerst in de geschiedenis van het Sint Catharina en Barbaragilde kermiskoning te kunnen worden. Het wordt een mooie strijd die bij de jeugd gewonnen wordt door Joris Doensen en bij de volwassenen door Emely Verhoeven. Dat Joris wint is eigenlijk niet zo'n verrassing, omdat hij vendelier is bij het Sint Jorisgilde Zesgehuchten. En ook Emely schiet wel vaker omdat haar vader lid is van het Geldropse gilde. Het is een zeer geslaagde dag die zeker het komende jaar een vervolg krijgt. ■

Een trotse Joris ontvangt zijn prijs.

Nieuwe koning Heilig Kruisgilde

Zaterdag 14 september 2013 viert het Gerwense gilde haar jaarlijkse teerdag. 's Morgens na het openingsgebed door pastoor Groot en de welvoorzien kofietafel maken een zeventiental gildebroeders zich gereed voor de onderlinge strijd om het koningschap.

Nadat burgemeester M. Houben het eerste schot gelost heeft en alle boze zaken van de schutsboom verdreven zijn, kan de strijd echt beginnen. Na het 102de schot komt het laatste stukje vogel naar beneden en mag Johnny van Rooij zich koning noemen van het Heilig Kruisgilde. Johnny is 48 jaar, getrouwd met Marja en heeft twee zonen en woont in Nuenen. Johnny mag in 2005 ook koning van het gilde zijn. Op zondag is in de Gerwense Clemenskerk een eucharistieviering in het teken van de Kruisverheffing die door het gilde wordt opgeluisterd. Na de dienst vernieuwt het gilde de eed van trouw aan het geestelijke en wereldlijke gezag. In het gildehuis wordt de nieuwe koning een receptie aangeboden. De giften, tijdens de receptie geschenken, komen ten goede aan een door de koning genoemd goed doel.

Na de receptie kan de koning dan ook het mooie bedrag van € 550 aan jeugdvereniging Jong Nederland aanbieden. De hernieuwde traditie 'de stuiverloop' wordt gewonnen door Rik Wouters, die dan ook met de pet rond mag gaan. ■

De nieuwe koning in Gerwen.

Een nieuw gildehuis voor gilde Maarheeze

Afgezet tegen de vijfhonderd jaren die het gilde van Maarheeze bestaat, is ruim vijf jaar voor het realiseren van een nieuw gildehuis natuurlijk verwaarloosbaar. Zeker als je daar de voorbereidingstijd aftrekt die meer dan vier jaar heeft geduurd. De basis voor de plannen zijn gelegd bij de organisatie van de kringgildedag in 2007. Naast de resultaten van het zuinige beleid kost het dan ook niet veel moeite de gildebroeders te bewegen - ja! - te zeggen tegen het voorstel een nieuw onderkomen te bouwen. Het mag een unicum worden genoemd dat alles tot aan de ingebruikname minder dan acht maanden heeft geduurd. Op 15 september 2012 kan de eerste spade de grond in. Er wordt noest gebouwd; alleen voor het 'echte' vakwerk worden ervaren krachten ingehuurd. Met het oog op mogelijke financiële tegenvallers is er een degelijk vangnet gecreëerd; mochten de beschikbare financiën tekort schieten, dan zullen die worden aangevuld d.m.v. ledencertificaten. Men heeft hier geen gebruik van hoeven te maken. De problemen die er waren zijn gewoon opgelost. Zodoende is de bouw zonder één cent subsidie gerealiseerd. In het weekend van 29 en 30 juni 2013 is het gebouw feestelijk geopend. Elders in dit blad is een reportage over de opening. ■

De Schutse.

Bij koningschieten in Maarheeze schijnt de zon

Bij het driejaarlijkse koningsschieten, 6 juli 2013, schijnt de zon volop als de gildebroeders in optocht naar het huis van de 'oude' koning Harry Maas trekken. Harry en Helma ontvangen het gilde met koffie en vlaai, want het is nog te vroeg voor iets sterks; de gildebroeders zijn onderweg naar de kerk waarmee deze eeuwenoude traditie begint. Een brandenwiltje met suiker is er wel bij de koffietafel, dat in het gildehuis na de dienst klaar staat. Parochieherder pater Mervin en locoburgemeester Fons Manders laten zich die, als vertegenwoordigers van het gezag, wél smaken. Daarna zijn ze goed opgewassen tegen hun – zeker

voor de pater – wat ongewone taak. Nadat de schutsboom door de gildebroeders is 'opgevlind' mogen zij het eerste schot lossen. Een achttal gildebroeders heeft zich gemeld en na loting kan de strijd ontbranden. Na 624 schoten valt het laatste stuk van de vogel door een schot van kapitein Dolf Mulder. Na een afscheidswoord van oud-koning Harry Maas, is het de beurt aan Dolf. Hij zegt toe de reglementair voorgeschreven traktatie, flink te verhogen. Wie nu de kapiteinspiek gaat dragen weet men nog niet. Daar zal het gilde in de najaarsvergadering een oplossing voor moeten zoeken. ■

Henry van de Wetering gildekoning Sint Antonius Abt Vorstenbosch

Op 11 mei 2013 wordt oud-koning Adriaan van der Heijden thuis afgehaald, waarna op 't Gildebergske de loting van volgorde voor het koningsschieten plaatsvindt. De oud-koning biedt hierna zijn koningschild aan aan het gilde. Op het schild is in reliëf het hoofdvaandel uitgewerkt. Aan de strijd om het koningschap nemen vierentwintig gildeleden deel, en na 287 schoten mag Henry van de Wetering zich 'Gildekoning' noemen. Anke van de Wetering wordt jeugdkampioen en Jan van Grunsven is voor de tiende keer 'Schutterskoning'.

De nieuwe gildekoning wordt geïnstalleerd met het omhangen van het vest met de koningsvogel, nadat hij eerst is rein gewassen en zijn belofte heeft gedaan. Ook mag hij over het vaandel schrijden. Schutterskoning Jan van Grunsven krijgt zijn schild omgehangen en Anke van de Wetering (dochter van de gildekoning) krijgt de wiselroos uitgereikt. Beide koningen en de jeugdkampioen worden tenslotte een vendelhulde aangeboden. ■

Vlnr: Henry van de Wetering, Anke van de Wetering en Jan van Grunsven.

Teerdag gilde Sint Antonius Abt – Sint Catharina

Zaterdag 28 september 2013 viert het gilde Sint Antonius Abt – Sint Catharina, Nistelrode haar jaarlijkse teerdag. Deze dag wordt eerst schutterskoning Ronald Spits aan huis afgehaald. De standaardruiter met standaard op het paard Lisa, maakt de weg vrij voor de tamboers, die rofflend op hun trommen de stoet openen. Daarachter volgen de vaandeldrager, vendeliers, koning, hoofdman, vice-hoofdman, de zilverdragers en gildebroeders en gildezusters. Bij de schutterskoning aangekomen brengt hoofdvendelier Jan van Nistelrooy een vendelhulde. Daarna gaat het gezelschap naar de gildelocatie aan de Hoge Akkers, waar hen een heerlijke, uitgebreide broodmaaltijd wacht. Dit jaar wordt er geschoten voor de titels Schutterskoning en Gildekampioen. Gildekampioen wordt de gildebroeder of gildezuster, welke in de drie disciplines, jeu de boules, gewerschieten en kruisboogschieten, de meeste punten weet te behalen. Schutterskoning wordt de gildebroeder of gildezuster, die onder de schutsboom het hoogste aantal treffers weet te behalen. Het eerste schot wordt gelost door Wethouder Ad Donkers. In een spannende finale weet Ronald Spits zich weer tot Schutterskoning te schieten. Aspirant-gildebroeder Kevin Breedveld weet de titel van Gildekampioen voor zich op te eisen. Vice-hoofdman Paul Altorf heeft voor de teeravond een Diner Dansant georganiseerd, bestaande uit een vijfgangen diner. De band Klavertje 4 verzorgt de muziek en de aanwezigen kunnen dansen tot in de kleine uurtjes. Het gilde ziet terug op een zeer geslaagde teerdag. ■

De prijswinnaars worden gehuldigd.

Stadsschuttersfeest Mönchengladbach

Het Gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan Udenhout is op 1 september 2013 samen met hun Europakoning Toon Weijtmans, Europaprinss Bram van Bergen en gildeleden van zes andere Maaslandse gilden naar een groots Stadsschuttersfeest geweest in Mönchengladbach (D). De Europakoning en -prins zijn daar de eregasten. Met een kleine vijftig gildebroeders en -zusters vertrekt men met de bus al vroeg vanuit Udenhout naar Duitsland. Daar aangekomen wordt een delegatie ontvangen door de burgemeester van Mönchengladbach, Norbert Bude en getraakteerd op erewijn. In de middag volgt dan een gildemis in de Munsterkerk Sankt Vins. Meteen na de viering is het opstellen voor een optocht, die vooraf wordt gegaan door de Europakoning en -prins in een open rijtuig met paarden. Na een rondgang door de Altstadt is er een afsluitend feest in de binnenstad waar het bier rijkelijk vloeit en we genieten van braadworst met pommies. Een geweldige, leuke dag. ■

Het Udense gezelschap in Mönchengladbach.

Teerdag en koningschieten Sint Barbaragilde Dinther

Zaterdag 7 september 2013 wordt op huize Zwanenburg koning Hans de Visser bedankt en uitgevendeld. Een gebeuren, aangeboden door de gastheer en gastvrouw van Bouwdijk Bastiaanse. De Lunch wordt bereid door gildebroeders/koks Rien en Ferdi, samen met hun dames. Rien is het, die de broodjes voor deze dag heeft geschonken, iets wat is uitgegroeid tot een traditie. Dan volgt een korte vergadering voor de schietvolgorde. Eerst vindt het jeugdkoningschieten plaats op een gipsen vogel. Drie jeugdleden nemen deel aan deze uitdaging. Na een korte strijd is het Johan Dangé die zich, na het vijfde schot, jeugdkoning 2013 mag noemen. Hierna begint de strijd om het koningschap 2013 van het Sint Barbaragilde met zestien deelnemers. Pastor Joost Jansen lost het eerste schot op de koningsvogel. Bij het vijftienentigste schot is het Harrie van Kaathoven die zich tot koning 2013 schiet. Het diner, door de koning en zijn familie geopend, bestaat uit een warm buffet, ook bereid door de gildebroeders Rien en Ferdi en hun dames. Hierna volgt een feest tot in de kleine uurtjes. Zondag 15 september 2013 wordt de nieuwe koning onder grote belangstelling in de Sint Servatiuskerk te Dinther geïnstalleerd. Ook jeugdkoning Johan Dangé valt deze eer te beurt voor de vijfde keer. Voor een uitgebreid verslag: kijk even op onze site www.stbarbaragildedinther.nl. ■

Koning Harrie van Kaathoven (l.) en jeugdkoning Johan Dangé.

Koningin bij Catharina Herpt

Dinsdag 9 juli 2013 is bij het Gilde Sint Catharina te Herpt het Gildekoningsschieten gehouden. De dag begint met een mis in de Catharinakerk van de parochie Wonderbare Moeder te Herpt. Op het schietterrein aan het Groenewoud worden de eerste schoten gelost door pastoor D. Hedeboom en M. van de Poel en K. van Bokhoven, wethouders van de gemeente Heusden. Enkele uren later schiet mevrouw C. van Bijnen-van Krugten met het 598e schot de vogel naar beneden en wordt hiermee voor drie jaar Zilverkoningin van het gilde. Mevrouw Van Bijnen is lid van het gilde sinds 1985 en behaalde in 2007 al eerder de titel van Zilverkoningin. De nieuwe koningin wordt uitbundig gefeliciteerd door de leden en ontvangt van hoofdman C. de Kort een zilveren schildje. ■

Koning Sint Barbaragilde Veghel is bekend

Sinds kermiszonntag 15 september 2013 heeft het Sint Barbaragilde, Veghel een nieuwe gildekoning 2014, Ben Hofhuis. Deze prachtige dag begint met het afhalen aan huis van Mark Callaars, de gildekoning van 2013. Vier aspirant-gildebroeders lopen mee en zelfs twee nieuwe jeugdgildebroeders Daan en Kevin met trom en bazuin! Na de mis en de vendelgroet gaat het gilde naar het monument voor de herdenking van de bevrijding van Veghel in september 1944. Een indrukwekkend gebeuren met de schooljeugd. Vervolgens gaat men naar het stadhuis om ontvangen te worden door het college van B&W voor het drinken van de 'erewijn'. Daarna vertrekt ieder naar het gildeterrein. Het Sankt Gregoriusgilde voegt zich 's middags voor het koningschieten bij het Barbaragilde. Tja, en na 167 schoten was het zover: Ben Hofhuis is de gelukkige schutter. Degene die als een na laatste heeft geschoten is de nieuwe 'adjutant van de koning', in dit geval is dat de vorige koning, Mark Callaars. ■

Koning Ben Hofhuis legt de koningsbelofte af.

Zilverkoningin mevrouw Van Bijnen-van Krugten.

Leo Telgenkamp Landjonker Gildebroederschap

Op zondag 7 juli 2013 zijn de jeu de boules wedstrijden gehouden om de landjonkertitel van het Gildebroederschap der Sint Catharina en Barbara, Schijndel. De feestdag begint met een mis in de Sint Servatiuskerk in het centrum, voorgegaan door gildeheer pater Joe. Bij aankomst van het gilde bij molen 'de Pegstukken' wordt eerst het gildelied gezongen onder een stralende zon. Om half twee kan er gestart worden en kunnen de gekoppelde gildebroeders hun jeu de boules kwaliteiten tonen. De sfeer is sportief en ontspannen. Na de soms zeer spannende wedstrijden kan de ranglijst definitief worden vastgesteld: Landjonker Leo Telgenkamp, Heerboer Joop Steenbakkers, Pachter Mari van Heesch. Bij de gildesusters is Inge Kools de beste jeu de boules speelster geworden. Zij mag zich nu een jaar lang Gildedame noemen. Voordat de uitreiking van de zilverinsignes plaatsvindt, moet eerst de oude landjonker begraven worden. Dit gebeurt onder het zingen van het lied "moeder onze kraai is dood" waarna, na een overdadige waterzegening van de oude landjonker Joop Steenbakkers, te rusten gelegd. De huldiging van de nieuwe landjonker begint met het omhangen van de bijbehorende zilveren ketting en het afleggen van de eed met zijn bekwaamste hand op het vaandel, waarna volgens oud gebruik een groot glas bier in een ferme teug te ledigen. Vervolgens installeert de nieuwe landjonker de heerboer en pachter en krijgt Inge Kools de zilveren speld van de gildedame opgespeld. ■

De nieuwe landjonker Leo Telgenkamp (rechts) ontvangt de felicitatie van Joop Steenbakkers.

Kampioenschieten bij het Sint Catharinagilde Vught

Op zondag 24 augustus jongstleden heeft het Sint Catharinagilde Vught haar jaarlijkse kampioenschieten gehouden. Er zijn twee personen die geen enkele misser hebben gehad. Jos van Gogh en John van den Wittenboer. Na het kampen wordt John van den Wittenboer schutterskampioen 2013, Jos van Gogh eindigt op de tweede plaats, Jan Verhulst en Bert Lamboo respectievelijk op de derde en vierde plaats. Deze vier vormen nu het viertal voor de wedstrijden op gildedagen. De gildesusters streden om het LAS-wisselschild. Hier weet Mia van de Sande beslag te leggen op de eerste plaats en wordt winnaar van het LAS-wisselschild, tweede is Wisselien Lamboo en derde Anny Heessels. ■

Hoofdman Bert Kluytmans speldt het kampioenschild op bij John van den Wittenboer.

Frans Schippers reikt het LAS-wisselschild uit aan Mia van de Sande.

Koning Sint Catharina Schuts, Vlijmen

Zaterdag 28 september 2013, kermiszaterdag, treden de leden van het Sint Catharinagilde uit Vlijmen aan voor hun driejarige koningschieten. Vanuit het gildelokaal Herberg 'Den Braai' vertrekken 21 gildebroeders naar het schietterrein de Moerputten, waar een van de schietpalen is voorzien van een fraaie houten vogel. Nadat de loting is verricht kan men aanvangen met de wedstrijd. Bij de eerste honderd schoten blijkt er nog maar weinig beweging in de vogel, maar na 150 schoten vliegen de stukken er van af. Toch duurt het nog tot het 221e schot eer de vogel beneden is. De gelukkige dit keer is Toon Groot die het laatste stuk naar beneden haalt. Hij mag zich de komende drie jaar koning noemen, een titel die hij na zesendertig jaar lidmaatschap nog niet eerder heeft behaald. Na de verschiëting krijgt Toon de versierselen omgehangen, een zilveren koningsvogel uit 1504, waarna de vendelgroet wordt gebracht aan de kersverse koning en het zingen van het schutslid 'Ons Katrijntje', onder het genot van een glaasje brandewijn. De middag wordt afgesloten bij het gildelokaal herberg 'den Braai' met een broodje en het schenken van het koningsbier. ■

Toon Groot, koning Sint Catharina, Vlijmen.

Ben van de Rijdt koning

Gildebroederschap Sint Catharina en Barbara te Schijndel heeft op 22 september het jaarlijkse koningschieten. Nadat het gildelied is gezongen en de loting van schietvolgorde heeft plaatsgevonden kan de wedstrijd starten. Door als eerste te schieten, namens de kerkelijke overheid door pater Joe en namens de wereldlijke overheid burgemeester, mevrouw Jetty Eugster, wordt de schutsboom gevrijd. Er ontspint zich een sportieve strijd die na slechts 82 schoten door Ben van der Rijdt wordt beslecht, want hij schiet het laatste stuk vogel naar beneden en wordt daarmee voor de tweede maal koning. Door hoofdmans Ad Kools wordt Ben van de Rijdt de koningssjerp en het koningszilver omgehangen.

Daarna wordt het gilde en zijn koning door gildeheer pater Joe op de pastorie ontvangen, maar eerst is er de vendelgroet voor de nieuwe koning, waarna de koning de eer heeft om op kousenvoeten over het uitgespreide Vaandel te lopen. De mooie dag is afgesloten met het drinken van de koningswijn, in het bijzijn van de zeer welkome uitbreiding bij de gildebroederschap van maar liefst zes nieuwe aspirant-leden, waaronder voor het eerst ook vier vrouwelijke. ■

Koning Ben van de Rijdt met echtgenote.

Open dag en burgerkoningschieten Sint Hubertus, Berkel

Op zondag 11 augustus 2013 heeft het gilde weer zijn open dag gehouden. Nadat alles is klaar gezet, kunnen de leden onder een stralende zon genieten van een heerlijke koffietafel. Het heerlijke weer lokt veel belangstellenden naar het gildeterrein, waar men kan deelnemen aan geweer-, hand- en kruisboogschieten. Voor de derde maal staat ook weer het burgerkoningschieten op het programma. Vijfentwintig deelnemers hebben zich aangemeld en na een flinke strijd komt Coen van de Ven als burgerkoning uit de strijd. Hem wordt door deken-schrijver, Wil van Keulen het bijhorend beeldje overhandigd. Tevens wordt hij voor alle gildeactiviteiten in het komende jaar uitgenodigd. Nadat alle prijzen zijn uitgereikt, kan het gilde weer terugzien op een geslaagde dag. ■

Wil van Keulen ontvangt het beeldje.

Adrie Lapré burgerkoning

De jaarlijkse open dag met burgerkoningschieten, georganiseerd door het Sint Hubertusgilde Drunen, heeft geleid tot wat droefenis in het gezin Boutens. Is het vorig jaar Leviën, die de titel overneemt van zijn zoon Wesley, dit jaar moet hij nu de eer buiten het gezin laten vallen. Onder een stralende zon strijden eenendertig deelnemers voor de gelukseretitel. Zorgvuldig is het stukje eik gekozen om niet te snel op te geven. Het is eerst aan Chantal de Vos om de decoratieve opzetkoningsvogel neer te laten storten. De houten rest is koppig zoals verwacht. Families tegen gezinnen strijden om de eer. Met 491 schoten is het wel gedaan. Adrie Lapré doet de magische truc. Een korte plof, gejuich en de nieuwe burgerkoning wordt gefeliciteerd. Voor de derde keer moet een van de oudste gildebroeders opdraven om de huldiging op te fleuren. Bart Lapré, velen kennen hem als Bert, mag zijn zoon Adrie de beker overhandigen. Bijna troosteloos kijkt zijn zwager toe, hoe de eer zijn gezin verlaat. Een knipoog van schoonvader helpt wel om het verdriet te verzachten. Hoewel, het gerucht gaat dat het gezin volgend jaar met meer deelnemers terug gaat komen. ■

De winnaars.

Drunen – Besoijen 3-0

Op laatste zondag van september is het weer zover: het jaarlijkse onderlinge schieten tussen het Sint Hubertusgilde uit Drunen en het Gilde Sint Crispinus & Sint Crispinianus van Besoijen, wat tot een van de tradities van beide gilden behoort, is weer een feit. Onder een mooie blauwe hemel met veel zon wordt er weer bestreden welk korps de beste schutters heeft. Het organiserende gilde heeft voor de inwendige mens goed gezorgd: erwtensoep met rookworst en het traditionele gerstenat. Dit alles is een mooie afleidingsmanoeuvre en dus, zoals ook in de eredivisie voetbal, zijn ook hier de wonderen de wereld niet uit en weet het gilde uit Drunen alle prijzen in de wacht te slepen. Zowel korps als personeel werd gewonnen door de Drunense Ton den Teuling en vrije hand door Jos Klerks. De dag wordt afgesloten met een lekker flesje HJ. Gilde Drunen gefeliciteerd en, zoals de traditie wil, zal in 2014 de revanche plaatsvinden in Besoijen. ■

De prijsuitreiking.

Nederlands Kampioenschap opgelegd Sint Willebrordusgilde, Esch

Op 23 juni jongstleden vindt het Nederlands kampioenschap opgelegd plaats. Aan het korps schieten doen 45 viertallen mee, waarvan er vijf overblijven met twaalf punten: Udenhout, Nieuwkuijk en Milsbeek. Nieuwkuijk is het beste korps bestaande uit: Marco de Pinth, Melissa de Pinth, Innocans de Pinth en Adwan de Pinth. Voorzitter Frans Vriens vroeg aan Innocans: "Vertel me nou hoe vind je dit?" "Nou", zei ze, "hier heb ik al jaren op gewacht dat dit ons gezin eens een keer zou gebeuren. Voor ons alle vier is het wel het mooiste schieten van al die jaren dat we mee doen." Een geweldige prestatie voor Gilde Sint Joris van Onsenoort en Nieuwkuijk. ■

Tiny Pijnenburg winnaar gemeentelijk koningschieten

Zaterdagmiddag 8 juni 2013 is bij gildeaccommodatie Datmunda in Gemonde door vijf gilden, gevestigd in gemeente Sint Michielsgestel en verenigd in 'Gilden Crans Gestel', geschoten om de jaarlijkse gemeentelijke koningstitel. Er verzamelen zich zo'n tachtig gildeleden om hun koning te ondersteunen. Men wordt hartelijk ontvangen door het gastgilde Sint Joris & Sint Catharina, Gemonde. Na een korte toespraak door hoofdman Hans van der Schoot en burgemeester Jan Pommer, spreekt gildeheer Frank As een gebed uit voor een goede koning. Na de openingsschoten door burgemeester en gildeheer gaan de deelnemende koningen onderling de strijd aan op de houten koningsvogel. Met het 133e schot weet Tiny Pijnenburg, Sint Jorisgilde, Berlicum de laatste restanten omlaag te schieten en wordt hiermee de nieuwe 'Gilden Crans Gestel' koning. Aansluitend zijn er vijf wedstrijddisciplines, waaraan ieder gildelid kan deelnemen. Naast de traditionele onderdelen wordt er met de buks geschoten, bierpul geschoven en is er een variant gemaakt op het beugelen. Voor de jeugd is een kegelbaan uitgezet. De resultaten van de beste vier individuele leden van ieder gilde worden opgeteld en bepalen de eindstand voor de wisselbokaal voor het best presterende gilde. Individueel eindigt Johnny van der Leest op de hoogste plaatst, direct gevolgd door Martien van de Loo en Johan van der Schoot. Alle drie zijn lid van het Gilde Sint Joris & Sint Catharina, waardoor de wisselbokaal in het bezit komt van het organiserende gilde. ■

De individuele prijswinnaars, v.l.n.r. Martien, Johan en Johnny.

Hoofdman Hans van der Schoot winnaar 'Keizer Jos Geerts schild'

Vrijdagavond 16 augustus 2013 nemen achttien gildebroeder en -zusters van het Gilde Sint Joris & Sint Catharina uit Gemonde deel aan de vijfde editie van de verschietsing om het 'Keizer Jos Geerts schild'. Na zo'n 120 schoten begint de houten vogel al gebreken te vertonen en met het 138e schot schiet nota bene de hoofdman de laatste restanten van de vogel naar beneden. Het schild wordt door Miet Geerts aan Hans overhandigd en zijn naam zal worden bijgeschreven tussen louter schutters. Aansluitend wordt de barbecue in gereedheid gebracht en werden onderling de krachten gemeten bij het jeu de boulen. ■

Miet Geerts overhandigt het schild aan Hans van der Schoot.

Keizer Sint Joris en Sint Sebastiaan Enschoot-Heukelom succes op kringgildedag in Heeswijk

De jaarlijkse kringgildedag van Maasland wordt dit jaar gehouden in Heeswijk bij gilde Sint Willebrordus op zondag 30 juni 2013. De weergoden zijn ons ditmaal goed gezind, 's morgens weliswaar bewolkt maar naarmate de dag vorderde schijnt de zon uitbundig. Uitbundig is ook onze verbazing als onze Keizer, Harrie Schellekens, na het 73ste schot de 'vogel' naar beneden haalt en 'Dagkeizer' wordt. Daarbij blijft het niet. Er moet lang gewacht worden op de prijsuitreiking, maar zijn keizerschild – op kundige wijze vervaardigd door juwelier Geert Weijtmans uit Berkel-Enschoot – mag ook de tentoonstellingsprijs voor het mooiste keizerschild in ontvangst nemen. Een mooie samenloop van omstandigheden die de kringgildedag voor ons gilde toch weer memorabel maakt. ■

Keizer Harrie Schellekens ontvangt een van de prijzen van Jack Goudsmits.

Koning, jeugdkoning en dagkoning Gilde Sint Lambertus Maren-Kessel

Maandagmorgen 1 juli 2013 zijn om acht uur de gildebroeders al present om, zoals gebruikelijk, reveille te blazen en met slaande trom aan de inwoners van Maren-Kessel duidelijk te maken, dat de strijd om de begeerde koningstitels gaat beginnen. Het koningschap is de hoogste eer bij het gilde, er hebben zich vier kandidaten gemeld om te strijden voor deze fel begeerde koningstitel. De oude en nu ook nieuwe koning 2013, Gijs Bakker (67) inmiddels elf jaar lid van het Gilde Sint Lambertus, haalt met het 77e schot het laatste gedeelte van de houten vogel naar beneden. Gijs lukt het voor de tweede keer achter elkaar en voor de derde keer als lid van het gilde de zilveren

papegaai, het officiële teken van het koningschap bij het gilde, omgehangen te krijgen door de vice-hoofdman Gerard van Schijndel, waarna Gijs de felicitaties in ontvangst mag nemen. De oude en nieuwe jeugdkoning 2013, Florian Buren (14) is twee jaar lid van het gilde. Er zijn dit jaar maar twee gegadigden voor de jeugdtitel. Het laatste stukje hout wordt door Florian met het 21e schot omlaag geschoten. Hij krijgt door de nieuwe koning Gijs Bakker de daarbij behorende jeugdkoningsketting omgehangen. Bij ons gilde is en blijft het motto wie de jeugd heeft heeft de toekomst. De titel dagkoning 2013 werd binnen gehaald door Corné van Oss. ■

Jubilarissen Gilde Maren-Kessel ontvangen zilveren schild en kringonderscheiding

Op 22 september 2013, de teeravond van het Gilde Sint Lambertus, Maren-Kessel, ontvangt Lambert van Alem een zilveren schild van hoofdman Jurgen Swinkels voor zijn vijftigjarig lidmaatschap. Lambert is tamboer geweest, maar tegenwoordig een fanatiek jeu de bouler. Hij is werkzaam bij de groenploeg voor de onderhoud van het terrein. Na de huldiging feliciteert hoofdman Jurgen Swinkels Lambert met zijn onderscheiding en bedankt hem voor zijn inzet. Kring Maasland is vertegenwoordigd met enkele bestuursleden. Zeer verrast is Lambert als hij uit handen van Johan Vriens de kringonderscheiding in zilver ontvangt. Op deze teeravond wordt afscheid genomen van bestuurslid Gerard van Schijndel. Gerard maakt dertien jaar deel uit van het bestuur: tien jaar als hoofdman en drie jaar als vice-hoofdman. In deze periode weet Gerard enkele gildedagen tot een goed resultaat te brengen. Hij zal betrokken blijven als adviseur, samen met oud-hoofdman Jan van Oorschot. Gerard is zeer verbaasd dat de overheid voor hem een kringonderscheiding had aangevraagd voor zijn bewezen diensten en inzet. Gerard krijgt door Johan Vriens de kringonderscheiding in zilver met Bourgondische vuurslag opgespeld. ■

Johan Vriens felicitert Lambert van Alem.

Ook Gerard van Schijndel wordt door Johan gefeliciteerd.

Kringgildedag Gildenkring Hoge Schuts

Op 9 juni 2013 organiseert het Gilde Sint Lambertus, Maren-Kessel de kringgildedag van Gildenkring Hoge Schuts. De mis wordt voorgedaan door hulpbisschop mgr. Mutsaerts. Direct hierna wordt de erewijn aangeboden door de burgemeester van de gemeente Oss. Daarna presenteren onder grote belangstelling de aanwezige gilden zich aan het publiek en aan elkaar. De gilden staan opgesteld op het terrein van de massale opmars, waar de geschiedenis van het voor de tribune gaande gilde wordt voorgelezen, wat men normaal niet van elkaar hoort, omdat de optocht door het dorp trekt. Na de presentatie van de gilden voor de tribune volgt de massale opmars, het afleggen van de eed van trouw, het Wilhelmus en de vendelgroet. Hierna verlaten de gilden middels een slangendefilé het terrein en maken de gildebroeders en -zusters zich gereed om deelname aan de wedstrijden, waar ze strijden om de zilveren prijzen en het wisselschild. Dit wisselschild is gewonnen door het Gilde Sint Antonius Abt uit Nuland. Na het uitreiken van de prijzen is het nog een gezellig samenzijn in de manege, die is omgetoverd tot een schitterende feestzaal. ■

In opmars langs de tribune.

Nieuwe koning Schuttersgilde De Oude Schuts 's-Hertogenbosch

Gerard Sluijter heeft tijdens het driejaarlijks koningschieten op 21 april 2013 met de kruisboog het laatste stukje van een houten vogel afgeschoten en heeft voor drie jaar het koningschap van het gilde aanvaard. Als nieuwe koning heeft hij verschillende rituelen ondergaan: het wassen van de voeten, lopen over het vaandel en overvondeld worden. De nieuwe koning heeft eveneens de koningsbreuk met de Sint-Jorispenning omgehangen gekregen. De koningsbreuk is de ambtsketen van de koning. Centraal staat een papegaai, waaraan het koningsschild komt te hangen, dat binnen een jaar door de nieuwe koning moet worden geschonken.

Het Schuttersgilde "De Oude Schuts" uit 's-Hertogenbosch dateert uit de middeleeuwen en is in 1991 heropgericht. Niet meer om de stad -zoals in de middeleeuwen - tegen mogelijke vijanden te verdedigen, maar als een verlevendiging van het historisch stadsbeeld door een hechte groep enthousiastelingen. De schutspatroon van het gilde is Sint Joris. ■

De nieuwe koning.

Frank van Loon gildekoning Gilde Sint Sebastiaan Oisterwijk

Na een spannende en sfeervolle verschieving op maandag 15 juli 2013, is Frank van Loon (24) de nieuwe koning van het Oisterwijkse gilde Sint Sebastiaan. Die morgen reist het gilde naar Tilburg om de 'oude' koning Jan-Frans Knevel uit te halen. Terug op het fraai versierde gildeterrein aan de rand van het Lindepark zijn locoburgemeester Joost Wagenmakers, wethouder Wim Lemmens en pastor Ad Kennes ook gearriveerd. Na het vrijen van de boom zegent pastor Kennes de houten vogel 'opdat het gilde een waardige koning krijgt'. Vervolgens verrichten de locoburgemeester en de pastor de opening door ieder drie ereschoten te lossen met de handboog. Daarna mag de oud koning de spits afbijten. Vijf kwartier later wordt het spannend. Grote stukken zijn van de houten vogel afgeschoten. Verschillende gildeleden zijn al gestopt; nog zes kandidaten strijden om de felbegeerde konings-titel. Frank van Loon lost een prachtig schot. Het restant van de houten vogel tuimelt naar beneden. Drie jaar is hij gildekoning. Na enige

Locoburgemeester Joost Wagenmakers feliciteert Frank van Loon.

traditionele handelingen biedt het gemeentebestuur in het raadhuis de erewijn aan. Dinsdags sluiten de gildeleden de driejaarlijkse festiviteiten af met het uithalen van de nieuwe koning gevolgd door een prijsverschieving. Twee kleinere houten vogels mogen stuk worden geschoten. Een leuke ervaring, voor vooral de nieuwe (jeugd) leden. ■

Jubileum gildebroeder Nico van Drunen

Op zaterdag 14 september 2013 viert de Onze Lieve Vrouwe Schuts, Elshout haar jaarlijkse statiedag. Dit jaar is er 'slechts' één jubilaris. Nico van Drunen wordt gehuldigd voor zijn veertigjarig lidmaatschap. Na een mooie mis gaat de schuts naar de Spil om te genieten van een lekkere bak koffie met taart en dan komt het officiële gedeelte. Hoofdman Leon Klerks vertelt over de rijke schutsgeschiedenis van Nico. Na zijn mooie vendelcarrière is hij jurylid geworden en aan de vele aanvragen te zien vervult hij die taak met verve. Wie we ook niet mogen vergeten is zijn vrouw Thea. Jarenlang wast en strijkt zij de vlaggen van de vendeliers. Vanwege zijn jubileum krijgt Nico van de hoofdman het gouden hart opgespeld dat hierbij hoort. Verrast is Nico als ook een delegatie van de kringoverheid binnen komt lopen. Ook zij hebben enkel lovende woorden voor de jubilaris en spelden hem een kringonderscheiding in zilver op. Hierna is het woord aan de jubilaris zelf. Hij bedankt iedereen en schenkt vervolgens een mooie envelop aan de hoofdman die speciaal bedoeld is om alle attributen weer in orde te maken. Namens het hele gilde willen we Nico en Thea enorm bedanken voor hun inzet en hopen hen nog lang in ons midden te mogen begroeten. ■

Nico en Thea van Drunen met een delegatie van de kringoverheid. Rechts hoofdman Leon Klerks"

Gouden gildebroeder in Esch

Tijdens de najaarsvergadering van het Essche Sint-Willebrordusgilde op 29 september 2013 is Frans van Eijndhoven gehuldigd wegens zijn vijftigjarig lidmaatschap. Hoofdman Jeroen van de Ven memoreert in zijn toespraak de vele verdiensten van Frans. Geruime tijd heeft hij het gilde gediend als tamboer. Een man die niet graag op de voorgrond staat, maar door zijn specifieke humor toch een bindende factor is binnen de tamboergroep. Ook is hij jarenlang actief als geweerschutter. In de onderlinge schutterscompetitie van het gilde weet hij enkele malen beslag te leggen op de kampioensbeker in de klasse B. Hoogtepunt in zijn gildeloopbaan is zeker de deelname aan de gildereizen naar Rome in 1975 als in 1990. Daarnaast heeft Frans, als gewezen hovenier, een aantal jaren gezorgd voor het onderhoud van het gildeterrein. Jammer genoeg moet hij om gezondheidsredenen hiermee stoppen. Voor zijn vele verdiensten ontvangt Frans uit handen van de hoofdman het zilveren jubileumschild van het gilde en een bos bloemen. Frans biedt tenslotte het gilde een cadeau onder couvert aan. ■

Gouden jubilaris Frans van Eijndhoven.

Essche gildeheer neemt afscheid als burgemeester

De laatste week van september staat in het teken van het afscheid van gildeheer Frans Ronnes als burgemeester van de gemeente Haaren. Na een dienstverband van twaalf jaar gaat hij per 1 oktober van zijn welverdiend pensioen genieten. Omdat zijn ambtsgebied uit vier kernen bestaat, heeft de burgemeester er voor gekozen iedere avond een dorp te bezoeken. Woensdag 25 september 2013 is het de beurt aan Esch. De burgemeester en echtgenote arriveren in een oude A-Ford in de dorpskom en worden door het Sint-Willebrordusgilde naar de Bierpomp begeleid, waar na enkele toespraken een vendelgroet is gebracht. Omdat Esch sinds 1989 deel uit maakt van een samenwerkingsverband van plattelandsgemeenten uit 27 landen van de Europese Unie, is in het voorjaar van 2012 een pad aangelegd, dat van de Bierpomp via het Marktplaatsplein naar de gedenksteen van 'Esch Europees trefpunt' in het oude raadhuis loopt. In dit pad zijn 27 tegels verwerkt die verwijzen naar de betreffende Europese gemeenten. Dit tegelpad is nu omgedoopt in 'burgemeester Ronnespad'. Een officieel straatnaambord wordt door de scheidende burgemeester onthuld. Daarna volgt een gezellig en informeel samenzijn op het plein voor dorpshuis 'De Es', waar diverse Essche clubs en verenigingen zich presenteren. Vrijdag 27 september wordt door de gezamenlijke gilden van de gemeente Haaren nog een vendelgroet gebracht bij het gemeentehuis tijdens de afscheidsreceptie van de burgemeester. ■

Burgemeester Ronnes wordt welkom geheten bij de dorpskom.

Ronde vier Langstraatse Schutters Bond

Het weekeinde van 17 en 18 augustus 2013 zijn de schutters van de Langstraatse Schutters Bond weer bijeengekomen bij Gilde Sint Barbara te Vlijmen, waar de vierde ronde plaatsvindt. Na dit treffen is er nog één toernooi, genoemd naar jonkheer Serraris, om de prijzen te verdelen, eventueel na afkampen. Na drie ronden zijn er nog achttien schutters zonder missers bij het opgelegde schieten. Bij de vrije hand schieten er nog zeven. De plaatsen bij het korps opgelegd en vrije hand zijn ook sterk gewijzigd. Voor alle uitslagen: kijk op www.lsb1888.nl. Ook is daar een link om foto's te bekijken. ■

Afsluiting seizoen met jonkheer Serraris concours

Het honderdenvijftigste seizoen van de Langstraatse Schutter Bond wordt 31 augustus afgesloten in Nieuwkuijk. Er komen meer dan 130 schutters bijeen om hun schietkunst met elkaar te meten. Dit concours, genaamd naar jonkheer Serraris, is tevens de dag dat de competities worden afgekampd. Als korpsen een zelfde aantal punten hebben telt dat als scherprechter. En spannend is het. Veertien schutters zijn bij de kampioen nog met de maximale score. Vier met het zogenaamde vrije handschieten. Bij de koning opgelegd is een dame bezig tegen twee heren de beste te zijn. Inmiddels is Marco de Pinth al koning vrije hand. Bij de korpsen in de hoogste klasse is Sint Joris uit Nieuwkuijk met het derde korps de kampioen. Terwijl het tweede korps zal degraderen naar de B-klasse. Bij de korpsen vrije hand zal op deze dag de winnaar pas bekend zijn. De winnaars hiervan zullen in het drie bondenverband uitmaken wie de besten van Brabant zijn. ■

Een gezellige bedoening in Nieuwkuijk.

De schutters in actie.

Ferrie Verhoeven gildekoning Sint-Jorisgilde Geffen

Op zondag kermismorgen om half zeven (voor sommigen lijkt het nog nacht) zijn diverse gildeleden al bezig met het opbouwen van tenten voor het koningschieten. Om half negen vertrekt men om de zittende koning Albert van Orsouw op te halen. Die biedt een meer dan prachtig nieuw koningsschild aan. Na het bekende borreltje vertrekt het gilde met slaande trom en vliegend vaandel naar de parochiekerk, voorafgegaan door standaardruiter Piet van de Wetering op zijn paard Falco. Via een tussenstop in ons tijdelijk clubhuis, waar de koningsvogels worden aangeboden tijdens de lunch, vertrekken wij naar 'onze' molen Zeldenrust. Hier wordt de vogel bevrijd door drie ronden te lopen om de molen en worden de eerste schoten gelost door beschermheer, burgemeester Augusteijn, gildeheer pastoor van Dijk en uiteraard de nog zittende koning Albert van Orsouw. Daarna kunnen de tien schutters aan de slag die zich hebben gemeld om mee te strijden voor de eervolle titel van gildekoning. Het is uiteindelijk Ferrie Verhoeven, die het laatste stuk weet af te schieten. Na een aantal traditionele handelingen wordt Ferrie Verhoeven als nieuwe koning ingevendeld. Er volgt nog een gezellig samenzijn waarbij de koningswijn en het koningsbier goed is te verteren. ■

De koningswijn wordt ingeschonken.

Nieuwe koning bij Gilde St Joris Diessen

Op kermismaandag 2 september 2013 vindt het traditionele koningschieten plaats bij het Sint Jorisgilde Diessen. Koning Adriaan van den Hout wordt uitgehaald voor het bijwonen van de Heilige Mis, die wordt opgedragen door Pastoor Barberien en Gildeheer Ron van den Hout. Na de koffie met het traditionele worstenbrood wordt het gilde opgewacht, door zuster-gilde Sint Sebastiaan om de pastoor en de burgemeester op te halen en in optocht naar het schietterrein te trekken. Op waardige wijze wordt de koning Adriaan van den Hout ontdaan van zijn koningszilver. De standaardruiter rijdt 3 keer rond de schutboom om de boom te bevrijden. Daarna worden de eerste schoten gelost door pastoor Barberien, gildeheer Ron van den Hout, wethouder Jan van Doormaal en de hoofdman. Dan is het de beurt aan de koning Adriaan van den Hout met 3 schoten om zijn titel te verdedigen. Daarna werd de boom vrij gegeven voor de schutters die de vogel eraf willen schieten voor het nieuwe koningschap voor de komende 4 jaar. Er wordt een felle en sportieve strijd gestreden. Na een goed gericht schot schiet Ed de Laat de vogel van de boom. Nadat de eed van trouw is afgelegd kan Ed de Laat zich de nieuwe koning van het gilde Sint Joris en zijn vrouw zich de nieuwe koningin noemen. Ed is heel blij met zijn koningschap. Vervolgens wordt de erewijn geschonken voor de gilde broeders en genodigden van de nieuwe koning. Onze nieuwe koning heeft al vele prijzen met de kruisboog geschoten waarbij hij vele prijzen heeft binnen gehaald. Ed is al van 1994 lid van gilde St Joris. Gilde St Joris wenst hem tezamen met zijn vrouw de komende vier jaar als koning een mooi tijd toe. ■

De nieuwe koning.

Sint Joris Oirschot eert jubilarissen

Als op het programma van de teerdag van het Sint Joris Gilde uit Oirschot geen Koningschieten staat is met recht het huldigen van de jubilarissen het absolute hoogtepunt van de teerdag. In 2013 maar liefst 4 jubilerende gildebroeders: één gildebroeder 40 jaar en drie gildebroeders 25 jaar lid van het gilde. Cees van de Vleuten stamt uit een echte gildefamilie, zo opa, zo vader zo zoon, en nu zelf 40 jaar lid van het gilde. Recent heeft hij ter ere van zijn gouden huwelijk het gilde een prachtig zilveren schild geschonken met een link naar zijn beroep als tomatenkweker. Henk van Loon, zoon van de bogenmaker Henk sr. is al ruim voor zijn 16e betrokken bij het gilde. Vanaf het moment dat hij de kruisboog "officieel" op wedstrijden kan gaan hanteren is zijn reputatie snel gezet. Tot vandaag toe geldt dat nog steeds. Jan van Esch is pas op latere leeftijd gildebroeder geworden en dat op de uitdrukkelijke voorwaarde dat Sint Joris een bazuinblaasgroep zou oprichten, Zo is het gebeurd en wij genieten er nog steeds van. Zijn eerste schild behaalde hij na 15 jaar oefenen. Cees van Hout is helaas zeer kort na zijn jubileum overleden. ■

De vier jubilarissen.

Het kost maar 5 euro

Het kost maar 5 euro om een advertentie van vier regels in De Gildetrom te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal 4 Gildetrom regels, sturen aan:
De Gildetrom, Beukendreef 39, 5056 CA
Berkel-Enschoot. Voeg het geld in contanten er bij.

Piet Laan koning Sint Joris Tilburg

Traditiegetrouw vindt op de laatste zondag van augustus het koningschieten plaats. Om de drie jaar wel te verstaan. Op de zondagmorgen van 25 augustus komen de gildebroeders en –zusters van de drie Tilburgse gilden bijeen om in optocht naar de Dionysiuskerk in het centrum van Tilburg te gaan. Ook de standaardruiter heeft voor deze gelegenheid zijn paard van stal gehaald en maakt voor het gezelschap de baan vrij. Nadat door de drie Hoofdlieden de vogel op de 28 meter hoge boom is geplaatst kan het spektakel beginnen. Ja, want het is echt een wonderlijk schouwspel als alle acht kandidaten tegelijk met hun voetboog de zware en lange pijlen het luchtruim injagen. En... wat omhoog gaat komt ook weer omlaag. Na ongeveer drie kwartier schieten last Hoofdman Frans Claassen een pauze in om eens te gaan bekijken hoe de toestand van de vogel was. De boom wordt na deze actie weer snel recht gezet, want loszetten is niet nodig. Dat blijkt al snel, want na enkele voltreffers en wat schampschoten valt de vogel na een welgemikt schot van Piet Laan naar beneden. Hij bevestigt hiermee zijn status van goede voetboogschutter. Nadat de ouderlingen een positief oordeel over de nieuwe koning hebben gegeven worden de traditionele handelingen verricht. Om de nieuwe koning voor te stellen aan de geestelijke overheid trekt het gezelschap naar de Tilburgse binnenstad. Bij de Deken wordt de vendelgroet gebracht. Het voorstellen aan de wereldlijke overheid is wat problematischer, want er wordt bij het gemeentehuis niet open gedaan. Door een interne communicatiestoornis is men niet op de hoogte van deze komst. Er zit niets anders op, dan naar het gildehuis terug te gaan. Een vergissing is en blijft menselijk. Daarvoor hebben gildebroeders zeker begrip. Bij het gildehuis zijn koning Piet en koningin Franca hun gildebroeders en –zusters "goed en getrouw" geweest, zoals dat in gildetermen zo mooi heet. ■

Piet Laan koning bij Sint Joris.

Jubileum bij Mauritius

Het gilde St. Mauritius uit Goirle heeft mevrouw Dimphie Lambregts-Adriaansen in het zonnetje gezet vanwege haar 40-jarig lidmaatschap van het gilde. Dimphie is gildezuster sinds 01-06-1973, zes jaar nadat haar man Harrie Lambregts is toegetreden tot het gilde. Harrie, waarmee Dimphie vanaf 1960 getrouwd is, is tot zijn overlijden in 2011 gildelid geweest en heeft destijds zijn 40-jarig gildejubiläum samen met Dimphie in 2007 gevierd. Na Harrie's overlijden is Dimphie het gilde trouw gebleven en is zij altijd aanwezig. Voor deze verdienste werd Dimphie op 18 maart 2012 benoemd als eerste en voorlopig enige erelid dat het gilde rijk is. Op 20 oktober 2013 wordt haar de kringonderscheiding van het kwartier van Oirschot uitgereikt. ■

Dimphie Lambregts – Adriaansen.

Ad Huybregts koning bij Heilig Sacramentsgilde

Tijdens de teerdag van het Heilig Sacramentsgilde op zaterdag 14 september 2013 wordt er ook om de koningstitel gestreden. Dit gebeurt eens in de drie jaar. Om één uur vertrekt het gilde vanuit het gildehuis 't Drieske. Het gilde wordt vergezeld door afgevaardigde leden van de vier gemeentegilden uit Reusel de Mierden en leden van het kringbestuur van Kwartier van Oirschot. Samen gaan zij in optocht naar de aftredende koning Annie Geerts. Vanaf twee uur strijden zeven gildebroeders van het gilde om het koningschap. Er wordt voor het eerst geschoten op een gipsen vogel. Na een aanvulling op het reglement wordt het voor de hoofdmogelijk om ook deel te nemen aan het koningschieten. Nadat er 113 schoten afgevuurd zijn op de vogel, waarvan 13 missers, was het de hoofdmogelijk om ook deel te nemen aan het koningschieten. Nadat er 113 schoten afgevuurd zijn op de vogel, waarvan 13 missers, was het de hoofdmogelijk om ook deel te nemen aan het koningschieten. Nadat er 113 schoten afgevuurd zijn op de vogel, waarvan 13 missers, was het de hoofdmogelijk om ook deel te nemen aan het koningschieten. Nadat er 113 schoten afgevuurd zijn op de vogel, waarvan 13 missers, was het de hoofdmogelijk om ook deel te nemen aan het koningschieten. ■

Ad Huybregts de nieuwe koning met zijn vrouw.

Hoofdmanwisseling en lintje voor Frans Paridaans

Op 3 september 2013, tijdens de Teerdag van Gilde Sint Sebastiaan uit Lage Mierde, wordt Frans Paridaans benoemd tot erehoofdman van het gilde. Dat gebeurt tijdens de ochtendvergadering, nadat de nieuwe hoofdman, Cees Brekelmans, geïnstalleerd is. Frans heeft al eerder aangegeven dat hij als bestuurslid en hoofdman wil aftreden. Daarop krijgt elk lid van het gilde de mogelijkheid zich kandidaat te stellen als nieuwe hoofdman. Er is slechts één kandidaat en wel degene die door het bestuur voorgedragen wordt: Cees Brekelmans. Na stemming blijkt dat Cees duidelijk van de leden instemming en het vertrouwen heeft. En zo wordt hij benoemd en wordt de leiding van het gilde aan Cees overgedragen. Maar dat is niet alles.

's Avonds, tijdens het feestelijk samenzijn, wordt de deur geopend en een select gezelschap met voorop de burgemeester en wethouder gevolgd door de familie en genodigden uit het sociale leven van Frans, maken hun entree. Frans en zijn vrouw Sjaan zijn verrast en verbaasd. Na wat inleidende woorden krijgt de burgemeester het woord. Na een plechtige en vrolijke toespraak krijgt Frans te horen dat hij benoemd zal worden tot lid in de Orde van Oranje Nassau en krijgt hij de bijbehorende versierselen opgespeld. Om deze feestelijke feiten te vieren volgt een receptie en een zeer gezellige avond tot in de kleine uurtjes. ■

Frans krijgt de versierselen opgespeld.

Opening gildehuis Lage Mierde

Eindelijk is het dan zover. Na ruim twee en een half jaar na de start van de bouw, verschillende gerechtelijke procedures, bouwstops, bouwhervattingen en andere perikelen verder, kan het gildehuis in Lage Mierde geopend worden. Het gildehuis is gebouwd in een broederlijke samenwerking tussen de twee gilden van het dorp: Sint Ambrosius en Sint Sebastiaan. Over het conflict rond de bouw en de achtergronden is al bericht in nummer 1 uit 2012 van De Gildetrom. Voor de officiële opening zijn de burgemeester, de pastoor en de besturen van verenigingen en naburige gilden uitgenodigd. Ook de mensen buiten het gilde die hebben meegewerkt zijn van de partij evenals de nodige belangstellenden uit het dorp. Na de heilige mis gaat het in optocht door het dorp. Na aankomst op het gildeterrein wordt het gildehuis ingewijd door de pastoor. Vervolgens wordt het gildehuis officieel geopend door de burgemeester, pastoor en het bestuur van Stichting het Gildehuis Lage Mierde. Daarna volgen de nodige toespraken en wordt stilgestaan bij de tegenwerking die is ondervonden, maar vooral de positieve ervaringen en het geweldige resultaat worden aangehaald. Vervolgens wordt door de burgemeester en de voorzitter van het bestuur Stichting het Gildehuis de erfpachtovereenkomst voor maar liefst 100 jaar getekend. En dan kunnen de besturen en de gildeleden genieten van het eerste feestje in hun officieel geopende mooie onderkomen. Ook alle genodigden en belangstellenden uit het dorp vieren mee. Het wordt een gezellig samenzijn tot ver in de avond, onder het genot van een drankje en een hapje dat iedereen zich heerlijk laat smaken. ■

Opening van het gildehuis.

Dirk Oosterbosch nieuwe koning in Wintelre

Op maandag 9 september is het een spannende wedstrijd op het gildeterrein in Wintelre. Van de 14 kandidaat Koningen bij het gilde van Onze Lieve Vrouw en de Heilige Willibrordus is het 82ste schot de winnende treffer dat de houten vogel naar beneden haalt. Het schot wordt gelost door Dirk Oosterbosch. Hiermee is hij als koning van het gilde voor de komende 3 jaar de opvolger van Wil van Riet. De foto is gemaakt door Piet Coppelmans. ■

Koningschieten Gilde Sint Sebastiaan Westelbeers

Op de kermismaandag van Beers kermis wordt iedere drie jaar om het koningschap van een gilde gestreden. Beurtelings om de drie jaar georganiseerd door het gilde uit Westelbeers of Middelbeers. Dit jaar is het gilde Sint Sebastiaan uit Westelbeers aan de beurt. Op 26 augustus om zes uur 's morgens worden de gildebroeders gewekt om op tijd in de kerk te zijn. Een kleurrijke stoet van beide gilden trekt door de straten van Middelbeers naar de kerk.

Vervolgens naar de gildekamer voor de koffietafel en dan over, door bomen omzoomde, zandwegen naar het gildeterrein in Westelbeers. Voorop de standaardruiter, de tamboers, de burgemeester en de aalmoezenier. Na het afleggen van het koningszilver schieten de genodigde burgemeester, aalmoezenier, beschermheer en de oud koning ieder drie pijlen. De kandidaten, zes in getal waaronder de oud koning, betreden het strijdperk. Het wordt een mooie strijd waarbij de vogel zich niet zomaar gewonnen geeft. Het talrijke publiek geniet van de prachtige dag, de mooie omgeving, de strijd om het koningschap en natuurlijk van een koud glas bier. Na 235 schoten valt de vogel. Frans Wilborts schiet opnieuw het laatste stuk van de boom.

Sint Sebastiaan heeft weer voor zes jaar een nieuwe koning en koningin. De nieuwe koning wordt later op de dag nog een serenade gebracht door harmonie "de Vriendschap" en vervolgens door de gildebroeders naar huis gebracht. Het was nog lang onrustig in Westelbeers. ■

Frans Wilborts, de nieuwe koning.

Dirk Oosterbosch nieuwe koning in Wintelre.

Louis Boudewijns koning Sint Antoniusgilde, Stiphout

Op zondag 23 juni 2013 vindt traditiegetrouw het driejaarlijkse koningschieten plaats bij het Sint Antoniusgilde, Stiphout. De dag begint met een eucharistieviering in de Sint Trudokerk. Aansluitend wordt de eed van trouw gebracht aan het geestelijk gezag, waarna de tocht door het dorp wordt gemaakt richting schietterrein. Daar aangekomen wordt eerst de inwendige mens versterkt door het nuttigen van broodjes en soep. Na de pauze trekt men rond de schutsboom en wordt deze gevrijd, waarna de koningsvogel erop geplaatst wordt. Burgemeester Elly Blanksma van de gemeente Helmond lost het openingsschot, waarna de strijd kan beginnen. Tijdens de zinderende strijd weet Louis Boudewijns bij het 105de schot het koningszilver te bemachtigen, door het laatste stuk van de vogel er af te schieten. Hij mag zich de komende drie jaar koning noemen. Na de officiële handwassing wordt het koningsvest omgehangen. De nieuwe koning mag traditiegetrouw over het vaandel lopen richting de schutsboom. De erewijn wordt geschonken en hiermee is het officiële gedeelte afgesloten. ■

Koning Louis Boudewijns en Maria Boudewijns de Wit

Gildekapel tien jaar

Zondag 8 september 2013 viert het Sint Antonius Abt gilde, Deurne het tienjarig bestaan van de gildekapel. Voor deze dag zijn de andere Deurnese gilden uitgenodigd, te weten: Sint Jorisgilde, Deurne, Sint Willibrordusgilde, Vlieden en Sint Hubertusgilde, Liessel. Gastgilde is het Willibrordusgilde, Bakel. Ook de notabelen uit Deurne zijn uitgenodigd alsook een afvaardiging van de Kring Peelland. We komen daarvoor om één uur bijeen in gildehuis Van de Putten, vanwaar we gezamenlijk optrekken naar de gildekapel aan het Haageind. Na een voorwoord van hoofdman Laurens Adriaans begint de middag met een gebedsdienst, voorgedaan door pastoor Paul Janssen met zang van het gildekoor van de vier Deurnese Gilden. Hierna wordt een gezamenlijke vendelgroet gebracht aan de kapel door de gilden. Verder is er een activiteitenmiddag met spellen en kruisboogschieten op wip voor de volwassenen en buksschieten op wip voor de jeugd. Om half vijf krijgen de gastgilden en genodigden een hapje eten aangeboden (frietwagen) waarna men om omstreeks zes uur teruggaat naar het gildehuis. ■

De gebedsdienst vóór de gildekapel.

NBFS geweerschieten in Lierop

Zondag 1 september 2013 zijn het Lieropse gilde O.L.V. van de Zeven Weeën en het Sint Antonius Abtgilde aan de beurt om het geweerschieten te organiseren. Na een woordje van burgemeester Veltman, de plaatsvervangende federatievoorzitter, Henk de Hair en de hoofdmannen van de Lieropse gilden, wordt het festijn geopend door de voorzitter van het Kwartier van Oirschot, Jan van Riel. Het federatiebestuur is goed vertegenwoordigd. Wel is het jammer dat de Europakoning, koos voor een schuttersfestijn in Duitsland boven het federatieschieten. Het is ook jammer dat de opkomst van schutters minimaal is. Slechts 53 schutters zijn aanwezig, die acht korpsen en acht viertallen vormen. Om deze wedstrijd in stand te houden zal er toch een beroep gedaan moeten worden op de schutters van de federatie, want deze trieste opkomst hangt als een donkere wolk boven het bestaan hiervan. Ondanks dit alles is het toch een gezellige, maar vooral een sportieve schietwedstrijd en na een spannende strijd wordt bekend gemaakt wie de prijzen heeft behaald. Deze worden door de kringvoorzitter van Kring

Kempenland, Felix Crooijmans, uitgereikt. Volgend jaar is het Kwartier van Oirschot aan de beurt. ■

V.l.n.r. Antwan de Pinth, Angel van Moorsel, Felix Crooijmans en Mathieu Scheepers.

Rechtgezet

In nummer 3/2013 staat bij het kringsnieuws van Peelland op blz. 159 een bericht over het koningschieten bij het Sint Catharinagilde, Helmond. Hier zou Ron Peters zich koning hebben geschoten. De redactie heeft een heel verkeerd bericht hierover binnengekregen. Het was niet op 7 juli en het was ook niet Ron Peters die zich koning schoot.

Hieronder het juiste bericht.

Marco van der Burgt nieuwe Koning Sint Catharinagilde Helmond

Tijdens het jaarlijkse koningschieten op zondag 14 juli 2013 is Marco van der Burgt de nieuwe koning van het Sint Catharinagilde Helmond geworden. Bij het 89e schot weet hij het koningszilver te bemachtigen. Marco is binnen het gilde secretaris/penningmeester en is voor eerste keer koning van het gilde.

Het is een zeer spannende wedstrijd geweest, waarbij een groot aantal broeders er op gebrand zijn om het koningschap te verwerven. Het Catharinagilde schiet dit jaar voor de eerste keer op de nieuwe locatie in Binderen. De nieuwe gildekoning is erg trots dat hij zich voor een jaar koning van het Catharinagilde mag noemen. Marco van der Burgt: "het is zo mooi om van zo'n oud gilde koning te zijn en dan op deze historische plek bij ons nieuwe gebouw, gewoon geweldig". Ereschutter is dit jaar Rik Bosma die de vogel naar beneden weet te halen. Bij het schieten voor de jeugd weet Isa Verhofstadt het fel begeerde erekruis te verwerven. Het Catharinagilde mag zich verheugen in een grote belangstelling vanuit de buurt en van gasten uit de kring. ■

Koning Marco van der Burgt.

Nieuwe koning Sint Margarethagilde, Aarle-Rixtel

Maandag 19 augustus 2013, tijdens de kermis in Aarle-Rixtel, vindt bij het Sint Margarethagilde het driejaarlijkse koningschieten plaats. Samen met het Onze Lieve Vrouwegilde trekt men met de koningsvogel in het midden naar het gildeterrein met nieuwe schietmast aan de Havenweg. Voor het koningschieten hebben zich vijf gildebroeders aangemeld: Harrie van Ganzenwinkel, Wim van Elten, Toon Thijssen, Ed Vincent en natuurlijk de "afgaande" koning Ronald de Jong. Om de boom te "vrijen", worden door de burgemeester en de diaken de eerste schoten op de vogel gelost. Hierna mag de "afgaande" koning driemaal schieten. Aansluitend wordt er geloot voor de schietvolgorde, en kan de strijd beginnen. Om ongeveer kwart over zes stijgt de spanning ten top als de vogel begint te wankelen. Onder het tromgeroffel van de tamboers weet Harrie van Ganzenwinkel met het 306e schot het laatste stuk van de koningsvogel naar beneden te halen, en schiet zich daarmee tot nieuwe koning. Zoals gebruikelijk wordt de nieuwbakken koning in een triomftocht naar het gildehuis "De Vrienden" gebracht, waar deze het gildehuis betreedt over het gildevaandel. ■

De nieuwe koning met echtgenote en twee zonen en twee kleinkinderen.

Koningschieten en nieuwe gildeheer Lieshout

Het verwachtingspatroon is alom bekend: *'oude koning – hapje – drankje – praatje – vendelen en natuurlijk ook schieten ...en doe óók nog maar een drankje'*.

Op kermismaandag, 2 september 2013, vindt er naast de verschietsingen om het nieuwe koning- en erekoningschap bij het gilde in Lieshout, een vermeldenswaardige nevenactiviteit plaats.

Tijdens de traditionele ontvangst op het gemeentehuis van Laarbeek is, na de gebruikelijke uitwisseling van vriendelijkheden, de nieuwe gildeheer van ons gilde geïnstalleerd. Pater Arie Wester en zijn 'rechterhand/assistent' broeder Jozep Lucas, verzorgen sinds enige maanden de kerkelijke diensten in Lieshout. Na contacten met het gilde bleek pater Wester, evenals zijn metgezel gecharmeerd te zijn van de gildegedachten. Aan het verzoek aan pater Wester, om onze al langere tijd bestaande vacature voor gildeheer in te vullen, wordt door hem graag gehoor gegeven. Met de overdracht van de gildehoed en sjerp aan beiden, zijn de installatie en het opheffen van de vacature bekrachtigd. Aangenomen mag dus worden dat de zorg voor het geestelijke welzijn van de gildebroeders weer voor jaren op goede wijze zal zijn gewaarborgd. Na vele schoten op de koningsvogel, 226 resp.174, heeft Ad Donkers met zijn koningin Erna de koningstitel overgenomen van Frans en Rikie Manders, terwijl Gerrit van Kaathoven zijn titel van erekoning prolongeerde. Voor koning Ad is het koningschap niet nieuw, het lukt hem in 2004 ook al. Geheel volgens bovenvermeld verwachtingspatroon werd de dag 'als geslaagd' ervaren. ■

V.l.n.r. onze voorzitter, pater Arie Wester en broeder Jozep.

Hoe eerlijkheid verbreedt,... en schijnbaar kleine zaken ook gelukkig maken

Een vriendelijk en ludiek einde aan een dag 'Koningschieten in Lieshout' op 2 september 2013 wordt gevormd door een missie van het Onze Lieve Vrouwegilde uit Aarle-Rixtel. Zij komen naast, een vendelgroet voor onze nieuwe koning en erekoning, ook een foutje herstellen dat ontstaan is op de kringgildedag Peelland in Boekel. Trots zijn we op het schild dat we verdiend hebben met de 'geheime beoordeling' die dag, voor het 'Gilde met de Beste Uitstraling'. Trots ook zijn we op onze Eerste prijs in het 'Algemeen klassement'. De Ereprijs in deze klasse is echter voor het Onze Lieve Vrouwegilde, Aarle Rixtel, maar dat blijkt een foutje na hertelling van de punten. Ook de 'Ereprijs in het Algemeen klassement' behoort het Sint-Servatiusgilde toe te komen. Daarom komt het Aarlese gilde, indachtig de gedachte 'ere wie ere toekomt', het schild ruilen voor het schild 'Eerste prijs'. En zoals uit de op rijm gestelde proclamatie blijkt, gebeurt dit met enige pijn in het hart. Hetgeen ook mag blijken uit een los meegeleverd zilveren speld met de OLV beeltenis, tezamen met de vraag of het kleinnood vast gesoldeerd kon worden aan het Ereschild, omdat het toch ook een beetje hun schild was geworden. Dit wordt natuurlijk toegezegd met de mededeling dat het Lieshoutse gilde, het schild 'Eerste prijs' in Aarle Rixtel zal komen afleveren, ook voorzien van een zilveren beeltenis, nu van Sint-Servatius, want ook wij zijn gehecht geraakt aan ons schild. Dit alles onder het toezien oog van de meegereisde Peellandse kringvoorzitter. ■

De voorlezing van de proclamatie.

Titel “Klokkenkoning 2013” voor Henry van der Putten

Kermisdinsdag, 20 augustus 2013 weet Henry van der Putten op het “Jan van Doorenpaviljoen” met een gericht schot de resten van de vogel naar beneden te halen en de titel “klokkenkoning 2013” in de wacht te slepen. Het is voor Henry de tweede titel in de korte historie van het “Klokkenkoningschieten”. Een prachtige tafelbel waarin zijn naam voor eeuwig gegoten wordt, geschonken door de firma Petit en Fritsen, is zijn eigendom geworden. Hij mag vele felicitaties in ontvangst nemen. De kermis werd zaterdag 17 augustus 2013 door de tamboers geopend met het aanzeggen van de kermis bij de leden, waarna het voltallige gilde de aftrap verzorgde bij verzorgingstehuis “Zonnetij”. Na een korte vendelgroet aan gildeheer Martien Verberne worden traditioneel de plaatselijke cafés bezocht om ook hier te melden dat de kermis begonnen was. Het is sowieso een mooie kermis samen met zuster Gilde Sint Margaretha. Zij hebben op kermismaandag het koningschieten op een zeer gezellig gildeterrein aan de Havenweg. Onder een gunstig gesternte weet Harrie van Ganzenwinkel zich tot koning te schieten. Een waar volksfeest. Kortom een kermis die zijn weerga niet kent. ■

Henry van der Putten heeft zojuist de tafelbel ontvangen.

Gemeentekoning Gemert-Bakel

Zaterdag 17 augustus 2013 klonk er een dof tromgeroffel door de straten van Bakel. Nieuwsgierig naar wat er aan de hand is kijken vele winkellende mensen naar de bonte stoet die voorbij komt. Het is voor de tweede maal dat de gilden uit onze gemeente Gemert-Bakel een verbroederingsfeest houden en dit jaar is het Sint Willibrordusgilde uit Bakel aan de beurt het te organiseren. Tegen twee uur vertrekt men naar het schietterrein, om te strijden wie zich er de komende drie jaar gemeentekoning mag noemen. Na een enerverende strijd is met het 105e schot, Theo Raijmakers, Sint Willibrordusgilde, die de vogel naar beneden doet tuimelen. Helaas voor het Antoniusgilde en het Sint Jorisgilde Gemert, is het weer een Bakelse schutter die met de eer gaat strijken. Burgemeester Jan van Zomeren is speciaal over komen vliegen om de nieuwe koning het koningsschild van de gemeente Gemert-Bakel om te hangen. Na de broederlijke maar gezellige strijd trekt men naar het gildehuis voor een gezellig samenzijn dat wordt besloten met een barbecue. Over drie jaar is het Sint Jorisgilde aan de beurt om dit verbroederingsfeest te organiseren. Als dan weer een Bakelse schutter het gelukt de vogel neer te halen, blijft het schild voorgoed in Bakel. ■

Jan van Zomeren met de nieuwe gemeentekoning Theo Raijmakers.

Is Jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

Drie jubilarissen Onze Lieve Vrouwegilde

Op zaterdag 14 september 2013 worden tijdens teerdag drie jubilarissen in het zonnetje gezet. Chris Arts en Henk van de Ven zijn beiden vijftig jaar lid en Tjeu van Bracht zestig jaar. Chris Arts, is als tamboer begonnen en is een kleine dertig jaar penningmeester en bestuurslid geweest. De kroon op zijn werk is het koningschap in 1999. Op dit moment is Chris zilverdrager. Bij zijn afscheid als penningmeester is Chris benoemd tot erebroeder. Henk van de Ven begint als vendelier en is jarenlang met enige onderbrekingen lid van het bestuur, waarvan nu nog vicevoorzitter. Hij is een aantal jaren secretaris geweest en actief geweest als bouwmeester tijdens de bouw van het "Jan van Doorenpaviljoen". Als klap op de vuurpijl wordt hij in 2005 koning van de Blauwe Schut. Voor al deze werkzaamheden krijgt Henk, afgelopen mei, een koninklijke onderscheiding. Tjeu van Bracht wordt als achtjarig menneke tamboer. Hij moet echter het werk als kastelein van zijn vader overnemen, waardoor er helaas weinig tijd over blijft om nog als tamboer de straat op te gaan. Doordat de Blauwe Schut in "Café van Bracht" de thuishaven heeft is Tjeu tot op de dag van vandaag altijd lid en onze Hospes gebleven. De receptie die volgde werd druk bezocht. ■

Henk van de Ven, 50 jaar.

Chris Arts, 50 jaar.

Tjeu van Bracht, 60 jaar.

Koningschieten Kloveniersgilde Sint. Antonius Abt Terheijden

Op Prinsjesdag krijgt Terheijden een nieuwe koning en een nieuwe koningin. Die dag wordt gekenmerkt door regen en een winterse temperatuur van nauwelijks 13°C. Toch, ingevolge het reglement, moet de traditionele verschiëting doorgaan. Nadat het gilde de (oud)koningin en de (oud)koning aan huis heeft afgehaald en de 2 eredekens en de gildeheer hun ereschoten hebben gelost, begint om 11.30 uur voor 18 broeders en 10 zusters de spannende strijd om 2 nieuwe vorsten. Al spoedig dwarrelen de eerste dahlia's naar beneden en verschillende houtsplinters vallen op de grond. Om 12.34 uur stijgt een gejuich op. Het laatste stukje vogel aan "de mannenboom" is waarschijnlijk gevallen. De ouderman, C. Snellens, mag dan met een verrekijker controleren of er geen fouten gemaakt zijn. Cees bevestigt dat alles eraf is en Cees van de Luijtgarden is de nieuwe gildekoning in 2013. 128 Schoten zijn er voor nodig geweest. In verhouding tot voorgaande jaren zijn de broeders snel klaar met schieten. Bij de zusters duurt het precies een half uur langer voordat de vogel eraf is. Jessica Bruijns schiet het laatste stukje eraf. Hier zijn 155 schoten nodig om een nieuwe koningin voor één jaar te hebben. ■

Het koningspaar van Terheijden.

JAC KNAPEN

Sint-Joris, Asten (Peelland)

Op 13 september 2013 overleed gildebroeder Jac Knapen (70). Jac hoorde in 2006 bij de twaalf herstarters en kreeg in de overheid de functie pr. Hij was een waardevol bestuurder en leverde een grote bijdrage aan de groei van het gilde en actief op veel fronten. Hij werd hiervoor in 2010 onderscheiden tot lid in de orde van Oranje Nassau.

CHRIS STEVENS

Sint-Joris, Asten (Peelland)

Op 30 september 2013 overleed gildebroeder Chris Stevens (67). Ook Chris hoorde in 2006 bij de twaalf herstarters en kreeg in de overheid de functie deken vendeliers. Hij was een enthousiast bestuurder en bij vele activiteiten betrokken.

SJACK VAN DEN HEUVEL

Sint-Hubertus, Berkel (Maasland)

Op 30 augustus 2013 is na een korte ziekte Sjack overleden. Hij was gildebroeder en kastelein van café Concordia, waar wij als gilde thuis waren.

JAN MAAS

Sint-Catharina en Barbara, Eersel (Kempenland)

Op 12 juli 2013 is Jan (67) overleden. Jan was lid sinds 1976, in 2006 heeft hij de organisatie van de Kringdag Kempenland getrokken. Ook stond hij aan de basis van onze website en nieuwsbrief. In 2008 heeft Jan in navolging van zijn grootvader het hoofdvaandel gepacht en trad toe tot de overheid.

JO GEERTS

Sint-Joris & Sint-Catharina, Gemonde (Maasland)

Op 3 augustus 2013 overleed Jo Geerts (78). Jo was ruim zestig jaar lid. Hij bekleedde binnen het gilde diverse functies, zoals: vaandrig, koning en oude deken. Hij maakte tevens lange tijd deel uit van het bestuur.

PIET JANSSEN

Sint-Joris, Gestel en Blaarthem (Kempenland)

Op 8 oktober 2013 overleed Piet Janssen (89), gildebroeder vanaf 1959. In de periode 1974-1990 had hij zitting in de overheid als deken-schatbewaarder. Vanaf 1986 tot enkele jaren geleden was Piet zilverdrager. Voor zijn trouwe lidmaatschap en grote inzet ontving hij de zilveren speld van zijn eigen gilde en het zilveren en gouden schild van Kring Kempenland.

JANUS BRUURS

Sint-Catharina, Hilvarenbeek (Kwartier van Oirschot)

Het gilde Sint Catharina, Hilvarenbeek heeft afscheid moeten nemen van Janus Bruurs (91), die op 21 juli 2013 overleed. Janus werd geïnstalleerd in 1985 en heeft sinds dat moment praktisch nooit een avond, wedstrijd of gildedag gemist. Hij was tot het laatste moment actief schutter en deed in 2012 nog een gooi naar het koningschap. Als oud-koning was hij drager van één koningskruis en was een trotse bezitter van een kringonderscheiding.

KOOS VAN GORP

Sint-Joris, Hoogeloon (Kwartier van Oirschot)

Op 6 augustus 2013 overleed op 88 jarige leeftijd mevrouw Koos van Gorp- van de Huijgevoort, gildezuster van het gilde Sint Joris uit Hoogeloon.

JOHAN BOS

Sint-Hubertus, Leur (Baronie en Markiezaat)

Op 25 oktober 2013 is koningsdeken Johan Bos (78) overleden. Johan was een gildebroeder van het eerste uur. Hij heeft in de beginjaren van het gilde zijn werkplaats aangeboden als onderkomen voor ons gilde. Als dekenschatbewaarder heeft hij het gilde vorm gegeven. In 2010 schoot Johan zich tot koning.

JANUS BRESSERS

Sint-Antonius Abt, Liempde (Kwartier van Oirschot)

Op 9 juli 2013 heeft Gilde Sint Antonius Abt Liempde afscheid genomen van Janus Bressers (87). Vanaf de oprichting van het gilde in 1986 was het schietterrein met gildehonk op het erf achter zijn huis aan De Sort. Janus was een joviale en betrokken lid. Hij was koning van 1993 tot 1995. Drie weken nadien is ook zijn vrouw Marietje, waarmee hij begin juni zestig jaar getrouwd was, overleden.

PIET VERBERNE

Sint-Antonius Abt, Lierop (Peelland)

14 Augustus 2013 is Piet Verberne (81) overleden. Piet was 51 jaar lid, van 1962-1964 koning, 1992-1996 overheidslid, 2006 gildelid van het jaar. In 2012 werd hij vereerd met een kringonderscheiding.

DRIEK VAN DE VEN

Sint-Antonius Abt, Lierop (Peelland)

17 September 2013 is onze oudste gildebroeder Driek van de Ven (Gzn) (90) overleden. Driek was bijna 75 jaar lid. Hij was een van de jongemannen die na de Tweede Wereldoorlog het gilde weer leven inblies. Op 5 mei 1947 was hij als vendelier aanwezig tijdens het bezoek van koningin Wilhelmina aan Amsterdam en weer een jaar later bij haar gouden regeringsjubileum en troonsafstand.

HARRIE VERBERNE

Sint-Antonius Abt, Lierop (Peelland)

Op 17 oktober 2013 overleed Harrie Verberne (87). Harrie was lid sinds 1945 en zat als lid in de overheid van 1965 tot 1992. Hij was vaandrig van 1948 tot 2008 en koning van 1980 tot 1982. Harrie kreeg diverse onderscheidingen: de gemeentelijke, 1990; erebroeder in groen, 1992; een kringonderscheiding van Peelland en een koninklijke onderscheiding, beiden in 1995.

SJAAK VORSTENBOSCH

Sint-Servatius, Lieshout (Peelland)

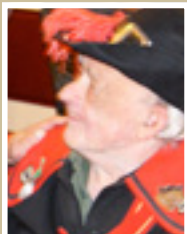
Op zondag 20 oktober 2013 is Sjaak Vorstenbosch (71) overleden. Sjaak was ruim vijftig jaar lid, eerst als schutter bij 'Sint Servatius' en vanaf 1980 deken-schatbewaarder. Hem werden ook nog nevenactiviteiten toevertrouwd.

ANTOON VAN VELDHOVEN

Sint-Ambrosius, Loon op Zand (Maasland)

Op 15 augustus 2013 is erelid Antoon van Veldhoven (90) overleden. Antoon was al lid sinds 1945 en heeft tijdens zijn lidmaatschap een grote bijdrage geleverd aan ons gilde. Hij was drager van de eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau in Zilver en erebestuurslid van de Koninklijke Harmonie Sophia's Vereniging, Loon op Zand.

REIN VAN TUIJL

Sint-Lambertus, Maren-Kessel (Maasland)

26 September 2013 is gildelid Rein van Tuijl (79) overleden. Rein is in 1951 op 18-jarige leeftijd ingevendeld als vendelier en is dat 35 jaar lang geweest. In 1991 schoot hij zich koning en in 2001 was vijftig jaar lid.

In 2011 ontving hij de kringonderscheiding in zilver bij zijn zestigjarig lidmaatschap.

JAN DENISSEN

Sint-Joris, Middelbeers (Kwartier van Oirschot)

Op donderdag 26 september 2013 ontving het gilde Sint Joris, Middelbeers het droevige nieuws dat gildebroeder Jan Denissen (81) was overleden. Jan was 42 jaar lid en was, tot een aantal jaren terug, een trouwe bezoeker aan de gilde activiteiten. Sint Joris herdenkt Jan als een gildebroeder die altijd voor iedereen klaar stond.

JAN VAN DE PAS

Sint-Joris, Middelbeers (Kwartier van Oirschot)

Op zaterdag 14 september 2013 ontving Sint Joris, Middelbeers het nieuws dat gildebroeder Jan van de Pas (61) is overleden. Jan was 43 jaar lid van het gilde.

ADRIAAN VAN DE WESTERLO

Sint-Antonius, Stiphout (Peelland)

Op maandag 9 september 2013 is gildebroeder Adriaan van de Westerlo gestorven.

Adriaan was ruim 52 jaar lid als piekenier. Het gilde was een plek waar hij graag bij wilde horen. Vrijwel nooit liet hij verstek gaan. Het gilde verliest in Adriaan een trouwe en gewaardeerde gildebroeder.

JOS SWINKELS

Sint-Martinus, Tongelre (Kempenland)

Jos (52) was vele jaren vendelier. Nadat hij getrouwd was, en daarnaast ook nog een drukke baan had, deed hij het wat kalmer aan. Nu zijn kinderen groter werden, besloot hij om weer als actief gildebroeder aan de slag te gaan. Helaas heeft tijdens een vakantie in Bulgarije zijn hart het begeven.

FRANS HURKMANS

Sint-Jan Baptista, Leenderstrijp (Kempenland)

Op 9 augustus 2013 overleed gildebroeder Frans Hurkmans (61). Sinds 1995 was hij lid.

Frans is nooit geüniformeerd geweest, maar wel een lid waar een beroep op gedaan kon worden. Zo zorgde hij in 1995 en in 2003 bij de door ons georganiseerde gildefeesten voor de elektriciteit. Hij deed veel hand en spandiensten. Hij was Lid in de Orde van Oranje Nassau.

JOSÉ HUISMAN-DE BIE

Sint-Barbara en Sint-Lucia, Uden (Maasland)

Op 5 maart 2013 overleed gildezuster en hoofdman José Huisman-de Bie (68). Zij was zeer betrokken bij de heropricting van het Udense Gilde in 2008 en het kerkelijk ontwaken in 2010. Sinds 2008 had zij als deken luitenant zitting in de overheid en is 15 november 2011 gekozen tot hoofdman. José was één van de drijvende krachten binnen het gilde en had oog voor tradities, maar wel met een eigen kijk daarop! Ook was zij een groot voorvechtster van vrouwen binnen het gildewezen.

BART VAN HEZEWIJK

Sint-Barbara en Sint- Lucia, Uden (Maasland)

Op 25 juli 2013 is in de gezegende leeftijd van 100 jaar overleden gildebrouder Bart van Hezewijk. Op 9 maart 2013 vierde hij nog zijn 100ste verjaardag. Bart was bijzonder blij met de heroprichting van het Udense gilde.

PIET BOGMANS

Sancta Barbara, Oirschot (Kwartier van Oirschot)

Met het overlijden van Piet Bogmans (78) op 21 september 2013 verliest het gilde Sancta Barbara uit Oirschot een markante man met de grote snor. Piet is meer dan vijftig jaar lid geweest, waarvan 36 jaar als keizer. Piet heeft jaren in de overheid gezeten en heeft vijf koningstitels binnen gehaald. In 1977 werd hij keizer.

CEES VAN DE SANDE

Sancta Barbara, Oirschot (Kwartier van Oirschot)

Op 25 juli 2013 kreeg het gilde Sancta Barbara uit Oirschot het bericht dat hun raadsheer Cees van de Sande (69) was overleden. In de 29 jaar dat Cees lid was van het gilde heeft hij vele functies bekleed. Hij was jaren penningmeester en behaalde hij in 1989 en in 1993 de koningstitel.

Van 1999 t/m 2005 vervulde Cees de functie als hoofdman. Jaren was hij lid van de schietcommissie kruisboog op wip bij het Kwartier van Oirschot.

TOON VAN DE SCHOOT

Sancta Barbara, Oirschot (Kwartier van Oirschot)

Op 22 mei 2013 overleed Toon van de Schoot (94) raadsheer van het gilde Sancta Barbara, Oirschot.

Toon was de oudste gildebrouder en betrokken bij de doorstart in 1951. Toon heeft vele jaren in de overheid gezeten als secretaris en penningmeester. In 1977 schoot Toon zich tot koning, na het behalen van het keizerschap van Piet Bogmans. Van 1983 t/m 1989 is Toon hoofdman geweest en daarna benoemd tot raadsheer.

CEES VAN DEN HOUT

Sint-Joris, Oirschot (Kwartier van Oirschot)

Tijdens de teerdag van het Sint Jorisdag, 27 mei 2013, werd Cees van Hout gehuldigd voor zijn 25-jarig lidmaatschap. Hij overleed plotseling op 18 juni 2013.

CEES VAN VEGHEL

Sint-Joris, Oostelbeers (Kwartier van Oirschot)

Op vrijdag 5 juli 2013, nog geen week na het koningschieten, bereikte ons het droevige bericht dat Cees van Veghel (87) is overleden. Cees is bijna 65 jaar lid geweest van het gilde.

HUUB SPOORMANS

Sint-Sebastiaan, Oss (Maasland)

Op 12 juli 2013 overleed gildebrouder Huub Spoormans (67). Huub werd niet alleen erg geëerd op zijn werkterrein als anesthesioloog, maar was ook een verenigingsman die goed met mensen om kon gaan. Voor zijn maatschappelijke verdiensten werd hij enkele jaren geleden opgenomen in de orde van Oranje-Nassau. Huub was een van de medeoprichters van het gilde. Een aantal jaren was hij actief in de commissie heraldiek en kleding en de laatste tijd zette hij zich in voor de bouwcommissie.

WIM VAN DE VEN

Sint-Barbara, Veghel (Maasland)

Op 3 augustus 2013 is gildebrouder Wim van de Ven gestorven. Hij was sinds de herleving in 1980 lid. In 1983 trad Wim toe tot de overheid in de functie van Schutdeken. Hij zou een record vestigen door 20 jaar lang in de Overheid te blijven. Wim was tevens lid van de introductiecommissie.

JAC PETERS

Sint-Caecilia, Veldhoven (Kempenland)

Op 30 augustus 2013 overleed gildebrouder/tamboer Jac Peters (80). Hij was lid sinds 1949. Hij zou geïnterviewd worden voor De Gildetrom wegens zijn 60-jarig lidmaatschap. Het heeft niet zo mogen zijn.

FONS COPPELMANS

Sint-Brigida, Nettersel (Kwartier van Oirschot)

Op 7 november 2013 is erehoofdman Fons Coppelmans (83) jarige overleden. Hij was 55 jaar lid en van 1971 tot 2003 hoofdman. In 2003 is Fons benoemd tot erehoofdman. Hij was Ridder in de orde van Oranje-Nassau.

TOON HENDRIKS

Sint-Brigida, Nettersel (Kwartier van Oirschot)

Op 9 november 2013 is dekschatbewaarder Toon Hendriks (78) plotseling overleden. Hij was 55 jaar lid en sinds 1979 lid van de overheid. Hij was van 1994 tot 1997 koning en tot heden actief als kruisboogschutter, vendelier en lid van de schietcommissie. Ook was hij Lid in de orde van Oranje-Nassau.

Mogen zij allen rusten in vrede

VAN LOON

CONFECTIE

GILDENKLEDING MET "TRADITIE"

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN OFFERTE AAN!

WWW.VANLOONCONFECTIE.NL INFO@VANLOONCONFECTIE.NL TEL.: 06-28459024

Vaandels, Vendels en Vlaggen

Joke Willigers

Zand 33, 5757 RX Liessel
Tel.: (0493) 34 25 68 Fax (0842) 25 21 71
info@willigers.eu www.vaandel-vendel.nl

olafs

T 06 101 950 77

graphic & webdesign

Hooiland 15 | 5663 HL Geldrop | info@olafs.nl | www.olafs.nl

GILDETROM AD KOLSTERS

HET ADRES VOOR AL UW
REPARATIE EN NIEUWE GILDENTROM

Lindenlaan 25A
5688BM Oirschot
Tel: 0499-574552

WWW.GILDETROM.COM

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. (0485) 38 33 66
www.edelsmidpeters.nl

Blinkt uit in vakmanschap

Het kost maar 5 euro

Het kost maar 5 euro om een advertentie van vier regels in 'De Gildetrom' te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal 4 Gildetrom regels, sturen aan:
De Gildetrom, Beukendreef 39, 5056 CA
Berkel-Enschoot. Voeg het geld in contanten er bij.

Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden

GILDEFEESTEN IN 2014

Federatieve toernooien:

- Het Boogschieten op wip in april (m.u.v. de vierde zondag);
- Het VTBS-toernooi op de derde zondag in september;
- Het gewerschieten in oktober.

26 april	Gildecongres te Zoutleeuw, België
27 april	NBFS-toernooi kruisboog op wip bij Sint-Dionysiusgilde, Heijen.
18 mei:	Vrij gildefeest, Sint-Catharinagilde, Moergestel.
01 juni:	Kringdag Kempenland, Sint-Jansgilde, Soerendonk.
01 juni:	Kringdag Peelland, Sint-Antonius Abtgilde, Lierop.
15 juni	Vrije gildedag, Sint-Antonius/Sint-Sebastiaan en H. Sacramentsgilde Beugen.
06 juli	Kringdag Baronie en Markiezaat Sint-Ambrosiusgilde, Gilze.
20 juli	Kringdag Maasland Sint-Lambertusgilde, Maren-Kessel.
24 aug	Vrije gildedag, Gilde Salvator Mundi, Oeffelt.
oktober	NBFS-toernooi gewerschieten, Kwartier van Oirschot.
21 sept	NBFS-toernooi VTBS, Kring Peelland, Bakel
11 okt	Hoofdlieëndag 's-Hertogenbosch, opluistering Sint-Lambertusgilde, Someren-Eind.

GILDEFEESTEN IN 2015

Federatieve toernooien:

- Het Boogschieten op wip in april (m.u.v. de vierde zondag);
- Het VTBS-toernooi op de derde zondag in september;
- Het gewerschieten in oktober.

april	NBFS-toernooi kruisboogschieten op wip Kring Baronie en Markiezaat of Peelland.
31 mei	Kringdag Kwartier van Oirschot O.L.V. Broederschap, Oirschot.
07 juni:	Kringdag Kempenland, Sint-Jorisgilde, Bergeijk.
07 juni	Kringdag Peelland, Sint.-Jorisgilde, Asten.
14 juni	Kringdag bij Sint-Jansgilde, Gassel.
05 juli	Vrij gildefeest Sint-Willibrordusgilde, Casteren.
28 - 29 - 30 aug.	Europees Schutters Treffen in Peine (Duitsland).
20 sept	NBFS-toernooi VTBS, Sint-Sebastiaangilde, Lage Mierde.
oktober	NBFS-toernooi gewerschieten Kring Land van Cuijk.
10 okt	Hoofdlieëndag 's-Hertogenbosch, opluistering Kring Baronie en Markiezaat.

GILDEFEESTEN IN 2016

Federatieve toernooien:

- Het Boogschieten op wip in april (m.u.v. de vierde zondag);
- Het VTBS-toernooi op de derde zondag in september;
- Het gewerschieten in oktober.

05 juni	Kringdag Kempenland, Sint-Luciagilde, Steensel
12 juni	Vrij gildefeest Sint-Barbaragilde, Ravenstein.
18 sept	NBFS-toernooi VTBS, Kring Baronie en Markiezaat.
oktober	NBFS gewerschieten Kring Kempenland.
08 okt	Hoofdlieëndag 's-Hertogenbosch, opluistering Kring Land van Cuijk.

GILDEFEESTEN IN 2020

12 juli	Vrij gildefeest Sint-Antonius Abtgilde, Deurne.
---------	---

GILDEFEESTEN IN 2024

02 juni	Kringgildedag Peelland, Onze Lieve Vrouwgilde, Aarle-Rixtel.
---------	--

Ik had al eens een paar keer iets gehoord over een gilde in Neerlangel. Dat gilde zou een kerkje geadopteerd hebben. Toen ik het gilde niet kon vinden in het gildevademecum werd ik echt nieuwsgierig. Door te googelen kwam ik er achter dat Neerlangel bij Ravenstein hoorde. Van het Sint-Barbaragilde uit Ravenstein kreeg ik het telefoonnummer van de secretaris van het Sint-Jansgilde en maakte ik een afspraak om kennis te komen maken.

Het Sint-Jansgilde te Neerlangel

EEN TIJDLOZE OMGEVING

Hoewel ik aan de Maasdijk in Neerlangel moet zijn kent mijn navigatiesysteem het adres niet, daarom tik ik Ravenstein in en warempel op een gegeven moment rijd ik over de Maasdijk in Ravenstein en kom dan in Neerlangel uit. Het dorp bestaat uit twee straten met ongeveer 25 huizen. Vlak bij de kruising staat, naast een intiem kerkhofje in de luwte van een bomenrijk kerkplein een kleine kerk: de Sint-Jan de Doperkerk. Ik moet bij een boerderij zijn en rijd het erf op, maar er is niemand. Dan komt er een man aan fietsen. Het blijkt Joop Peters te zijn, hij is secretaris en gildekoning. We lopen de boerderij in waar Bernard Brands, de voorzitter van het gilde, woont. Bernard is niet binnen. We gaan hem zoeken en vinden hem bij een schuur aan de overkant van de straat. Bernard blijkt net klaar te zijn met hooien. Hij nodigt Joop en mij uit op zijn terras, het is de eerste zonnige dag van het jaar. Ik leer twee mensen kennen die meer dan begaan zijn met het doel van hun gilde en ik geniet van het gesprek, de avondzon en zingende vogels.

WAAROM GEEN LID VAN DE NBFS?

Neerlangel heeft maar één vereniging: het Sint-Jansgilde met 37 leden, waarvan 15 broeders en 22 zusters. Joop: "In Escharen was ik lid van het gilde, hier ben ik lid van Sint-Jan." En daar is alles mee gezegd. Het Sint-Jansgilde is een echte broederschap en heeft maar één doel en dat is het in stand houden van de Sint-Jansviering en daar hoort de zorg voor het Sint-Janskerkje bij. Bernard: "Wij hebben een gezamenlijke beleving. De Sint-Jansviering is voor ons de start van een nieuwe periode. We zijn samen met gelijkgestemden, we krijgen er een oppepper van en kunnen er dan weer tegen." Joop vindt niets mooier dan de

kinderen die op het eind van de viering in een grote stoet bij het altaar terugkomen en de priester het door hen geplukte bloemenboeket aanbieden, wat gedroogd wordt en met kerstmis als Sint-Jansstro in de kribbe wordt gelegd. Het feit dat er voor het gilde maar één ding bestaat is ook de reden dat men niet gekozen heeft voor aansluiting bij een kring en de federatie.

GEEN GEWOON GILDE

Als ik meer weer wil weten over het gilde beginnen de woorden uit Joops mond te stromen. Het is net als het water dat achter de Maasdijk door de rivier stroomt, er vloeien meer woorden, buiteland over elkaar tot een stroom van informatie. Aangenomen wordt dat het gilde ruim 350 jaar oud is. Alle papieren en afschriften zijn verloren gegaan, zodat alleen het zilver nog van het verleden spreekt. Dit zilver dateert van 1710 tot 1821, toen het gilde een echt schutsgilde was en men op de vogel om de koningstitel schoot.

Vanaf 1821 richtte het gilde zich nadrukkelijk

op het organiseren van de Sint-Jansprocessie, waren er geen schietwedstrijden meer en werd de koning voor het leven gekozen. Het eerste schild van een gekozen koning is uit 1922. Uit het reglement van 1946 blijkt dat de dekens geen bestuursleden waren maar dragers van het baldakijn tijdens de Sint-Jansprocessie. De gekozen koning was tevens de voorzitter. Er staan geen gildenpecifieke doelstellingen in dit reglement maar wel afspraken over het regelen van de Sint-Jansprocessie en het begraven van de leden. De betrokkenheid bij het kerkje bleek toen het gilde in 1948 een brief schreef naar bisschop Mutsaerts als protest tegen de dreigende sluiting van de dorpskerk. Hij was het met het gilde eens en de kerk bleef in gebruik voor de zondagviering. Toen Neerlangel als zelfstandige parochie ophield te bestaan werd de rol van het gilde prominenter, het kerkje verloor zijn parochiefunctie maar de jaarlijkse processie bleef totdat - onder andere door de ontkerkelijking - het voortbestaan van de processie in gevaar kwam. In 1970 was de laatste processie.

Het gilde trekt vanaf de dijk naar het Sint-Janskerkje voor het lof, 24 juni 2013.

SINT-JAN NIEUWE STIJL

Begin 1970 hebben de gildeleden nagedacht hoe ze verder wilden gaan en is de Sint-Jansviering nieuwe stijl bedacht: een heilige mis in de open lucht, daarna gezellig samen zijn en het schieten op de vogel. Het gilde uniformeerde zich eenvoudig. Naast het processievaan kwam er een nieuw vaandel met de afbeelding van Sint-Jan, een schild met dezelfde beeltenis, een gildetrom en een schutsboom. Verschillende keren waren uniformering en doelstelling van het gilde punten van discussie en telkens was de eindconclusie: de activiteiten blijven geconcentreerd op de Sint-Jansviering en het uniform blijft sober. Het oude reglement uit 1946 is in 1979 integraal herschreven en daarna zijn er, door de tijdsgeest ingegeven, nog de nodige aanpassingen geweest. Iedereen die zijn roots in het dorp heeft kan lid worden, de automatische combinatie koning/voorzitter is vervallen, het zijn twee functies waarvoor men gekozen wordt. Het begrip dagkoning is in het reglement opgenomen, het is een ceremoniële functie.

VERZET

In 1980 wilde het kerkbestuur het kerkje verhuren en daarna zelfs afstoten en het kerkhof sluiten. Het gilde verzette zich daar tegen. In 1983 kwam er een commissie die zich inzette voor het behoud van het kerkje. In 1987 kwam de Franciscaner pater Jean Baptist Hilligers in een kluis bij het kerkje wonen en kreeg het kerkje voor tien jaar zijn functie als gebedshuis terug. Hilligers bad er elke dag de metten, de lauden en de vespers. In 1997 wilden het bisdom en het kerkbestuur de kerk weer afstoten. Het gilde is toen weer actief aan de slag gegaan om het kerkje te redden. Uiteindelijk heeft de Langelse gemeenschap middels de 'Stichting Neerlangel Historie en Toekomst' in 2008 het beheer over het kerkje gekregen. De stichting heeft in 2010-2011 een grondige restauratie kunnen realiseren en wist zo het kerkje voor de Langelse gemeenschap en de pelgrims te behouden. Joop Peters, die ook secretaris van de stichting is: "Het was een mooie tijd, gemeenschapsbindend."

Een plek om stil te wezen

Toen ik naar Neerlangel ging was ik moe, ik had een hectische dag achter de rug en mijn hoofd zat nog vol met mijn werk. Na het gesprek met Joop en Bernard ben ik geheel hersteld. Bernard neemt me nog meer naar

Het Sint-Jan de Doper kerkje in Neerlangel

- De Sint-Jan De Doper kerk is van origine een oud-Romaans zaalkerkje, gebouwd in de elfde eeuw op een oeverwal van de Maas.
- De tufstenen toren die later met een geleding in baksteen is verhoogd is de oudst overgebleven Romaanse toren in Nederland.
- In 1869 werd het schip van de kerk wegens bouwvalligheid afgebroken en werd op de fundamenteën het huidige neogotische kerkje gebouwd.
- Op 24 juni 2011 is het gerestaureerde, authentiek gebleven, eeuwenoude kerkje heropend.
- Het kerkje is nagenoeg het hele jaar open en voorziet in de behoefte aan een plaats van gebed, rust en bezinning.
- Rond kerst is er een kerststal, op Goede Vrijdag begint om 15.00 uur de kruiswegviering, begin mei wordt de Mariamaand geopend met bloemen en gezang en op zondag 24 juni is er de Sint-Jansviering.

het kerkje want daar ligt een gedicht dat een vrije vertaling is van een gedicht van Ina Broekhuizen-Slot. Bernard vindt dat dit gedicht precies zegt wat hij voelt. Hij heeft gelijk, het gedicht bevestigt mijn positieve ervaring van deze avond en begint zo:

Ik zoek een plek om stil te wezen

In 't lawaai van alle dag

Ik zoek een plek om klein te wezen

Een plaats waar ik even schuilen mag.

DE SINT-JANSVIERING OP 30 JUNI 2013

Bij mijn aankomst om kwart over negen 's morgens lijkt het dorp er klaar voor. Het kerkplein is omgetoverd tot openluchtkathedraal met eiken en beuken als pilaren. In een hoek staat een podium met een altaar erop. Vele rijen stoelen staan klaar, de geluidsinstallatie wordt getest, de koffiebar is in gereedheid, enkele dames maken de laatste details in orde. Het kerkplein is versierd met geelwitte vlaggen en enkele banieren. Ik loop het kerkje binnen en steek een kaars op bij Sint-Jan. Het kerkje geeft rust. Buiten wordt het drukker. De leden van Sint-Jan zijn herkenbaar aan hun zwarte kleding en rode sjerp. Ik vraag hen wat deze dag voor ze betekent. Iemand zegt dat deze dag tekenend is voor de saamhorigheid in het dorp. Paul van der Maas: „Wij zijn blij dat we hier mogen wonen en samen kunnen leven. Neerlangel is klein en hecht maar niet benauwend en verstikkend.” Lilian Tan vindt het lof dat plaatsvindt voor de Sint-Jansviering nog mooier omdat daar de essentie begint en zich uitbreidt naar de mis. Wout Heesen van het Sint-Barbaragilde zegt dat bij zijn gilde de Sint-Jansdag belangrijker is dan een kringdag. Het Barbaragilde vindt het vanzelfsprekend

om op deze dag samen te zijn met het Sint-Jansgilde want ze maken deel uit van dezelfde parochie.

De twee gilden stellen zich op de dijk op waar het ruikt naar lindebloesem en hooi. De gekozen gildekoning Joop Peters draagt het koningsjuweel, Elly Peters is dagkoning en draagt de zilveren koningsschilden uit het verleden. Samen trekken de gilden naar het kerkplein waar - op de gereserveerde rijen voor de gilden na - alle stoelen bezet zijn. Pastoor Joop van Gaalen doet de mis, het thema is: gemeenschap en solidariteit. De kinderen gaan naar de kindernevendienst die in het kerkje gehouden wordt. Ik heb er dertig kinderen geteld, de jongste was nog niet geboren en de oudste hooguit twaalf. Dingeman Knaap vertelt het verhaal van Sint-Jan die de 'uitvinder' van het dopen is. Hij bedacht een symbolische manier hoe mensen, die op willen houden met het doen van slechte dingen, zich schoon kunnen wassen. Dan vertelt Knaap over de betekenis van water en legt daarmee een relatie naar het leven. De kinderen krijgen een vaasje dat ze mogen versieren om daarna bloemen te gaan plukken om de vaasjes te gaan vullen en nog meer bloemen die gedroogd gaan worden.

Na de mis is er tijd voor koffie, herkenning en gezellig samenzijn. Om half een wordt de schutsboom onder tromgeroffel geheven. Op de schutsboom zijn drie vogels bevestigd: een voor het Barbaragilde, een voor het Sint-Jansgilde en een vrije vogel voor niet-leden. Aanwezigen kunnen zich melden en moeten zich identificeren. Gildekoning Joop Peter hangt het koningszilver om de boom en vrijt de boom. Dan begint het schieten en lijkt het toneel weer 'des gilden'. Toch is er een verschil:

er wordt niet om de titel van koning maar die van dagkoning geschoten. De winnende schutter schenkt geen koningszilver maar krijgt een eenvoudig schildje zonder poespas. Wim Peters van de Barbara-schutters wint met het 88ste schot de eer van Neerlangel. Hij komt sinds 1966 als Barbara-broeder naar Neerlangel en leidde jarenlang als commandant en nu nog als wapenmeester de wedstrijd in goede banen. Na 90 schoten schiet Marian van Gelder-Elberse uit Berghem zich tot dagkoning van de vrije vogel en Ferry Kuijpers wordt met het 120ste schot dagkoning van Sint-Jan.

Het Sint-Jansgilde van Neerlangel is weliswaar een buitenbeentje in gildeland maar kan zonder meer als authentiek gekwalificeerd worden. De combinatie van een mis in de buitenlucht, het Sint-Jansgilde en de gemeenschapszin van Neerlangel is tegelijkertijd eenvoudig en inspirerend. Wie dit wil ervaren is welkom op de zondag na 24 juni, tenzij 24 juni op zondag valt. Wie tot rust wil komen kan terecht in de stilte van de Sint-Jan de Doperkerk met zijn altijd geopende deuren, in het hemelse Neerlangel.

Impressie van het Sint-Jansfeest in 2008 tijdens de mis, met op de achtergrond het nog

Sint Jan de Doper samen met zijn schildknaap op zoek naar het Sint-Janskruid.

